31
10-A
19

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
24 B
8

9-6-7-21

31-10·A·19.

26 [redacted]

TRACTATVS IN MATERIA EQVORVM:

Mag. & Excellentiſſ. D. Hippolyti Bonacoſſæ, Iu. Conſ. ac Nobilis Ferrarienſis.

Nouiſsimè ab ipſo recognitus, ac CLXXX. Quæſtionibus auctus.

Summa, ac diligenti cura impreſſus.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

CVM PRIVILEGIIS.

VIRTVTI SIC

CEDIT INVIDIA.

VENETIIS, MDXC.

Apud Damianum Zenarium.

ILLVSTRISSIMO
AC EXCELLENTISSIMO
PRINCIPI
D.D. FRANCISCO ESTENSI,
MARCHIONI MASSAE, &c.

Hippolytus Bonacoſſa Iuriſconſultus Ferrarienſis fœlicitatem.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

EA illuſtris eſt tui nominis toto terrarum orbe ſanè non ficta fama, Princeps optime, iſq; de te vbique gentium circum fertur rumor, vt præſtantia morum, humanitate ſingulari, integritateq́; eximia præcellere te vno ore fatentur omnes, ac prædicent. Rariſsimum quidem tempeſtatis noſtræ exemplum eſſe, quòd diuina quadam prouidentia ortum hiſce calamitoſis temporibus videri poſsit. Quibus animi tui, cæterisq́; dotibus & ipſe allectus. Cum his meis ſalutem tibi dicere decreuiſſem, non cenſui id abſque munuſculo aliquo faciendum. Breuem igitur in materia equorum tractatum

hunc, ex legali diſciplina depromptum ſcriptitaui, quem dicare tibi, & ſub tuo nomine, ſi quam forſan eam in rem ſtudioſis vtilitatem afferre poſſem, ſinerem in vulgum prodire, quem ſi tuo calculo comprobaueris, ſpes eſt, alios quoque in ſtudioſorum gratiam Tractatus emiſſuri ſumus: Accipe igitur nunc hos noſtros labores Clem. Princeps, quales quales exiſtant, animi grati erga liberalitatem tuam ſpecimen, maiora & me debere, & ſplendorem tuum decere certè ſcio. Verum tę quidem nunc veterum geres exemplo, qui non minus regium eſſe parua interim à ſeruis tenuioribus exporrecta hilari fronte cum offeruntur accipere, exiſtimarunt, quàm vel maxima dare. Inquit Nâſo.

Velle parũ incipias, vt re potiaris oportet.

Sic & laudari conſueuit magnus ille Perſarum Rex Artaxerſes cognomento Memor, qui cum ruſticus neſcio quis ei aquam vtraque manu è proximo hauſtam flumine obtuliſſet, benigno illam, iucundoq́ vultu accepit, non rei, quæ donabatur vtilitate, ſed prõpta eius, qui largiebatur voluntate gratiam metitus (vt inquit Plutarc.) Memorq́ illius eris, de

quo

quo iuris Pont. glo. verſ. gratioſè. in clem. 1. *de cenſi. memoratur, videlicet.*

Quadrupedis dentes donati cernere noli.

Adagium vtique Italicum. Non reſpiciendum ſcilicet, dentem equi donati.

Cæterum illud quoque reuerenter polliceor, omnem meam operam, inuiolabilemq́; fidem pro dignitate tua nil vnquam recuſaturum. Deus autem optimus, maximusq́; in aduerſis præſtet fortitudinem, Illuſtriſ. D. tuæ perpetuus, ſi quid eſt.

INDEX
IN TRACTATV
DE EQVORVM
BONACOSSAE.

A

ABIGEVS tantùm eſt, qui ex armento equum ſubtraxit: ſecus ſi è ſtabulo, quia fur. Aberrantem verò equum inueniens, & tollens fur eſt, non abigeus. quæſtio. 184

Ablatus equus, & Florentiæ inuentus, ſi probetur ablatus, licèt non probetur à quo fuerit ablatus, perdens equum obtinebit. q. 342

Actio edilicia pro equo durat quadraginta dies, ſed poſtea agi poteſt certi conditione generali, uel ſine cauſa. q. 271

Actio vi bonorum raptorum datur, ſi tenet quis equum meum, & mihi petenti denegat, cui violenter aufero. q. 383

Actio de dolo non concurrit cum actione de pauperie, & ideo leuans ſtangam de medio inter duos equos rixoſos, tenetur de dolo. q. 453

Aduena poteſt conueniri, ubi contraxit de equo. q. 334

Ambaſciator permiſſus ducere ſex æquitaturas, poteſt inter eas ducere famulum pedeſter. q. 451

Amittit

Amittit equos, equorum greges in ſaltus mittens rei dominicæ. q. 186
Armorum appellatione venit ne equus? q. 11
Aſino non licet deferre ornamenta equi. q. 387
Aſſaſſinus non eſt, qui ſpe vnius equi pro præmio conſequendi aliquem occidit. q. 356
Auferens equum de manibus alteri, credens ſibi licere, an ſibi proficiat? q. 72. & 197
Auferens violenter equum ſibi deneganti dare velle, dabitur ei vi bonorum actio q. 301

B

B*IDELLO fuit equus occiſus in itinere, quod probauit, ſed non in ſpecie equum, quem conduxerat, & ſic identitatem non ſufficit q 425*
Brauium an conſequatur equus currens abſque ſeſſore, qui iam ceciderat. q. 32

C

C*ANIS curialiter lambebat equum, & equus porcum occidit; dominus equi tenetur emendare damnum, non dominus canis. q. 286*
Canis, ſi mormordit equum, & equus recalcitrauit, & porcum tuum calce occidit, dominus canis tenebitur de pauperie. q. 283
Capi poteſt tanquam ſuſpectus fugitiuus aduena pro pretio equi venditi. q. 442

Caudæ equi inciſor tenetur.q.216

Caualcatas habentes, debent ſemper habere paratas. q.452

Cautela pro equo emendo ſecurè.q.62

Ceſſio iuris põt fieri à domino, ſi poſt litem cõteſtatã equus ſit ab aliquo occiſus, ſine mora, & dolo domini equi, qui equus occiderat porcũ, & lis pendebat ſuper hoc: nã dominus equi, qui porcum occiderat, ſi equus interim ſit occiſus, poteſt cedere actionem domino porci, contra occiſorem.q.209

Ciſternam faciens, vt equus in ea caderet, tenetur. q.130

Ciuis qui in fugando hoſtes, & defendendo ciuitatem amiſit equum, debet refici.q.354

Cyngani nihil conſequi poſſunt, pro equo furto ſubtracto.q.73 limita in ioculatoribus.

Clericus emens equum de bonis eccleſiæ, non ideo efficitur dominus.q.395

Clericus poteſt emere pullum equinum nutriendum, & poſtea carius vendere.q.433

Comedens equus aliquid in loco, in quo fuit ingreſſus, tenetur dominus ex quadam equitate actione in factum. q.287

Commodans equum petenti commodato, reſpondit concedo, per verbum concedo, equus ne dono ſit datus? q 108

Commodare equos eſt onus reale, pro quo an poſſit collectari commodatarius? q.244

Commodans equam cauſa eundi ad molendinum

alicui

alicui,vbi erat periculum,ſi ſit perempta equa in ipſo periculo, damnum eſt commodantis . q. 380

Commodans equum aliui, quem ſciebat non poſſe ferre laborem, tenetur contraria commodati actione ipſi commodatario ad intereſſe, ſi in via ob id equus deficiat,& ipſe ſit damnificatus: ſecus, ſi gratis commodauit.q.448

Commodatarius,cui equus eſt commodatus, vt iret ad bellum,& in bello ſit mortuus, non tenetur reficere damnum.q.9

Commodatarius habet actionem commodati, ſi commodans ſibi equum, vt rus peteret, pœnitet. q. 42.& 92

Commodatarius non tenetur, ſi equus ſibi commodatus offenditur abſque eius culpa.q.45

Commodatarius equo commodato ſibi perdito, offerens alium æquè bonum, ſatisfacit.q. 104

Commodatarius non tenetur,ſi reddit equum locatori abſq; ſui culpa deteriorē effectū, cum vſus fuerit equo ad vſum, pro quo fuit commodatus .q. 151

Commodatarius amicus ob equum,qui cecidit in commiſſum tenetur.q.162.limita vt ibi.

Commodatarius tenetur de equo ſibi cõmodato, quē ſibi,cum eſſet in paſcuis, in his quoque cum redderet,immiſit:idem in conductore, quia equus cõmodanti,vel locanti eſt conſignandus.q. 164

Cõmodatarius deteriorē reddidit equū dominus recipere non vult, equum dimiſit ad oſtium præſente domino, & coram teſtibus, qui poſtea fuit

acerbatus,

derobatus, commodatarius nihilominus tenetur reficere ipſi damnum. q. 300

Commodatarius tenetur de caſu, ſi eundo Pariſius duxit equum per nemora, & occulti latrones equum præripuerunt. q. 309

Commodatarius, vel conductor tenetur equam reſtituere, vel pretium de ea ſoluere, & etiam de pullo, qui ſecum fuit tempore equę locatæ. q. 357

Commodatarius nō tenetur de morte equi, niſi culpa præceſſerit. q. 398

Commodatarius obligans ſe ad caſus fortuitos, vel ad omne periculum, non tenetur de morte, ſine ſua culpa. q. 399

Commodatarius, cui eſt occiſus equus commodatus poteſt agere ad intereſſe contra occiſorem. q. 407

Commodatarius ſi gratis accepit equum, non tenetur commodanti, ſi qualitercunque pereat abſque ſui culpa. q. 448

Commodatus equus tumultu eſt mortuus, non emendatur, quia conductor non tenetur de caſu fortuito, niſi fuerit in mora reſtituendo equum caſu fortuito mortuum q. 147

Cōmodaui equos duos, & poſtea dixi, duobus equis quos tibi cōmodaui, promitto cōmodare quinque, teneor ad alios tres, & non ad ſeptem. q. 105

Commodo tibi equum ad certum vſum pro vna die, tu longius duxiſti, & pluribus diebus retinuiſti, interim perijt equus abſque tui culpa, vel furto ſubtractus fuit, cuius erit damnum? q. 344

Communicari

Cōicari non dēt quæſitū cum equis cōibus, quia cum equi carent ſenſu, per eos non acquiritur. q. 421
Compenſatio fit, quando debitor eſt quis vnius equi in genere, & alter debet ſibi quantitatem. q.
Concluſio libelli in actione de pauperie. q. 299
Conductor equi percutiens eum in caput, ſi mortuus ſit, tenetur de occiſo. q. 3
Conductor equi æſtimati tenetur de caſu fortuito, & de leuiſſima quoque culpa. q. 18
Conductor equi non tenetur, ſi equus in itinere infirmatur, quem hoſpiti gubernandum commiſit, ſi morte naturali moritur. q. 20
Conductor nunquid teneatur pro equo ſibi ablato in itinere? q. 53
Conductor tenetur, ob cuius culpam equus incidit in commiſſum. q. 59
Conductor an teneatur, ſi equus erat infirmus? q. 60
Conductor tenetur etiam de culpa leuiſſima pro equo conducto. q. 148
Conductor equi ſuperinduxit ſocium in gropa illius ex quo effectus fuit deterior: an teneatur? q. 161
Conductor vult reddere equum ſibi locatum locatori, quem dicit eſſe deterioratum, negat conductor, quomodo debeat recipere locator? q. 378
Conductor, quando teneatur de morte equi ſibi locati? q. 395
Conductor ronzini, i. equi, qui ita deteriorem fecit, vt amplius non ſit equitatibilis, tenetur ad vecturam totius temporis, & ad intereſſe totius dete-

deteriorationis.q.454.limita,vt ibi.
Conductor tenetur facere ſumptus equo proprio ære. q.61
Conſignatio non cadit in equo, ſed oblatio.q.327.
Contrabanno facto, et amiſſa re propter gabellā non ſolutam, amiſſus cenſetur etiam equus, ſuper quo ferebatur contrabannum.q.391
Corium equi deducitur, & venit in æſtimatione ipſius equi domino ſoluenda, qui habuit corina q.378
Corruit domus, & ob id equus necatur: dominus domus, qui facile reparare domum poterat, tenetur de damno equi.q.415
Creditor pręſumitur equum pignori datum alere ſuis expenſis, niſi aliud probetur.q.414
Cozzono quis dedit equum vendendum, qui male fecit: an ſit ei obligatus? q.343
Culpæ imputatur ei, qui equum non animaduertet perdidiſſe ferrum, ſi equus ob id fuit damnificatus.q.229
Curſus publici facultas, quibus concedatur. q.127
Curſus publicus, vulgo la poſta.q.130
Cuſtodiam quis non ſuſcepit equi per aliquem, qui in domo ſua fuit repoſitus, ſi fuit poſtea furto ſubtractus non tenetur.q.170
Cuſtos equarum, quando teneatur, ſi combuſtę ſint capanæ, in quibus aderant.q.136
Cuſtos equi tenetur, ēt de caſu fortuito, ſi fuit in culpa & caſum fortuitū allegans, dēt probare. q.218
Damnum

D

DAMNVM ſibi datum ab equo debet probare.q.263
Debitor alternatiuè obligatus ex ſtipulatione ad dandum equum, vel centum,ſatisfacit,ſi tempore ſolutionis equus ſit debitor factus, quàm tempore obligationis.q.243
Debitor offert creditori equum debitum,qui non vult acceptare,quid habet agere?q.304
Deformitas æſtimatur equi, ſi per eam minus valet equus.q.439
Dentes equorum habent efficaciam.q.129
Dentes equorum in iuuentute ſunt crocei coloris, & in ſenectute albeſcunt.q.7
Depoſitans equum, cenſetur deponere capiſtrum. q.75
Depoſitarius poteſt retinere equum depoſitatum, pro ſumptibus.q.358
Dilationes ſunt coarctandæ, ſi ſit contentio de equo, qui in ſequeſtro remitteretur ſuper hoſpitio. q.412
Diuiſionem non patitur cõmodam equus communis, & ideo pecunia partes æquantur.q.217
Dolus probari debet in equo vendito. q 226
Dolo malo deponens equum penes aliquem,qui ſit vitioſus,tenetur.q.156
Dominus equi, quando de pauperie tenetur. q. 1
Domi-

Dominus equi dans damnum præter eius voluntatem non tenetur emendare.q.30

Dominus non tenetur equi, ſi equus contra eius voluntatem deuiat, & portat res in deuetum. q.172

Dominus pro famulo tenetur, qui mihi cum equo male cuſtodito damnum dedit in meis pratis. q.258

Dominus negans equum eſſe ſuum, qui damnum dedit, tenetur actione de pauperie.q. 288

Dominus poteſt autoritate propria equum ſibi furto ſubtractum auferre de manu furis, cum eo fugientis.q.328

Dominus tenetur pro delicto famuli commiſſo in equo, cuius cuſtodia ſpectebat ad dominum.q.361

Dominium equi cenſetur tranſlatum, ſi venditor eũ tradat per frenum, vel capiſtrum. q.74

Donare quis ſponte cenſetur equum, non requiſitus ſed qui proprio motu concedit. q.252

E

EMENDATIO *aliqua non fit ſtipendiarijs pro equis in bello perditis. q.111*

Emendatio fieri non debet ei, cui in bello equus fuit vulneratus, & poſtea in ciuitate mortuus.q.42

Emens equum furto ſubtractum à tranſeunte, an puniatur, & pretium admittatur. q. 333

Et quid ſi vtatur cautela Cæpollæ.10. ibi.

Emens equam à non domino prægnantem, fętu poſtea edito, apparet dominus, & reperit equam cum fœtu: cuius eſſe debet? q. 345

Emptor equi ratione contractus, poteſt in loco celebrationis conuenire forenſem venditorem ad traditionem. q. 100

Emptor equi non ſoluit pretium, quid agendum? q. 137

Emptor equorum, an faciat bonam mercantiam? q. 341

Emptio non valet, ſi dico, volo vendere Titio abſenti equum pro decem, & vnus referat ſibi, & dicat ſe velle emere. q. 468

Emptor emens latenter equum vitioſum, quas intentare poſſit actiones? q. 469

Emptor, ſi ratione vitij rem emptam reſtituere cogitur, debet ſibi reſtitui pretium. q. 70

Emptor equarum, ſi recepiſſet fructus ex equabus emptis, & moram commiſerit in ſoluendo pretium, venditor dictos fructus tanquam intereſſe petere poteſt. q. 471

Emẽs equum alienum ſcienter, pretium non repetit, nec de euictione agitur. q. 472

Emens pluries equos furtiuos, furti particeps præſumitur. q. 473

Emens vilius equum, vt carius vendat, non ex cupiditate, ſed vt ſuis prouideat neceſſitatibus, & familiæ, non peccat, aliàs ſic. q. 474

Emere quis poteſt equum pro ſe & alio, intra ter-

minum nominando, licèt non nominauit.q.475
Emens equum furtiuum à fure, tenetur furti.q.476
Emptor equi furtiui poteſt conueniri, etiam à poſſeſſore, cui fuit furatus equus.q.477
Emens equum à fure præſumitur ſcienter, ſecus ſi ab alio.q.478
Emens equum à fure, conuentus ad eum reſtituendũ, non tenetur furem indicare in iudicio.q.479
Emptor equi furati, tenetur equum reſtituere domino, etiam pretio ſibi non reſtituto.q. 480. Fallit, vt ibi.
Emptor equi, accipiens illum experiendum per octo dies, ſi currat ad Brauium, & vincat, vel aliter lucretur cum equo, tenetur domino reſtituere lucrum, etiam quod emere velit. q. 481
Emptio equi furtiui, non valet, ſi emptor ſciebat. q.482
Emptio equi ad incantum, vel ſub haſta, etiam facta oblatione pretij, ex interuallo poſt valet. q.483
Emptio præſumitur fieri nomine proprio de equo, in dubio.q.484
Emptio equi pro pretio, declarando p tertiũ, mortuo Titio ante pretiũ declaratum, non valet. q. 485
Emptionis fœni pro equo inſtrumenta.q.486
Emens è prodigo equum, præſumitur in malafide. q.487
Emptores equorum depredatorum in bello, non ſunt tuti in conſcientia.q.488

Emptor

Emptor equi dubitans de venditore, quòd ſit malę fama, quid habet agere? q.489

Emptor agit actione de dolo contra eum, qui equum emptum valdè commendauit, animo decipiendi. q.490

Emptor equi poteſt agere actione ex empto contra venditorem, vt ſibi equus liber tradatur, quando eſt alteri obligatus. q.491

Emens equum in ſubhaſtatione cum autoritate iudicis pro maiori pretio vltra dimidiam: an agat conditione ex lege? q.492

Emptor equi, debet intra 60. dies refutare venditori equum emptum, aliàs &c. q.493

Emptor poteſt potere contra venditorem equi, quòd dictus equus venditus, alteri pignoratus liberetur. q.494

Emens equum: an credere teneatur proteſtanti, nè ematnr. q.495

Emens equum à pupillo, agens ad equum, quid habet probare? q.496

Emptor agit ad intereſſe contra venditorem, qui non dixit defectum equi. q.497

Emens equum morboſum ignoranter, quid habeat agere? q.498

Emptor equi, qui noluit implere contractum, quando conueniatur. q.499

Emptor equi, ſi non habet pretium, quid habeat agere? q.500

Emptor equi, recipiens equum, vt peritioribus

oſtendat, non tenetur interim de caſu fortuito.q.501
Emptor accipiens equum experiendum intra certos dies, cum pacto, quòd dietim ſoluat certum pretium: an interim teneatur de periculo.q.502
Emptor tenetur ad pretium equi perempti apud venditorem.q. 503
Emptor, ſi cognoſcat vitium in re empta, non poteſt ad pretium conueniri. q.504
Emens equum à procuratore habente mandatum, ſi ſoluat pretium, bene ſoluit.q.505
Emptor equorum, quos latrones vendentes acceperunt ab hoſtibus, tenetur reſtituere. q. 506
Emens equum ab executore teſtamenti, confeſſo recepiſſe pretium, tutus eſt.q.507
Emptor equi cogi poteſt ſoluere pretium præcisè venditori.q.508
Emens equum vitioſum, certus de vitio alteri non poteſt vendere.q.509
Emptio equi vitioſi quantò minoris, qualiter ſe habeat.q.510
Emptor & venditor equi, qualiter in pretio habere ſe debent.q.511
Emptori equi vitioſi facilius ſuccurritur, cum vitium eſt latens, quàm ſi patens.q.512
Empti ſi ſunt plures equi vno pretio, vna eſt emptio.q.513
Emere equum promittens ſuo nomine, poteſt cogi emere,

emere, & emptum tradere.q.519
Equa vendita pullus venit.q.33
Equa legata per fideicommiſſum ob hæredis moram fœtus debetur.q.33
Equa vendita, cum pacto, quòd ſi mas ederet, eſſet meus, vtrunque peperit, mas erit meus, fœmella tua.q.34
Equa per alium poſſeſſa, quomodo repetitur? q.68
Equi militibus auferri poſſunt.q.12
Equi appellatione non venit pullus.q.14
Equi currentes, ſi vnus verſus alium currens, alterum percutiat, & ille ſimiliter, nulla fit emendatio.q.26
Equi appellatione venit equa.q.44
Equi ducti ad militis ſepulturam, cuius ſint: an eccleſiæ pro ſepultura, vel hæredum? q.67
Equus poteſt tradi vendendus alteri pro certo pretio.q.533
Equus ſi cadat in foueam per alium factam debet emendari. q.545
Equa, ſi ſit in ſocidam data per quinquennium, ſi moriatur, quomodo fit emendatio? q.546
Equus in damno repertus per officialem, vel ſaltuarium. quid habet agere? q.547
Equus alienus lupo re acceptus, debet domino reſtitui. q.548
Equus, ſi immittatur in ſegetes alienas, quomodo agatur? q.549

Equi malus ſeſſor, non bene equitans, ſi eum deteriorem reddit, tenetur. q. 126

Equitare neſciens, teneat ſe ad arzonem. q. 129

Equitium quid ſit? q 63

Equi agminales, qui ſint. q. 144

Equi martiales, qui ſint. q. 326

Equi, vt ſint boni, quæ habere debeant. quæſt. 373.

Equitans tenetur præcauere, & acclamare, Caue, caue. q. 177

Equitans, vel ductor equorum, debet denunciare hominibus & perſonis, quòd equus reijciat, vel percutiat, antequam reijciat, vel percutiat, aliàs tenetur. q. 248

Equitare neſciens, ſi aſcendit equum nimis ferocem, & ei quid deterius contingat, ſibi imputare debet. q. 113

Equo vendito, ſi placuerit emptori, poſt 60. dies amplius diſplicere non debet. q. 291

Equo currens, ſi quis ex eo curſu ſit occiſus, tenetur pœna capitali. q. 2. limita, vt ibi.

Equo furto ſubtracto, dominus autoritate propria cum habere poteſt. q. 25

Equos ad ſpectacula deputatos, in proprijs vſibus conuertens punitur. q. 37

Equo euicto, mercator poteſt conueniri in loco contractus, & etiam vbi equus foret euictus. q. 51

Equos duos in ſtabulis legatos quidam habebat, & alter alterum percuſſit in ſpatula, qui eſt mor-

mortuus, quid iuris? q. 329. equuli, qui ſint? q. 64

Equum oberrantem in paſcuis accipiens, non punitur tanquam iuuaſor. q. 6

Equum ſudantem in ſtabulo alieno quis extraxit qui poſtea ſe incapiſtrauit & eſt mortuus, tenetur reficere damnum domino. q. 35

Equus eſt miſſus emptori à venditore, qui eſt reprehenſus in itinere, & eſt mortuus, damnum erit venditoris. q. 52. limita, vt ibi.

Equus eſt repertus ab aliquo, an in ſuo prato retinere poſſit? q. 106

Equus diligit ſuum comparem: at aſinus intumeſcit. q. 115

Equus eſt diuiduus, & non indiuiduus. q. 131

Equus connumeratur inter beſtias groſſas. q. 133

Equus caſtratus, ſi moriatur culpa caſtrantis, debet emendari per ipſum caſtrantem. q. 396

Equus pro arma quomodo depingi debet? q. 82

Equus eſt exhibendus, ſed cuius expenſis? q. 88

Equus admiſſarius (vulgo il ſtallòn.) q. 143

Equus palmatus (vulgo dicitur baio) q. 146

Equus albus rarò bonus, & periculoſus, prout mulier pulchra. q. 155

Equus me mandante fuit emptus, quem poſtea nolo accipere: an potero recuſare? q. 157

Equus poteſt commodato accipi pro Republica ad aliquam angariam, vel perangariam, vel ad reum conducendum ad mortem ſalua mercede, & pretio. q. 159

Equus infra triduum poſt venditionem eſt mortuus an teneatur venditor reſtituere petium emptori? q.166

Equus preſumitur emptus ex mea pecunia, ſi tibi mandaui, vt ipſum emeres, licèt tam cito tibi pecuniam non dederim, & tu pro te vſus fueris.q.169

Equus pauperiem facit, quando tenetur dominus? q.177

Equus tuus, ſi meum percutiat equum, & ob id meus det damnum, tu quidem, non ego, teneris emendare damnum.q.178

Equus recalcitrat tuus, & crus fregit alicui, quid iuris?q.179

Equus tuus excitat aliquem, dominus tu debes ſolue re ei amiſſas operas, & impenſas: deformitatis verò ratio non habetur.q.261

Equus ſcholaſtici gaudet priuilegio.q.330

Equus natus ex equa litigioſa, lite pendente vendi poteſt.q.342

Equus eſt tibi datus & centum pro tuo fundo, eſt ne emptio, vel permutatio?q.340

Equus in foro habens frondes in capite, eſt ſignum quòd eſt venalis.q 317

Equus emptus de re eccleſiæ, non eſt eccleſiæ, niſi reſpectu vſus.q.394

Equus fuit datus in pignus, recipiens habet tacitam hypothecam pro expenſis equi, & famuli, & penſione ſtabuli.q.405

Equus ſuper quo erat puer, pauperiem fecit, quia quidam incidens ligna metum ei incutit, quis eorum de pauperie tenetur? q.431

Equus traditur per capiſtrum. q.457

Equus non dicitur deferratus, niſi aliàs fuerit prius ferratus. q.459

Equus coloni pro mercede non eſt mihi obligatus, niſi pacto conuento. q.465

Equus quodnam ſit animal? q.1

Equus, quando pauperiem feciſſe dicatur. q.1

Equus pro noxa dari poteſt. q.1

Equus eſt exhibendus, vt declaretur identitas. q.4

Equus culpa ſcholaſtici conducentis eſt mortuus, debet veterinario pretium ſolui: licèt famulus ſit adhibitus. q.5

Equus in duello poteſt vulnerari, niſi aliter fuerit conuentum. q.10

Equus militaris extra prouinciam duci non poteſt. q.15

Equitans ire, non agere dicitur. q.43.

Equus filio datus, quem poſtea emancipauit, eſt ſuus. q.103

Expellere quis poteſt equam tuam de ſuo, abſque damno alterius, & eam etiam ad domum ſuam ducere, & denunciare tibi, vt damnum emendes. q.183

Expenſæ in curando equum lite pendente factæ, poſtea peti poſſunt, licèt de eis in libello ne

verbum quidem.q.141

Eſtimatio damni ex equo mortuo, non poteſt peti poſt annum.q.199

Eſtimatio equi coram iudice ſit modo, de quo in q. 208.& q.223

Eſtimatio equi petiti non eſt probata, qui ex percuſſionibus ſit mortuus. Tunc iudex ex officio poteſt ſe interponere pro liquidatione.q.322

Exceptio, quòd non tradidiſti pretium equi petiti in iudicio opponi poteſt,q.323

F

FACTOR *an poſſit accipere equum ad vecturam, vt rus petat? q.112*

Factum alienum quis non promittit, promittens quòd equus eſt bene ambulans.q.318

Factum alienum promittens, nulla erit ſtipulatio, & ideo promittens de euictione pro alio, quòd equus talis non leuabitur: ſi de facto eſt leuatus, vel derobatus, non tenetur promittens, quia promittit factum alienum.q.425

Filio non imputatur in legitima equus à patre datus. q.382.limita, vt ibi.

Famulus pro equo vendito, vel dono dato, poteſt quid conſequi ab emptore, vel donatore pro capiſtro.q.31

Forenſes tenentur ne præſtare equos Reipublicæ. q.195

Forenſes mercatores, qui venerant Ferrariam cum centum equis, quos equos inſimul mihi vendiderunt, & pars eorum fugam maturarunt: equi modò repeꝛiuntur morboſi, ſuperſtites mercatores Ferrariæ non ideo inſolidum pro ijs, qui dederunt, fugam tenentur, ſed pro virili. q. 295.

Forenſis poteſt cogi ſatiſdare pro equo, cum quo reperitur, vt poſtea in loco contractus in iudicio intereſſe poſſit. q. 109

Forenſis, tranſiens cum equo meo per ciuitatẽ iſtam poſſum implorare iudicis officium, quòd ſatiſdet, vt poſſit ſtare mecum in iudicio, vel quòd equus deponatur apud aliquem. q. 447

Forenſis, an ſortiatur forum tranſiens cum equo per aliquod territorium in loco. q. 352

Frater non tenetur conferre equum à patre ſibi dono datum. q. 221

Fratres non dicuntur æqualiter viuere, ſi alter plures tenet equos, quàm alter, etiam quòd non ſint ſui q. 385

Frenum debet, qui promiſit equum ſolitum portare frenum. q. 462

Furti non tenetur conductor equum ad vecturam conductum non reſtituens. q. 324

Furto ſubtractum ſibi equum externus Ferrariæ ex reſcripto ducali agens probare debet prius. q. 325

Furto ſubtracto equo, quid agendum? q. 81

Furto ſubtracto equo, an conductor, qui ei non dabat

bat comedere, teneatur? q. 102
Fur, qui furto equum Florentiæ ſubtraxit & Ferrariæ conduxit non eſt ſecurus tanquam de nouo contractans. q. 48
Fur non poteſt repetere expenſas equo factas. q. 138
Fur non accuſatur, niſi à domino cui equus fuit ſubtractus, quia furtum non eſt crimen publicum, ſed priuatum. q. 272
Fur poteſt condemnari accuſatori equum debere reſtituere. q. 276
Furtum debet probari, antequam iudex interloquatur furem ipſum eſſe torquendum, & ibi quomodo probet furtum. q. 275
Furtum an fiat ſi conductor equi, qui eum conduxit, vt Romam peteret, duxit Mediolanum? q. 58
Furti non tenetur, qui de alieno ſtabulo equum arripuit, quo conſenſu inimici manus aufugeret. q. 438
Fundus eſt in obligatione, ſi equus venditus non traderetur intra menſem, quòd fundus eſſet venditus. q. 409

G

GABELLA ſolui non debet de equis, ſuper quos tranſeunt equitantes. q. 87
Gabella ſolummodo ſolui debet pro equo vendito,

to, dempto eo, quod pro mercede datur proxenetæ.
Gabella non ſoluitur de his, quæ ſui vſus cauſa tranſeunt, vnde ſtante ſtatuto, quo indiſtinctè cauetur, quod ſoluatur gabella, vel pedagium de equis, & iumentis, non intelligitur de his, quæ ſui vſus cauſa ſunt, ſed de his, quæ negociationis cauſa conducuntur. q. 416
Gabellam imponere poteſt quęlibet ciuitas, vel caſtrum, equis delatis cauſa comertij. q. 429

H

HERBA mea impinguatus eſt equus tuus, ideo datur mihi contra te actio in factum. q. 255
Herba mea depaſtus eſt equus, qui laſciuia ductus clauſarum prati mei rupit, detur mihi actio de pauperie, vel de paſco. q. 259
Herba mea depaſtus equus tuus, qui permiſſu tuo prata mea eſt ingreſſus, teneris mihi de damno dato, quia præſentia operatur conſenſum. q. 257
Hæredes inuaſoris tenentur emendare damnum commodanti equum, cum quo inuaſit inimicos, & cum eo fuit interfectus. q. 175
Hæres alter recuperans equum ex duobus, per defunctum depoſitatis, recuperatum communicare tenetur cum cohærede. q. 198

Hæres, an liberetur ſi equus legatus aufugiat? q.249

Hæres ex pluribus egit & partem fuit conſequutus: an pars illa venit communicanda in materia equorum. q.305

Hæres eius, qui mihi abſtulit equum, qui equus caſu eſt mortuus, vel fortè occiſus, antequam poſſem auferentem in ius vocare, tenetur ad pretium. q.364

Hæres defuncti, qui depoſuit duos equos, recuperarat vnum ex his, alter decedit, quid iuris? q.374

Hippodromus quid ſit? catadronus? hippotropphium q.146. vbi & de poſta, & cæteris.

Hoſpes patitur, vt mittas ronzinum in eius ſtabulo, & tu vadis poſtea alibi, rediens non inuenis tuum ronzinum, habes regreſſum contra hoſpitem. q.371

I

IDENTITAS *equi mortui probari debet, & cuius nam ſit pilaminis. q. 19. & q.171. & q. 424*

Imolabatur antiquitus equus Marti. q. 260

Imperator equum ne, vel mulam equitare debeat? q.205

Incommodum quis patiens ab equo incuria ſerui, vel eorum, qui in ſtadijs currunt, vel equos ad

aquarum

aquarum ducunt, tenentur, non domini equorum.q.191
Indicium ſufficiens ad torturā non eſt,ſi equus furto ſubtractus penes aliquem ſit repertus, cum prius furtum ſit probandum.q.152
Inſtantia equi ſequeſtrati cenſetur perempta, equo perempto.q.8
Inſtrumenti locationis equorum forma habetur. q.118
Intellectus.l.equis.ff.de vſuris.q.96
Iudex, qui moram facit propter partes litigantes in aliquo loco cum equo ſuo, ſi interim moritur,non habet regreſſum cōtra ipſas partes,vt ſibi ſoluant pretium.q.189
Iudex non poteſt accipere equum ſibi dono datum ab vna ex partibus coram ipſo litigantibus.q.190
Iudicis officium imploratur, ſi emptor emit equum ab vno ex ſocijs, qui poteſt tradere, & fruſtatur ipſum.q.404
Irritans equum alium, quem occidit, quid iuris. q.264
Iuramento ſtabitur eius, qui dicat cepiſſe equum qui damnum dabat in fundo ſuo.q.303
Iuramento ſtabitur eius, qui dicit te ſurripuiſſe ſuum equum, ſuper æſtimatione, probata tamen prius ſurreptione.q.460

Legat

L

LEGAT teſtator alicui equos ſuos & arma, num veniunt non ſolùm arma equorum, ſed equitantis? q 253
Legata equi æſtimatione, mortuo equo non debetur, ſed vt eam conſequatur, quid agendum? q.369.& q.311.limita, vt ibi.
Legati Papæ in eius aduentu debent vti veſtibus rubeis, & palafreno albo, freno, & calcaribus deauratis.q.362
Legatis rebus mobilibus, veniunt equi exiſtentes in domibus.q.259
Legatis equis ſuis, fœtus editus equarum poſt teſtamentum non venit.q.310
Legatis equabus ex mora veniunt fœtus, ſecus ſi equis maribus.q.446
Legatarius tenetur dare equum hæredi, vt quærat ſeruum, qui poſt teſtamentum aufugit. q. 79.
Legato equo morello, an debeatur albus. q. 80.& q.194
Legato mobilium, venit ne equus? q.196
Legato palafreno, quid contineatur appellatione palafreni? q.200
Legato vno equo fratribus prædicatoribus, & alio fratribus minoribus, prætioſiorem conſequuntur fratres prædicatores.q.232

Legato equo armato, non venit armatura hominis & equi. limita, vt in q. 313

Legato vſu equorum auriga, non modò ad vſum equitandi, ſed eos quoque ad trahendum currum iungere poteſt. q. 346

Legato palafreno, & curſerio abbatis, vel prioris, debetur æſtimatio: quia ſemper mutant, & vendunt iſti abbates, vel priores. q. 363

Legato equo, cum plures haberet equos teſtator, intelligitur de equo, quo frequentius vtebatur. q. 400

Legato equo cum ſella, mortuo ipſo equo extinguitur legatum de ſella. q. 410

Legato equo cum armaturis, quas conſequatur legatarius. q. 429. vbi plenè.

Legata equa cum pullo, ſi moritur mater, pullus non debetur. q. 235

Legauit quis equum cum aſino, dic, quòd ambo debentur. q. 233

Legauit quis equum album, ſeu nigrum, alterum tantùm habebit. q. 234

Legauit ſcholaris in hunc modum. Quæcunque hic habeo, cum moriar, tibi lego: an veniat equus perductus hic, ſuper quo libros portare fecit. q. 350.

Legauit quis duos equos duorum equorum, duabus perſonis, de vno vni, & de altero alteri, cuius nam erit electio? q. 371

Libellus in actione equi commodati. q. 119

Libellus

Libellus in publiciana pro equo.q.120
Libellus in actione depoſiti contrario pro equo . q. 121.
Libellus in actione ex empto quanto minoris pro equo . q.122
Libellus in actione ex empto quanto minoris pro equo prætoria.q.123
Libellus in actione redhibitoria.q.124
Libellus in actione furti manfeſti in equo. q. 125
Libellus in actione furti non manifeſti pro equo . q.125
Lege aquilia tenetur immittens equam in ſyluam meam ad damnum. q.182
Locare compellitur equum locator locare ſolitus ſcholaſtico, qui velit à ſtudio recedere . q. 260 fallit vt ibi .
Locator equi vitioſi , tenetur ad intereſſe conductori.q.94
Locator tenetur ad intereſſe, ſi equus ſe inuoluit in aquis, & veſtes conductoris deſtruit.q.129
Locator locans equum æſtimatum facit tranſire periculum in conductorem, & quomodo. quæſt. 132.
Locator deceptus in recipiendo equum, tamquam ſanum, qui non eſt, reficiendus eſt à condoctore. q.209
Liberans equum de ſtabulo domini, ſi paſſus fuit damnum dominus, tenetur.q.219
Locatores equorum captioſi, qui circunueniunt,

conductores, vt de caſu furtuito teneri faciant, vtentes verbis deceptorijs, non debent audiri. q. 78

Lucrum equi pignorati per creditorem poſtea locati, computatur in ſortem, quatenus eſt ſupra ſortem. q. 420

Lupus comedit equum in paſcuis dimiſſum per aliquem, dimittens tenetur ad æſtimationem. idem eſt, ſi furto fuit ſubtractus. q. 163

M

MALAE fidei poſſeſſor non repetit expenſas in paſcendo equum, vel curando. q. 237.

Mandans, qui promiſit mandatori vnum equum pro mercede, poſtquam negocia ſua curauerit, tenetur equum pollicitum ei dare. q. 372

Mandatarius, qui pro aliquo emit equum, quando teneatur pro interitu, & morte ipſius equi. q. 195

Mareſcalco bono, noto, ac fideli, vendi poſſunt res vendi prohibitæ, pro facienda medella equis. q 458

Mareſcalcus pro mercede equi ab eo curati, poteſt retinere equum curatum. q 21

Mareſcalcus poteſt die diui Io. Baptiſtæ & Apoſtolorum preciſè minuere ſanguinem equis. q. 240

Mareſcalcus, qui promiſit ſanare equum inclauatum & non ſanauit, tenetur. q. 365

Mareſcalcus, ſi quid in arte ſua præter æquum & bonum commiſerit, tenetur. q.444

Maritus, qui conſtante matrimonio emit ſellam, vel frenum pro equo ſibi ab vxore in dotem dato, ſoluto matrimonio retinere poteſt. q.110

Maſſaritiarum appellatione non venit equus. q. 408.

Medicus accitus ad curandum infirmum, in itinere, equus ſibi fuit derobatus, certè nullum habet regreſſum contra infirmum. q.165

Mercedem poteſt emptor equi repetere à cozono, ſi poſtea equus reperiatur vitioſus. q.101

Miles de equo cadens, ſemiuiuo relicto inimico, quis dicatur victor? q.247

Milites non poſſunt ducere equos ad paſcendnm in pratis tam publicis, quàm priuatis, ſed ad ſtatuta ſibi loca q.213

Minor, qui in emptione equi ſe deceptum dicit, quando reſtituatur, q.347

Minor tenetur ex equo ſibi accommodato, ſua culpa mortuo. q.388

Minor accommodat minori equum, qui ſua culpa moritur, cuius periculo? q.388

Molam trahens in loco, in qua pedem figit equus, & eſt effectus inutilis, an teneatur domino equi damnum reſarcire? q.23

Monetę qualitate non adiecta in equo vendito, aſſumitur veriſimilitudo ex comparatione rei ad pretium. q.236

Mo-

Moroſus in reſtituendo equum, ſi moriatur, ex mora tenetur.q.337
Mors equi in itinere, vel bello, quomodo probatur. q.16
Morte naturali, mortuo equo conductor non tenetur qui etiam in ſe ſuſcepit periculum. q. 93
Mortuo equo petito à locatore, qui deteriorem accepit, quem poſtea nolebat, cuius erit damnum.q.90
Mortuo equo, conductor mercedem ſoluere non tenetur, vſq; ad ſolutionis æſtimationem. q.92.etiã ſi fecit pactum, quod teneatur ibi
Mortuo equo, cuius erit periculo, venditoris, an emptoris, ſi venditus ſit equus non coram ipſo emptore? q.95
Mortuo equo, quomodo probabit, quod mortuus ſit ex percuſſionibus.q.321
Mortuo equo nigro, quem tibi offero, vt fidem meam liberẽ, cum tibi equum abſque vlla ſpecificatione promiſerim, an liberer. q. 413
Mortuus eſt equus infra triduum poſt contractum, cuius erit periculo? q. 85
Mortuus quando præſumatur equus ex vitio, vel morbo.q.212
Mortuus equus an præſumatur ex noua, vel veteri cauſa.q.377
Mortuus eſt equus pendente lite; an poſſit fieri condemnatio in æſtimatione.q.430
Mouentium appellatione venit equus. q. 395

Mulier vel minor vendens equum abſque ſolennitatibus ſtatuti, ſi poſtea moriatur, damnum erit ementis.q.449

Munera patrimonialia pro equo ſoluere quando quis teneatur. q.167

Mutuo dans equum morboſum, qui habet euidentem morbum, non tenetur.q.381

N

NOBILIS *non tenetur, niſi inquantum facere poteſt, & ideo equo ſuo priuari non debet, ſi conueniatur.q.246*

Noxam dans dominus, ideſt equum pro noxa, liberatur.q.214.limita, vt ibi.

O

OBLIGATIONEM *primam cum locatore, non tollit conuentio facta poſtea eius nuntio, ſi prorogat pro equo conducto, vel alterat obligationem.q.314*

Occidens equum alterius, tenetur ad æſtimationem.q.69

Occidens alterum ex pari equorum, vel equarum tenetur.q.154

Occidens equum tenetur ad expenſas curationis, & ipſius pretij, ac damnum intrinſecum & extrinſecum, & lucrum ceſſans, & ad æſtimationem

nem operarum amiſſarum, ac amittendarum, & ad intereſſe etiam cicatricum, & deformitatum, & poteſt deferri iuramentum in litem. q. 158

Occidere ſuum equum dominus non permittitur, ſi eſt vtilis. q. 174

Occidens aliquem, qui cum meo fugit equo, me tamen prorſus ignaro, non teneor ad aliquid, ſecus ſi ſciam. q. 187

Occidens equum ſuper quo inſidebat clericus in eius certè iniuriã, eſt excommunicatus. q. 203

Occidens equum poteſt à domino accuſari criminaliter agendo. q 296

Occiſus eſt equus, quia ruit ſtabulum ex trabe marcido: an damnum equi domino eſt reficiendum? q. 367

Occiſus eſt equus clam, & de nocte quomodo probabitur? q. 427

Olfacere verbum ſignificat naſum ad culum ponere, prout quando equus olfacit mulam. q. 265

Oneratus equus pecudibus, ex quibus læſus intrans molendinum ſpargit focum, & molendinum comburitur vnà cum equo, quærit quid iuris? q. 280

Onus inſuportabile equo imponi non debet, aliàs de damno dato tenetur onerans. q. 1

Ornamenta equi debentur, vendito equo. q. 38. limita, vt ibi.

Ornamenta equi venditi emptor non conſequitur poſt duos dies, facta venditione. q. 172

Opem præſtare non dicor maleficio, ſi amicus meus me inſcio, fugit cum equo meo, vel famulo. q. 422.

P

PACTUM *valet, ſi vendo tibi equum, hoc pacto, quod ſi tibi diſplicuerit intra certum tempus reddas, vel, ſi placuerit teneas. q. 434.*

Pactum ſuper morbis & vitijs equorum interpoſitum ſeruari debet q. 376.

Palpans equum ſuauiter, (vt communiter fit) ſi recalcitrat, & porcum tuum occidat, tenetur dominus de pauperie domino porci, aliàs non niſi ſciret equum calcitroſum. q. 284.

Par eſt probatio dominij & poſſeſſionis equi, vnde quilibet petentium probabunt equum eſſe natum ex equa propria. q. 39.

Paria delicta mutua compenſatione tolluntur, ſed pone tu mihi furto ſubtrahis equum meum, & ego tuam ſubtraho mulam indignatus: an fiet tunc compenſatio? q. 428.

Paſcere equum in pratis meis non licet. q. 76.

Paſcere tenetur dominus equum alteri pignoratum, & creditor. q. 71.

Paſſagium ne ſoluit ſeßor pro equo? q 46.

Paſſagium ſoluere tenetur, qui cum equo portat libros ſcholaris. q. 455.

Pars equi, equus non eſt, q. 168.

Partum eiecit equa prægnans a te percuſſa, teneris

ris

ris ad damnum q.180

Partum eiccit equa, quam tu in locum ſtrictum coegiſti, teneris ad damnum. q.181

Pecudis appellatione, etiam in ſtatuto de damno dato, venit equus. q. 254

Pœnitentia ductus fur, vel vi raptor, poſtquam equum abduxit, & de loco ad locum contraxit equum reſtituit, non ideo minus tenetur. q. 336

Peregrinus equitans de menſe Maij, poteſt ſtare in via, & capere herbam pro ſuo equo, etiam inuito domino. q.29

Polledri nati ex equa cooperta ab equo tuo, cuius ſunt. q.99

Porcus, ſi momordit equum, & equus eum occidat, nullam habet actionem dominus porci contra dominum equi. q.282

Porcum, ſtimulatus à muſca occidit equus, dominus porci nullam habet actionem contra dominum equi. q.285.

Poſſeſſor, quo iure cogatur equum reſtituere. q.57

Pignori eſt datus equus, & creditor eum ad vecturam commodat, num debet merces compenſari cum credito q.40

Poſſidet quis equam meam, quæ interim fœtum edit, potero ne equam cum fœtu conſequi. q.315

Poſſidens equas alienas ſciens, fœtumq; earum, ſi non poteſt earum probare dominium, vel quaſi, ſi probat de poſſeſſione, & impediatur, officium iudicis implorat. q.339

Præcipitatus ab equo effreni & indomito in via lubrica, vel in flumine ſubmerſus non poteſt inueſtigare, cur ſic ſibi contingerit. q 241

Pretium equi ſub haſta capti in executione ſententiæ, quis recipere non cogitur, ſi poſtea principis beneficio ſententia fuit reuocata, & equus fuit in longinquas abductus partes. q. 390

Præſcriptio procedit in equo longiſſima, ſi quis pro equo quid aliud eius loco præſtitum fuit. q. 207

Præſcriptis verbis actio pro equo datur. q. 463

Præſcriptis verbis ago contra te, quē abſolui, vt mihi dares equum, ſi ex facto meo tibi adeſt: q 464

Princeps non debet facere de templo domini ſtabulum, aliàs ſibi malè eueniet. q. 128

Principes non rectè agunt, ſi nolunt peregrinari, niſi aſcendant equum, die & hora ab aſtronomis præfixa. q. 239

Proxeneta extrahens equum de ſtabulo domini, & ipſum vendens, credens facere ad vtilitatem domini, tenetur nihilominus furti actione. qu. 393. limita, vt ibi.

Proxeneta non poteſt concludere mercatum de equo. q. 456

Pullum equinum quis præmaturè onerauit, vnde ob id eſt mortuus, cum ſit in lata culpa, tenetur ad damnum. q. 228

Pungens equum calcaribus minus, ex quo ictu ſi quis fuit percuſſus, pungens tenetur. q. 375. & quomodo? q. 228

Qua-

Q.

QVALITAS in equo eſt omnino probanda: Nam ſi dico, quòd vendidiſti mihi equum ſtellatum in fronte, & probem de equo, ſed non de qualitate frontis ſtellatæ, non concludit mea probatio. q.440

R.

RAGATIVS dicens iſte equus eſt meus, non ideo efficit, vt ſit dominus, ſed quò ad curam & ſolicitudinem. q.592

Rapto equo, dominus eum per vim recuperare poteſt. q.278

Raptor equi debet condemnari in quadruplum, equo in quadruplum computato. q.277

Receptatores furum, & deprędatorum equorum ſcientes, volenteſq; in hoſpitio qui hoſpitantur, & eis fauentes puniuntur. q.185

Recidiuans equus, quando præſumatur non ſanatus. q.267

Recuperare poſſum equum meũ à gẽtibus mihi ablatũ, probata violẽtia. q.47. idẽ quando ſtipẽdiarius receſſit cũ equo, qui ſit penes magnũ Baronẽ, potero recuperare ex l. ſi mater. C. de rei vendi. q.50

Redhibere vellens equum, quid habeat agere. q.134

Redhibitoria agi poteſt, non tantùm pro vno vitio, ſed & pro alijs apparentibus vitijs. q.7

Redhibitoria in dubio habet locum.q.17
Redhibitoria non datur pro paruis equi vitijs. q.142.
Redhibitoria in permutatione equi cum aſino habet locum pro eorum vitio: & in datione in ſolutum,& quando equus ſit vitioſus, morboſusve, & vitium ſit leue,vel ne? ſtatur iudicio Mareſcal corum duorum,& non vnius.q.266
Redhibitoria nihilominus, vel quanto minoris agere mareſcalcus, & peritus, qui emit equum vitioſum, vel equum abſentem alleget. q.268
Redhibitoria non aget emptor, ſi vendito equo, & non ſoluto pracio cognoſcat equum eſſe vitioſum & nihilominus ſciens ſoluat præcium.q. 270
Redhibitoria locum habet in permutatione facta de equo cum equo.q.292
Redhibitoria te poterit condemnare iudex,ſi egi contra te pro equo quantominoris,& erat quaſi inutilis factus.q. 293.intellige tamen vt ibi.
Redhibitoria agens poſt ſex menſes, & ſuccumbens, quanto minoris agere poteſt.q.294
Redhibitoria, vel quanto minoris agi poteſt, ſi tempore venditionis equus morbum patiebatur, & quomodo probatur morbus? q.377
Redhibitoria agitur infra ſex menſes contra venditorem, qui ſiluit equi vitia, & debet condemnari venditor ad præcium,& ad damnorum, intereſſe & expenſarum reſtitutionem. q. 387.
Redhibitoria quis agens pro equo vitioſo, ſi pendente

dente

dente iudicio vitium illud omnino ceſſat, debet ceſſare redhibitoria.q.443
Rediens conductor cum equo ſibi prius locato, vt iret in patriam, non tenetur ad maiorem mercedem, quàm in priori itinere pro ſingulo die præſtare conuenerat.q.135
Ruſtico non ſufficit portare pellem equi domino, ſi periјt eius culpa, vel dolo: nec ſufficit probare interitum, ſed ipſam mortem naturalem probare debet, vel caſum fortuitum q.450
Ruſtici non tenẽtur gratis commodare ſuos equos iſtis bariſcellis, nec eis cibaria præſtare. q.160
Ruſticus habens in ſocidam equas, quæ in curſu hoſtium fuerunt deperditæ, non tenetur damnum reficere.q.312
Ruſticus habens in ſocida equam æſtimatam cum pullo, ſi culpa eius filij pueri de rupe cadat, & ſit mortua, tenetur domino.q.441
Ruſticus, ſi amittat equam eius culpa, cuius habebat cuſtodiam, vel furto ſit ſubtracta, vel lupus comedit, tenetur emendare damnum de ſuo, ſi tamen ſit ſocius cum domino, non tenetur, niſi in quantum facere poteſt. q.466. & q.550

S

SCRIBENS literas de equo veterinario, quo modo debet ſcribere.q.97
Scholaris, ſi reddit equum commodatum effectum dete-

deteriorem abſque eius culpa, non tenetur, ſecus ſi culpa.q.380
Scolaſtici equus pro repræſalijs capi nõ poteſt.q.222
Sella venit equo vendito. q. 24. ſi ſella ſit oſtenſa cum equo, aliàs non.q.201. & qua nam actione. q.230
Sententia qualiter formatur, ſi pendente lite moritur equus.q.199
Sequeſtrari poſſunt equi viatorum, mulionum, ſtipendiariorũ, forenſium, & venientium ad ciuitatem, cum ſemper dicantur ſuſpecti.q.418
Sequeſtrari poſſunt equi debitoris forenſis, licèt forum non ſortiatur ibi, neq; ratione cõtractus, neq; delicti, ſed ad finem, vt præſtet fideiuſſionem de iudicio ſiſti in foro competenti, & de re non barratanda.q.419
Sequeſtrarius, qui ſequeſtrari fecit equum, tenetur impendere expenſas.q.202
Sequeſtratio equi pendente appellatione fieri poteſt pro equo, mercede, & vecturis, & ob id etiam ſtabulum conduci.q.435
Seruire quis debet cum bonis equis, prout promiſit.q.335
Seſſor equi, tenetur acclamare, Caue, caue. aliàs tenetur.q.177
Signum de quo eſt ſignatus equus, facit, vt præſumatur illius, cuius eſt ſignum.q.153.& q. 338
Socida equarum qualiter fiat.q.117
Socij duo vendentes equum morboſum, an alter
pro

pro altero tenebitur? q.54
Socius non tenetur emendare partem equi, ſine eius culpa mortui, ſecus atque ſi dolo. q. 149. & q.432
Socius non tenetur ex morte equi ſocio. q.432
Soliuagum equum reducens non tenetur. q.139
Spinas ponens ſubtus caudam equo tuo, ſi pauperiem facit, tenetur lege aquilia. q 281
Spoliare quempiam ſua poſſeſſione non dicitur, qui eius equum ſoliuagum in paſcuis, credens ſuum eſſe, cepit. q.331
Sponſio de equo tenet, & ob id in ſequeſtrum poni poteſt. q.150
Strigoſi equi. q.188
Subſidiaria in factum actio mihi datur, aduerſus illum, qui fregit crus equo, mihi cõmodato, ob quod negocia mea expedire nequiui Pariſii. q 70
Subtrahens equum de grege principis, punitur. q.36
Sumptus equorum in hoſpitijs, (vulgo) la præbenda. q.188
Succuſſor, qui equum meum experiendum, accepit, & eum locauit, furti non tenetur. q.140
Suppellectilium, maſſaritiarumq́ appellatione non venit equus q.55
Stipulatio. ſi ſit cõcepta per verba pr̨ſẽtis tp̨is, quòd equus ſit gradarius, non calcitroſus, valet. q.89
Suſpicio eſt contra aliquem, qui viſus ſit ad ianuam ſtabuli, tentare ſi poſſit intrare
hora

hora ſuſpecta.q.273

Statutum, quod nullus vendat equum, non comprehendit equum inſolutum datum, vel donatum. q.27

Statutum, quando punit vendentem equum non ſubiecto. q.28

Statutum prohibet equos currere per plateam, debet intelligi, ſi quis violenter facit currere: ſecus, ſi voluntate q. 401. ſed quomodo probabitur. q. 428.

Statutum loci contractus de equo facti, debet iudex in diffinitione litis, te ſententiæ ſeruare, ſed ſtatutum loci, vbi lis pendet, quò ad ordinationem proceſſus, debet ſeruari. q.403

T

TERTIVS, *an teneatur ex facto ſuo, ſi equus aliquem percutiat. q.56*

Teſtis in probando equum fuiſſe domini, & eius valorem, non interrogatus, tenetur reddere rationem dicti ſui. q.22

Teſtis quid hēat deponere ſup idētitate equi. q.224

Teſtis, quid deponat in ratione, vt negocium appareat diligenter factum ſuper equo vendito q.225.

Teſtis vnicus non facit iudicium, qui hora ſuſpecta vidit aliquem ad ianuam ſtabuli tentare ingredi q.274

Teſtis ruſticus equeſter incedens ad teſtificandum.

dum, nil poteſt conſequi pro expenſa equi.q. 297

Teſtis in probando valore equi, debet reddere rationem.q.353

Teſtis rectè probat pretiũ equi, deponẽs, quòd equus erat bonus,bellus,& craſſus,& quòd valebat 30. ducatos,& quod ipſe teſtis tanti emiſſet . q. 426

Teſtis quomodo teſtificari habeat ſuper deterioratione equi.q.437

Teſtis debet reddere rationem dicti ſui, deponens ſuper valore equi, & ſanitate, ac culpa commodatarij.q.445

Teſtis deponens ſuper equo, in vno falſus, perdit fidem in alijs.q.445

Torqueri non poteſt fur, niſi primò conſtet de furto equi ſubtracti.q. 275

Torqueri poteſt inquiſitus de furto equi, ſi eſt quid magnum,ſecus, ſi eſt duorum, vel trium florenorum. q.219

Tranſitum faciens cum equo per ciuitatem iſtam non poterit hic conueniri ratione poſſeſſionis. q. 210.

V

VALISIA *equum onerauit commodator,qui eſt effectus deterior,debet emendari q.91*

Vaſa vini fregit equus tuus, naturali feritate: teneris tu quidem emendare damnum:ſecus,ſi inſtigatu alicuius, quia inſtigator ipſe tenetur. q. 262

vaſallo

Vaſallo dominus tenetur emendare equum amiſſum in guerra, ſi ſine eius culpa ſit deperditus, ſecus ſi ſua culpa. q.176

Vaſallus promittens manu tenere equum epiſcopo, ad ſui honorem, vel dare, & ſoluere omni anno tot menſuras vini, ſi ei placuerit: ſi vaſallus non fuit requiſitus exequi promiſſum, non cadit à iure ſuo. q.316

Vectura equi debet ſolui teſti, qui venit ſuper equo teſtificandi gratia, ſi equum ſuum eſt ſolitus locare. q.360

Vendens equum tibi quantum voluerit, non tenet venditio. q.306

Vendere quis cogi non poteſt equum ſuum alteri, niſi ex neceſſitate publica eminenti. q.308

Vendere promittens equum nulli alteri, quàm Titio, ſi alteri vendit, tenet venditio. q.348

Venditis duobus equis, quorum alter reperitur morboſus, nihilominus valet venditio, niſi pretium fuiſſet conſtitutum pro ſingulis, ſingulariter conſideratis. q.204

Vendito equo, cuius erit ne periculum ante traditionem. q.307

Venditor equi, mihi tradere tenetur, & ſi non tradit, etiam ratione delicti eum potero conuenire in loco contractus. q.49

Venditor dicit ſe vendere equum cum omnibus magagnis &c. an proſit hæc ſua proteſtatio? q.84. & q.86

Ven-

Venditor equi circumducens emptorem tenetur. q.98

Venditor equi, vtitur verbis deceptorijs, ambiguis: tamen dic, quòd fiet interpratatio contra ipſum. q.251. & 261

Venditor tenetur ad intereſſe, ſi fuit in mora cauendi de vitijs & morbis. q. 269. emptor autem redhibitoria agere poteſt intra duos menſes tantùm, dato, quod nullum habeat equus vitium, vel morbum, vel ad intereſſe infra ſex menſes. q.269

Venditor quid habeat agere, ſi emptor equum morboſum recuſat accipere q.271

Venditor an teneatur ſemper dicere defectus equi venalis. q.384

Venditor an poſſit vendere damnum & intereſſe quod incurrit in venditione equi, ex qua ſentit damnum, vel intereſſe ſolidorum centum, licèt equus non valeat, nec communiter æſtimetur plus ſolidis quinquaginta. q.392

Venditor equi recipiens equum tanquam morboſum ab emptore, ſibi præiudicat, & videtur fateri caſum redhibitionis, ideo tenetur reſtituere pretium ipſi emptori. q.402

Venditor equi non debet releuare emptorem à damno, ſi equo vendito, princeps accipit equum ab emptore, quia caſus fortuitus nocet emptori, & non venditori. q.417

Venditoris equorum, vendentes equos homini-

bus ſtatim receſſuris, ſi ſtatim eis non ſoluitur pretium, poſſunt recuperare equos venditos. q. 406
Venditio equi, ſi placuerit infra menſem tenetur q. 107
Vermes incantare equis bonis verbis, licet. q. 242
Veſtibus, quid, veſtant equi Cardinalium. q. 65
Vendens equum alicui, ſi dicat emptori, ego confido de te vſque ad 10. dies, & non vltra dominium reuertitur poſt abſque traditione. q. 514
Vendere tenens equum, emptori tenetur oſtendere q. 515
Vendere equum mihi promittens infra certum tempus, ſi alteri vendit, contra quem agam. q. 516
Vendere quis poteſt carius equum homini experto, quàm ſimplici. q. 517
Venditio equi facta, quòd niſi ſtatim pretium ſoluatur, equus ſit inemptus, ſi vnus nummus deficit non valet. q. 518
Venditio equi poſita in alterius voluntate, quando valeat q. 520
Venditio equi in arbitrium tertij, fieri poteſt. q. 521
Venditio equi facta duobus, cui primò facta traditio præſumatur. q. 522
Venditio equi ante traditionem non poteſt perfecta. q. 523
Venditor poteſt retinere equum venditum pro vno nũmo non ſoluto pretij. q. 524
Venditor equi, ipſum præcisè tradere tenetur. q. 525

Venditor nulla verborum cautela, inducere poteſt emptorem ad emendum equam.q.526

Venditor condemnatus reſtituere equum, poteſt cogi manu militari ad reſtituendum.q.527

Venditio equi pro quanto erimus in concordia, valet.q.528

Venditio equi collata in voluntatem partis, quò ad pretium, quando valeat.q.529

Venditio equi fieri poteſt, cum pacto, quod dominium non tranſeat, niſi pretio integrè ſoluto. q.530

Venditio equi valet pro quanto pretio emptor vendidit alteri.q.532

Venditio equi valet per verba vis emere pro decem volo ſi vis, emo.q.532

Venditio equi non valet ſine conſenſu eius, ad quem eſt reuerſurus.q.534

Venditionem equi impediens, domino tenetur actione de dolo, vel in factum.q.535

Venditor equi non præſumitur dominus, niſi probetur.q.536

Venditor equi præſumitur vendidiſſe iuridicè, niſi contrarium probetur.q.537

Venditor equi licèt non teneatur redhibitoria, quia equus non ſit vitioſus, ſi tamen equum recipit, quia emptor non ſit contentus, tenetur pretium reddere.q.540

Venditor equi penitus, tenetur.q.542

Venditor equi præſumitur ſcire defectus equi,

morboſi. q.542

Venditor conuentus redhibitoria pro equo vendito, tenetur ad pretium, & pro eo, quod ſoluit pro gabella de contractu. q.543

Venditor equi ſuſpectus cogitur eum tradere, etiam ſine pretio, eo tamen depoſitato. q.544

Veterinarius quis dicatur. q.145

Victor quis dicatur, ſi equi pugnatorum ob ignem appropinquare nolunt? q.13

Villa non tenetur pro equo mortuo, vel vulnerato in via publica. q 215

Viſitatores poſſunt aliquid accipere pro ferraturis equorum. q 245

Viſitatori eccleſiæ, non debet merces ſolui per eccleſiam equi ad vecturam accepti. q.423

Vitium in equo illud cenſetur, quod eſt naturale, & irremediabile, vt cæcitas, ſurditas, & ſimilia, accidentalia, non dicuntur vitia, ſed morbi. q.156

Vitium, quando dicatur apparens in equo? q. 211

Votum commutare non poteſt autoritate propria qui nouit equum ſuum determinatum Deo. q. 389

Vſufructuarius habito fundi vſu, & commoditate equorum ne fructum paratorum quoque fundi gratia conſequatur, conſequetur? q.355

Vſufructuaria relicta mulier, an fructus equorum conſequitur. q.220

Vſura eſt, ſi quis emat equos, ſibi reddendos à venditore

ditore in certis nundinis, pro maiori pretio, quam valerent tempore contractus. q. 359. limita, vt ibi.

Vſurarius eſt contractus, ſi loco tibi equũm pro certo pretio, cum pacto, quòd ſi perierit, tibi pereat. q. 320

Vſuras pecuniæ non ſolutæ pro equo vendito, qui facile mori poterat, conſequitur venditor, ſi equus erat ſolitus locari. q. 368

Vſurarius ex vſuris equum emit, & alteri donat, poſtea efficitur non ſoluendo, poteſt, qui ſoluit vſuras à poſſeſſore equum petere? q. 250

Vſum equi habet tantùm equitans. q. 77

Vſus datio equi poteſt ad voluntantem dantis reuocari, non limitato tempore tacitè, vel expreſſè. q. 231

Vſus equi, vel præcario datus differunt. q. 461

FINIS.

Mag.& Excellent. Iur. Conſ.& nobillis Ferrarienſis, D. Hippolyti Bonacoſſæ in materia equorum Tractatus.

COMPENDIOSVS IN MATERIA EQVORVM TRACTATVS

IV. VTR. DOCT.

Domini Hippolyti Bonacoſſæ Nobilis Ferrarienſis.

De Equo ipſo, ſiue Caballo.

FEROCISSIMVM *& inquietiſſimum animal, inſomniq; & inexpleta voragine eſt Equus, nil domino inſolentius: Animal inquam & ocij impatiens, & laboris tumidum, deiectum, impetuoſum, ignauum, audax, intrepidum, volatile, caducum, vmbroſum, dominum ſpernens, diuerſiſq; illum vijs in diſcrimen trahens. Quis enim contumaciam, quis morſus, aut calces explicet? quis hinnitus, & aſcenſoris impatientiam? Quot enim equorum mores, totidem conſtat eſſe pericula, ob id Equus fallax dictus eſt, ait Lucas de Penna, in l. probatorius, col.*

ſi. C. de diuerſis officijs, lib.xij. ex eoq; adagium ortum, Equorum domitoribus. Bis equum male facere. Animal etiam, quòd ſi conferantur cum obſequijs tedia, nemo ſapiens emet, nemo diligens paſcet. Eundum igitur pedeſter, & ibi pro libito, nemo te tranſuebit, nemo morabitur, nemo concutiet, nemo deijciet, nemo aget in præceps. vnus tibi labor in via, vnum opus ire, nihil tibi tuo cum rectore negocij. Non cogeris equum frenare, non pungere, non adaquare, non ſubſternere, non circunducere, non fricare, non paſcere, non aut tergum vngere, aut arentem pedis vngulam & tractare digitis ancipites clauos, aut nocturnos ſudibus arcere concurſus, & ſomno exciri trepidus, ſemperq; ſolicitus, quid belua peruigil cum vicinis agat, ſaltem noctibus quieſces. Nam qui equitant noctu etiam laborant, & alia patiuntur, de quibus Ethruſcus Poeta, de remedijs vtriuſque fortunæ, lib ij. Dialogo lvij. & xxxi. vbi de Equo meminit. multa (licet) de Equo ſint vtrinq; contraria, obſequioſum tamen illud, fidumq; Animal quis negabit? de quo tam multæ iactantur fabulæ ſcribuntur hyſtoriæ. Animal profectò nobile, regium, optabile, colendumq; dignum, quod de enormi precio comparetur anxia nutriatur cura. Eſt id quidem vtile, interdum & celeritati adminiculum, & fatigationi remedium, & nobilitatis inſigne, glorioſum quippe vulgo cenſeri inſigni Equo uehi, & cunctos excellere, nec vertice ſolo, ſed humeris & penè toto corpore ſu-

pra

praeſſe. Equos prima Theſſalia reperit domuitq́;. Tametſi Celius Rhodiginus, lec. anti. lib. xi. c. lvij. ex vrina Neptuni ortum referat, qui olim ſuper ſaxo conſopitus profuderit. Lactantius verò grammaticis in Theſſalia terram tridente percuſſam à Neptuno potius exiſtimet. Ingentes ſanè viros vſque ad Ludibrium Equorum ſtudio captos legimus, & nobilis Equi ſpiritum, moresq́; deſcriptos quandoque pro ſugeſtu vidimus. Scriptum extat Alexandrum Macedonem amato Equo tumulum erexiſſe, vrbemq́; de Equi nomine appellatàm. Auguſtum præterea Equo ſepulchrum inſtituiſſe conſtat. Diuum item Iulium ante Aedem veneris marmoream Equi effigiem conſecraſſe. Antonium quoq; verum viuenti Equo, quem immodicè amabat, ſimulacrum aureum, & ipſo mortuo ſepulturam in vaticano extrui feciſſe narrant hiſtorici. Nec defuere adhuc, qui eorum Equos, vt filios luxerunt, ægrotosq́; ter quotidie, licet podagræ morbo laborarent vnà cum Medicis viſitarunt. De Equis vndiq́; ſcribunt Hiſtorici fuſius, nempe Plinius lib. viij. cap. lij. Textor. in officina, in j. parte; Gelius de Bucephalo Alexandri Equo, & alij, quos ſciens reticeo, nè verboſus fiam. Scitiſſimus noſter iuriſperitus Tiraquellus, in ſuo de legibus connubialibus, in vij. l. ex Plinio recenſet. Equum petijſſe prærupta, & exanimatum eſſe, cum detracto operimento oculorum ſe cum matre coijſſe videret. Idem recenſet Archiepiſcopus Flo. in eius

ſumma parte, 2.tit. 5.c. 5. §. ij. de inceſtu. in fi. §. Idem dicit ſum. Angelica in 5. impedimento matrimonij. fol. 207. nu. 1. Idem recitat & Q. Curtius, lib. 5. Ex quo ſatis apparet naturam tacito quoddam ſenſu promiſcuam deteſtari libidinem. Licèt aliter cenſeat Naſo, vt videtur Metamorpho. 10. his carminibus.

coeunt animalia nullo.
Cætero delicto, nec habent turpe iuuēcæ
Ferre patrē tergo, fit Equo ſua filia cōiūx.

Et vide Neuiza. in Sylua. lib. 11. ſub nume. 117. in princ. Equus itaque cum victor ſit exultat, victus autem dolet, Lactantius lib. iij. cap. viij. Item Equorum curſus hominum clamoribus incitatur. Lucas de penna in l. per hanc, C. de Curſu publico, lib. xij. Et ſcribit autem Iuriſconſultus noſter Petrus Iacobus in eius̄ iudiciaria Praxi, quòd Rex Aragonum habuit ſemel Equum optimum, & magni valoris, qui fuit factus quaſi furioſus & inter fecit multos ſcutiferos, & quòd Rex ille fecit poni disferratum & ſine freno ad bellandum cum Leone, qui obtinebat, ſi fuiſſet ferratus expoſitus. Et refert Gloſſa iuris ciuilis, in l. ſi ſeruus. ff. de actio. empti. ver. cloacham, quòd Cæſar tertio die ante mortem ſuam intrauit podromum ſuum, ideſt Equorum ſtabulum, & inuenit Aſturdonem vel Aſturconem, vt legit Budeus de Aſſe lib. 3. pag. 254. ſuum Equum flentem, quod fuit iudicium mortis futuræ domini.

Equus.

Equus enim ab æqualitate dicitur, licèt e breuietur, quia quando quadrigis iungebantur pares equabantur. Inde diminutiuum equuleus, id eſt paruus Equus, vel genus tormentorum. Inde etiam equulus & equinus, equeſtris, equa, equula, equum equitis, equito equitas, equitor, equitatio ſecundum Papin. de quo ita Lucas de Penna in L. iij. C. de Spectaculis &c. lib xi.

Vetuſtiſſimum Marin tradunt ſcriptores, qui primus Equum inſcendit & freno inhibuit, Auſonem indignè omnium. Siquidem princeps Italiam inhabitaſſe feruntur, quorum vnus iſte Marin, vt ex Celio Rhodigino, Lectio. anti. lib. v. cap. xl. vide re ſas eſt. Idemq́; Auctor lib. xi. cap. l. vij: ſcribit, Equitandi artem primum excogitaſſe Neptunum, qui ob id Hippius ſit appellatus, (vt Diodoro placuit) Primus autem, qui Equos iunxit currui fuit Eictonius, de quo Virgilius.

Primus Eicthonius curr⁹ & quatuor aus⁹.
Iungere eques &c.

Rhodiginusmet libr. vij. cap. xxvij. vbi diſertè & copioſè hæc habui, quæ pro nunc congeſſiſſe volui.

QVAESTIO PRIMA.

QVAERITVR modò in iure noſtro Cæſareo. An Equus ipſe ferum, manſuetumve animal ſit? Reſpon. manſuetum animal eſſe: Equus enim & Bos manſueta ſunt animalia, quæ ſi ferociunt, ſi impetunt, eſt contra eorum naturam, & ita procedit titulus .ff. ſi quadrupes pauperiem feciſſe dicatur. Vnde animal iuſta facere dicitur, cum iuxta naturam ſuam mouetur, l. j. §. & generaliter. eod. titu. vbi ſi quadrupes nocet, cum ſecundùm naturam ſuam mouetur, hoc damnum animali non imputatur, quia iuſta facit. Si mula enim plus iuſto onerata onus euertat, mulierem puta lędendo, damnũ vtique dediſſe non dicitur, cum hoc naturale animali fuit, vt abhorreret ab his, quæ ſunt dolori. iſte eſt tex. in l. pen. eod. titu. Nam & muli debent onerari ſecundùm onus, ad quod portandum ſufficientes conſuetudine reputantur. text. eſt optimus in argum. in l publici. C. de curſu publico, & Ang. lib. xij. & ibi Bar. dicit illum tex. facere, quod ſi ego oneraui mulum tuum onere librarum quinquaginta, qui bonus & ſufficiens putabatur ad tantum pondus, ſi tamen ita oneratus deceſsit ex pondere, non teneor: quia permiſſum eſt mihi onerare ipſum ſecundum cõ-

ſuetu-

ſuetudinem, & muli ſufficientiam. ex cuius dictis facit ſingulare Corſetus, in ſingularibus ſuis, in uer.onus. quod dicit notatũ dignum. Alioquin, ſi animal commota feritate contra naturam nocet, puta equus eſt calcitroſus, & calcem reijciat, iam dicitur iniuſta facere, & cẽſetur damnum dediſſe, isq́ue pro noxa dabitur, aut damnum à domino reſarcitur, d.l.1.gloſſ.uerſi.contra naturam, Inſtituta, eodem titulo.

Quæſtio Secunda.

Quæro, pone curſu equi puer eſt occiſus, an equo ſedens, baiulansve, aut currens capi tali pęna puniatur? Et non puniri, ait Saly.in l.non ideo minus.uerſi. quero quinto. C. de accuſa.ſed mitiori pœna. Tu autem diſtingue ut per Bonifa.in rub.de inſultu.nam ſi currit in loco deputato, &, aut dolosè? & capitali pœna puniri tunc ait: ſecus atque ſi uitium ſciret equi, ut quia effrenatus, indomitusve foret, & tunc leuiter eſſet puniendus. Si uerò nõ in loco deputato, & haud dolo? & capitaliter plectendus uenit. aut culpa, ut culpoſus eſſet puniendus, Vide Iaco.Nouellum in Pra cti.crim.ubi de inquiſitione pro caſu agit, ſub nume. 7. Felin. cap. ſignificaſti, primo. de homici. in initio.Bar.in l.ſi fouea, §.nauis.ff. ad l.aquiliam, ubi & Floria.& Bar.in l.intelligendum.§.ſi propter.ff.de pub.Saly.in l.non

ideo,col.iij.C.de accuſa. Fuſius Iodocus eius criminali in rub.cap.xlij. vbi de damno pecuario agit. & quid ſi ex curſu equi quis percutiatur,& ex percuſione vulneratur,Bal. conſi.ccccxliij.in iiij.parte per totum.Et no. quòd currentes equos debent dicere alta voce guarda,guarda.Bal.in l.ſi putabat. ff. ad l. aquiliam,per illum textum.

Quæſtio Tertia.

Conduxit quiſpiam equum ad vecturam, quem fuſte, vel baculo percusſit in capite,ita quòd mortuus reperitur, tenebitur ne de occiſo? Et teneri Felyn.dicit in c.ſignificaſti de homicidio,Corſetus in reportorio Abbatis, verſi.Conductor. Ratione enim loci percuſſi percutientis animus deprehenditur, cum equus virga & calcaribus, & non fuſte vel baculo ſolicitatur, ad eſtimationem teneri exiſtimat.

Quæſtio Quarta.

Petebat actor equum totum brunum,reus autem libellum non procedere contendebat, quia multi reperiuntur equi toti bruni:negabat item actor,quæritur quid iuris in iſto caſu? Reſpon. Albericus in l.idem Pomponius. §.ſi plures.ff.de ædil.edic.in contingentia facti ita determinatum fuiſſe. Quod equus actori exhiberetur, qui declarare haberet,an idem eſſet petitus equus, l.ſi quis in tantum. ff.de

ff.de teſtibus, vel vt exhiberetur teſtibus qui hoc declarent, vt in auth. de teſtibus,§. quoniam . Nam & identitas equi probari debet, Alex. conſ.cxxxviij.nu.4.in viij.vol.& ccvij. nume.2.

Quæſtio Quinta.

Veterinarius quidam equum ſcholaſtico commodauit, vt iret ad ſtudium, & miſit ſecum famulum, qui male gubernatus equus, moritur . an is emendare damnum tenetur? Et teneri cenſet Alberic.in l.penul.ff.de vſufruct. quemadmodum . Licèt enim famulus adhibitus fuerit, vt cuſtodiam haberet de equo , quoniam autẽ ſcholaſtici culpa perijt, ipſe tenebitur:quod ſecus ſi nõ culpa ex parte eius,ſed naturaliter, Bologn.in auth.habita.C.ne filius pro patre, l. ſi vt certo. §.ſi mę rogaueris.ff.commodati,vbi & Alberic.& §. ſequen.Bal.in l.ex diui.C.loca.cum ſimil.

Quæſtio Sexta.

Equum oberrantem accipis in paſcuis, incidis ne in pœnam ſtatutam aduerſus eos, qui propria autoritate res inuadunt alienas? Et te nõ incidere ait,Bellaperticanus.in rep. l.ſi quis in tantam.nu.17.C.vnde vi. arg.l. ꝙ Nerua.ff.de acquir.poſſeſſ. Differentia eſt.n. inter rem mobilem & immobilem: poſſeſsionem enim rerum immobilium poſsidemus vbicunque ſint : mobilium autem non, niſi qua-

quatenus in noſtra fuerint cuſtodia. d. §. Nerua. ubi Iaſ. & cæteri.

Quæſtio Septima.

Pro uno uitio in equo quis redhibitoria agere poteſt, ſed de alijs ne quoque non apparentibus uitijs rectè proteſtabitur? & poſſe ait Bald. in l. ſi prædium, col. ij. uerſi. ſed pone emi. C. de edil. edict. per tex. in l. ſi tametſi. §. cum redhibitoria. ff. eo tit. De quibus poteſt reſeruare ſibi ius agendi quandocunque apparuerit. Maranta, in Pract. iudicia. in iiij. parte. nume. 18. pagi. 40. Et no. quòd dentes equi in iuuentute ſunt crocei coloris, & in ſenectute albeſcunt, ſecundùm Ariſto. in Problema, ubi ponit rationem.

Quæſtio Octaua.

Duo petunt equum ſequeſtratum, equus tandem moritur, an inſtantia cenſeatur perempta? Et peremptam fore tradit Ioan. Montolonius, in eius defenſorio iuris ad fin. num. 32. q. 6. quotiens. & q. 1. plures. ut uide Archiepiſcopum Floren. in eius ſumma, lib. iij. de pertinentibus ad iudicium, qui eſt ix. §. viij. ubi de Salarijs iudicum agit.

Quæſtio Nona.

Commodaſti tu mihi equum, ut irem ad bellum, ibique eſt mortuus, an ſoluere tenear? Reſpond. Marſil. in rub. de fideiuſſo. ſub nume. 229. me non teneri, nam ſcire poteras

aliud

aliud regulariter & communiter euenire de equo tuo non poſſe, niſi tamen me ingeſſerim, quia tūc ſecus. idē Alba. in cōſilio. 104.

Quæſtio Decima.

Licet ne equum in duello ferire? Reſpon. d. m. Alciatus in tractatu de duello, licere, niſi aliter conuentum fuerit, ibi cap. xlij. nume. iiij.

Quæſtio Vndecima.

Armorum appellatione, venit ne equus? Reſpon. Paris de Puteo, in tracta. de re militari. §. duo. nume. 4. non venire. Licet de ratione ſit equeſtris militiæ.

Quæſtio Duodecima.

An equi militibus in bello auferantur? Reſpon. Paris in tracta. de re mili. §. an pugnans. quòd ſic.

Quæſtio Tertiadecima.

Equi pugnatorum ob ignem appropinquare nolunt artificiosè certè immiſſum, quis igitur victor, aut victus exiſtimabitur? Reſpon. idem Paris in d. tracta. de re militari. in §. orta, num. 1. ut per eum ibi ſuſius.

Quæſtio Quartadecima.

Appellatione equi, venit ne pullus equinus? Reſpon. ꝙ non, l. ſed addes, §. ſi quis mulierem. ff. loca. Quod facit ad ſtatutùm ſecundùm Alberi. in Dictionario, in dictione hac, quod quilibet vadens ad exercitum habeat

ſolidos

ſolidos decem pro quolibet equo, nam ſi ſit equa, quæ pullum pariat, pullus non venit, igitur decem non conſequetur.

Quæſtio Quintadecima.

Equus militaris extra prouinciam duci ne poterit? Reſpon. non poſſe. ff. de re milita-ri. l. officium. Alberi. uerſ. Equus.

Quæſtio Decimaſexta.

Mortuus eſt equus in bello, vel itenere, quo nã pacto mors eius erit probãda? Reſpõ. ſcriptura cum iuramento eius, cui equus fuit commodatus. Bar. in rub. C. de fide inſtrumen. col. iij. vel per inſtrumentum, quod plerunque quis ſibi fieri facit, qualiter equus talis ſit ibi mortuus. Iaco. belui. in auth. vt liceat matri. §. fi. vbi & Bar. quod ſanè inſtrumentum debet fieri coram teſtibus. Idem ſi ambaſciator dicit, equum ſibi fuiſſe in itinere mortuum, de morte producta ſcriptura à quocunque facta, dato etiam quòd illa non faciat ſemiplenam probationem. Caſſaneus in conſuetu. Burgun. in §. v. pagi. lx. in xxj. ca ſu. Abb. & Fely. in c. auditis, de præſcriptio. ſub num. 25.

Quæſtio Decimaſeptima.

Statutum dicit, quòd equus non redhibeatur, niſi ſit bulſus, duo teſtes deponunt illum eſſe bulſum, alij inficiantur. ius autem commune dicit in omne uitium occultum redhibendum.

bendum. Quæritur quid iuris? Reſpon. Bal. in authen. omnes peregrini. C. communia de ſucceſsio. in dubio præſumi in cauſa potius redhibitionis, quia dubium facti decidi debet, ſecundùm naturalem æquitatem. Alexan. conſi. xlviij. in ſecundo.

Quæſtio Decimaoctaua.

Conductor equi eſtimati, an teneatur de caſu fortuito? Reſpon. Bal. in l. ſi vt certò. §. nunc videndum. ff. commodati. de quo Iaſ. in §. actionum, num. 86. inſtit. de actio. vbi de leuiſsima quoque culpa teneri ait.

Quæſtio Decimanona.

Equus probatur mortuus, ſed non probatur cuius pillaminis; an hoc probare debentem à probatione releuet? Reſp. Abb. in c. au ditis, num. 25. de præſcript. vbi & glo. quod non, & ibi Ioan. Andr. ait, ſe hoc practicaſſe. Alexan. conſ. vltimo, vol. 7. ſub nu. 3.

Quæſtio Vigeſima.

Scholaſticus quidam vellens in patriam redire, equum conduxit ad vecturam, qui ſubitum incidit in itinere morbū, & ob id vicino hoſpiti relictus fuit gubernandus, & diligenter curandus: nihilominus tamen moritur, an hoc ſufficiet, ut amplius nō teneatur? Et ſufficere probat conſulendo Bald. conſi. 22. Vantius in 3. volum. & Arnonus Dialogo 9.

Quæ-

Quæſtio Vigeſimaprima.

Mariſchalcus curauit equum abſque mercede, an illum pro mercede rectè poterit retinere equum? Reſpon. Bal. quòd ſic, in l. fin. C. commoda. Et not. quòd Mariſchalcus veterinarius rectè appellari poteſt, ut probat Iodocus, in Praxi crimi. cap. lxxiiij. vbi de homicidio per venenum agit, pagi. clxxiij.

Quæſtio Vigeſimaſecunda.

An ad probandum Equum fuiſſe ſuum, & eius valorem, & ad probandum commodatarium culpam commiſiſſe circa equum neceſſe ſit, quòd teſtis rationem ſui dicti, etiam non interrogatus adſignet, & quid ſerò medicum in curando equo adhibuit? vide Alexan. conſil. clxxxiii. in vij. vol. per totum, ubi & alia.

Quæſtio Vigeſimatertia.

Equus poſuit pedem in foramine molæ, & ob id effectus eſt inutilis. An qui ibi molā traxit, equi damnum emendare cogatur? Reſpon. Alberi. in l. qui foueas. ff. ad l. aquil. teneri aquilia, ſeu in factum.

Quæſtio Vigeſimaquarta.

An uendito equo, venit ſella? Reſpon. venire, Petrus Raue. in tract. de conſuet. nu. 116. & Rochus de Curte. de conſuet. & Firma. in reperto. & Crauetta. conſi. cxij. ſub nume. 13. cōmunem dicit Gomez de quo Soarez communi.

muni.opi.pagi.79.uide omnino Ant.Gome. in tractatu de emptione,& uēditione.nu.15. ubi dicit ſtandum in hoc conſuetudini,ſi quę adſit in loco.

Quæſtio Vigeſimaquinta.

Furto ſubtractus fuit equus alicui, an is autoritate propria, fallaciave aliqua eum habere poterit? Reſpond. Alexan.conſi.lxiiij.in iij.nume.poſt Ange.in l.qui uas.ff.de furtis, in prin.& in l.extat.ff. quòd metus cau. Pau. de Caſtro,conſi.xxxvij. & ſeq. Alexan etiam in l.ij.ff.de iuriſd.omnium iud.Ioan.And. & Doct. in c.nullus, de pig. quòd poterit, nec debet ducere equum ad iudicem.

Quęſtio Vigeſimaſexta.

Quid ſi duo equi currerent vnus verſus alium, & in curſu caſu inuicem ſe percutiant, an tum fiet emendatio? reſpon.Bal. quod nō, in l.ſcientiam.§.cum ſtramenta.ff.ad l.aquil.

Quęſtio Vigeſimaſeptima.

Extat ſtatutum, quòd nullus uendat equū ſub certa pœna, quidam inſolutū dedit equū creditori ſuo,vel dono dedit,an ex ſtatuto tenebitur? Et non teneri, ait Bonifa.in tracta. malefi. in rubric. Quid ſit accuſatio, nume. 89.quia ſtatutum loquitur de uenditione tātùm,quod certè ſeruandum eſt,prout ſonat, l. non aliter, ff. de legatis iij.

Quæſtio.

Quæſtio Vigeſimaoctaua.

Dicit ſtatutum Patauinum. Nemo vendere debeat equum non ſubiecto: quiſpiam uẽdidit equum. An tenebitur, & an contractus ualebit? Reſpon. Bal. in l. quòd ait. ff. de iure do. Nõ puniri tali ſtatuto, ſed extra ordinẽ, ut no. in l. nemo martirem. C. de ſacroſan. eccl. quod ſecus atque ſi ſtatutum diceret aliter. ſ. non poſsit vendere, quia tunc inhabilitat perſonam, l. in quorum. ff. de pignoribus, facit C. non licere habitatorib. metrocomiæ.

Quæſtio Vigeſimanona.

Peregrinantur quidam cum equo de menſe Maii, an licebit eis ſtare in via, & capere herbam, pro equis ſuis, domino quoque inuito? Et licere ait Romanus, ſingul. 231. per l. fin. de pace tenen. & eius uiola. in uſibus feudorum.

Quæſtio Trigeſima.

Equus præter domini uoluntatem dat dãnum, an tunc damnum dominus emendabit? Et non teneri, vult Panormit. in c. dilectus, nu. 2. de homici.

Quæſtio Trigeſimaprima.

Equus fuit uenditus, uel dono datus, an poſsit famulus aliquid conſequi de iure pro capiſtro? Et poſſe exiſtimauit Iaſ. in l. de quibus, nume. 77. ff. de legibus, & in §. actionum, ſub num. 82. inſti. de action. vbi aſſerit

hoc

hoc de conſuetudine ſeruari.

Quæſtio Trigeſimaſecunda.

Equus abſque ſeſſore currit ad brauium, quia cecidit in terram, an equus brauium conſequetur? Reſpon. Doct. in l. 1. §. item ac quirimus. ff. de acquir. poſſeſſ. ubi & Iaſ. ibi etiam ponit, qua pœna puniantur, qui impediunt curſum equorum currentium ad brauium, uel facientes cadere ſeſſorem. Firma. uerſi. equus qui. tenet, quòd ſic, Et no. quòd Equi currentes ad brauium debent ſeruare terminos curſus. Bar. in l. in tantum, uerſic. uniuerſitatis. ff. de rerum diuiſio.

Quæſtio Trigeſimatertia.

An ueniat pullus equinus uendita matre? Reſpon. Iaſ. poſt alios, in l. ſi extraneus. ff. de condit. cauſa data, num. 22. & in §. actionum, nume. 6. Inſt. de actio. quòd ſic. Fabius de Mõte. in tracta. de emptio. uendi. q. 6. princ. ſub nume. 27. Item no. quòd equis per fideicommiſſum legatis poſt moram hæredis fætus quoque debentur? Equitio autem legato etiã ſi mora intercedat, incremento gregis accedit, l. equis. ff. de uſuris.

Quæſtio Trigeſimaquarta.

Vendidi tibi equam, cum pacto, quòd ſi marem pareret eſſet meus, ſi femellam, tua eſſet: peperit utrunque, quomodo res ſe habebit? Reſp. Iaſ. in l. ſi ita ſcriptum, nu. 4. ff. de li.

& poſthum.& in l. extraneus, nume. 15.ff. de condi. cauſa data. qûòd mas erit tuus, fœmina autem erit mea. Et not. quòd equarum libido extinguitur iuba tonſa, ſecundùm Plinium, lib. 8 cap. 52.

Quæſtio Trigeſimaquinta.

Quidam videns equum multum ſudantem in aliquo ſtabulo, illum extraxit & ligauit, qui equus ita ſe incapiſtrauit, & mortuus eſt: an extrahens emendare teneatur equum? Reſpon. Ange. in l. eleganter. §. idem Labeo. per illum text. ff. de dolo. teneri. Licèt enim principium fuerit licitum, finis tamen nõ debet obeſſe domino equi. Iaſ. in l. 1. §. ait prætor, nume. 3. ff. ne quis eum.

Quæſtio Trigeſimaſexta.

Subtrahẽs equum de grege principis, quo nam pacto debet puniri? Reſpon. Martin Lauden. in tracta. de Principe. pag. 348. puniri in libra auri, & equum reſtituere.

Quæſtio Trigeſimaſeptima.

Qua pœna autem puniātur, qui equos ad ſpectacula deputatos in proprios conuertunt vſus? Reſpon. Franc. Luca. in tracta. de fiſco. quòd ſoluunt fiſco auri libram.

Quæſtio Trigeſimaoctaua.

Quiſpiam videndi cauſa equum bene ornatum oſtendit, an in contractu veniant ornamenta, quæ ipſi emptori tradere habeat vẽditor?

ditor? Reſpon. Iaſ. in §.actionum, inſtitu.de action. teneri tradere. Quæ ſi recuſat, emptori, licebit agere infra quadraginta dies.& no. ꝙ vendito equo, nõ ſolũ veniunt ornamenta, quæ tpe venditionis equus habebat, ſed quæ antea per duos habebat dies, ꝙ probat Iaſ.ibi. Dictũ, quòd vendito equo ipſo ornamenta venditoris arma habentia non veniunt in cõtractu. Cur. in tracta. de conſuetu.nu.9. Item ornamenta ſupradicta facta redhibitione, & in caſu redhibitionis ipſius equi recuſata per venditorẽ petuntur per actionẽ in factũ edilitiã. Petrus Iaco.in ſua prac.iudi.& Rofr.poſt eũ.in libellis vbi de redhibitoria agit, & Panorm.in c.iuſtũ, de rerum permu. Et iõ demi phaleras equis venalibus vetus eſt cautela, ſecundùm Petrarcham lib. vltimo, de ſolicitudin.cap.8.ſub litera B.

Quæſtio Trigeſimanona.

Duo contendunt de equo, & vterq; per teſtes probant de dominio, & poſſeſsione equi, ac eorum quilibet probat, quòd talis equus fuit, & eſt natus de vna ſua equa, quam habebat in domo, quæ nam erit ſufficiens probatio? Reſpon. Paris de puteo in tracta. ſyndica. §.probatio.vt ibi per eum fuſius.

Quæſtio Quadrageſima.

Equus eſt pignoratus, & ad uecturã commodatus, quid iuris? Reſpon. Neguſa.in tra-

ſtatu. de pignoribus, 3.membro, par. 7. ſub nu.17. quòd inde cum expenſa compenſatur merces,& quod ſupereſt ſit in ſorte, & ibi vide nu.16.quãdo expenſæ factæ equo petãtur. Et præſertur omnibus alijs creditoribus,tam pro alimentis,quàm pro cuſtodia,Bar.in l.in terdum. ff. quipo.in pigno.ha.

Quæſtio quadrageſimaprima.

Equus in paſcuis accipitur ab eo,qui ſuum eſſe putabat,quomodo repetet dominus?Reſpon. rei vendicatione, aliàs actione furtiua repetet, ſi a ſciente non eſſe ſuum accipitur, glo.l.ſi quis in tantam.C.vnde vi.

Quæſtio quadrageſimaſecunda.

Cõmodauit quis mihi equũ,vt rus peterẽ, poſtea pœnitet,& accipit mihi equum non finito viu, vel finito, an tenebitur mihi ad aliquid? Reſpond.Bal.in l.ſi quis in tantam.C. vnde vi.nu.25.nõ teneri,ratione duplici, vna ex parte expellentis,quia plenè poſsidet:altera ex parte expulſi,qui non poſsidet, licèt cõmodatarius habeat ex cõmodato actionem.

Equus in bello fuit vulneratus,& poſtea in Ciuitate mortuus,an fiet de equo ipſo aliqua emendatio? Reſp.Firmanus,hac litera,quòd ſic,vt ibi fuſius.

Quæſtio quadrageſimatertia.

Equitans,ire ne dicatur?Reſpon.quòd ſic, non agere: ideo poteſt per alterius fundum

iure

iure ſeruitutis ire,licèt aliàs ire pedeſter non poſſet, & manu equum ducere, l. qui ſellam, in prin.cum glo. ubi Floria.& Docto.ff.de ſer ui.ruſtico. prædio.

Quæſtio quadrageſimaquarta.

An equi appellatione ueniat equa?reſpon. quòd ſic,l.ſeruis legatis. §.pen.ff.de lega.3.

Quæſtio quadrageſimaquinta.

Equus commodatus offenditur abſq; com modatarij culpa, an pro eo ſatisfacere dominum tenebitur?Reſpon. quòd non, l. fin.ubi Floria.ff.ad l.aquil.

Quæſtio quadrageſimaſexta.

Soluit ne paſſagium Equus, ſicut ſeſsor? re ſpon.ut in l.cum plures.§.uehiculũ. ff.locati.

Quæſtio quadrageſimaſeptima.

Gentes alicuius exercitus auferunt mihi equũ, an ſi poſtmodũ ad alterius manus perueniat,poterò eum recuperare?reſp.Felyn.in c.ſignificãtibus,in 4.col.de libelli obla. quòd ſic,probata.ſ.uiolẽtia, licèt non ꝓbato inuaſoris nomine.Iaſ.in §.qua inſti.de act.nu.48.

Quæſtio quadrageſimaoctaua.

Furatus fuit equus Flo.& eſt hic ductus,an fur erit ſecurus ? reſ. Bar.in l.ſed nec Legatarius,col.2.C.de condi.furti.quòd nõ, tanquã rem de nouo cõtrectans,ideo puniri poterit.

Quæſtio quadrageſimanona.

Emi equum à viatore,& pretium ſolui,ve-

BIBLIOTE RO. VITTORIO

riſimiliter.n.videtur tacitè actum,vt inconti nēti equū ipſum mihi tradere habeat,ſed q̄d ſi non tradit? Reſp. conuenire poſſum in loco contractus,etiam ratione delicti,quia me decipit q.Tholoſana, nu. 103.Et no. quod ſi tibi do fundum pro centum aureis pro vno equo, & queratur,an ſit venditio,vel permutatio? Reſp.attenditur, quod plus valeat,an Equus, an centum aurei: ſi centum aurei, eſt venditio. ſi autem plus valet equus, erit permutatio,c.ad quæſtiones:de rerum permu.vbi no.Bal.in l.Ariſto.§.1.ff.de dona.Alexan. conſil.119.in 3.ſub nume.5.

Quæſtio quinquageſima.

Equus,cum quo ſtipendiarius receſsit, eſt penes quendam baronem magnū, a quo non poteſt ſine magna difficultate recuperari, quomodo fiet?Reſpon.habebit locum l.ſi mater.C.de rei vendi.& q.Tholoſana, nu. 202.

Quæſtio quinquageſimaprima.

Mercator, qui vendidit equum in loco,in quo aſsiduè conuerſabatur, an ibi, vel alibi pro equo conueniri poterit? Reſpon. nedum ibi,ſed & alibi,ſi alibi fuerit equus euictus.Felin.in c.dilectus,verſi. ad domicilium. de reſcriptis,vbi bene.

Quæſtio quinqua[illegible]aſecunda.

Venditor Eq, eū tranſmiſit emptori,& in via eſt reprehēſus,cuius ne erit damnū? reſp. Bald.

Bal. in l.pen.per illum tex.ff.de action.empt. venditoris quidem damno equũ eſſe. Quod verum putat Peruſinus, in c. ſignificauit, de appella. num. 14. Niſi foret actum quod per certum nuncium mitteretur, vel equus miſſus fuiſſet per proprium emptotis nuncium, quod debet notari, quòd ſecus exiſtimat Marſilius ſingul. 430. ſi quis commodauit equum tibi, & ſcribat literas, quod tu mittas equum, qa tunc non vr̃ petere a te, vt des illũ famulo, ſeu nũcio, qui literas attulit tibi. Niſi hoc expreſsè in literis caueatur: vnde tu ſi tradas illi & fugiat cũ equo, nõ liberaberis, inquit ipſe.

Quæſtio quinquageſimatertia.

Quid ſi conductori equus ablatus eſt in itinere? Reſpon. Bal. conſi. incip. Thomas.

Quæſtio quinquageſimaquarta.

Duo ſocij vendunt equum morboſum, an vnus pro alio tenebitur? Reſpon. Franc. Crema. no. ſuo. 145.

Quæſtio quinquageſimaquinta.

Equus ne ſuppellectilium maſſaritiarumve appellatione venit? reſpon. Bar. quòd non, in l. 1. ff. de ſuppellec. leg.

Quæſtio quinquageſimaſexta.

Facto tertij equus alterum percuſsit, an tenebitur? reſpon. Bar. in l. eleganter. §. quadrupes. ff. de dolo, vt per eum. Doct. in l. Agaſo. ff. ſi quad. paup. feciſſe dicatur.

Quæſtio quinquageſimaſeptima.

Quod iure cogatur poſſeſſor equum reſtituere? Reſp. l. de uſu. ff. de uarijs & extra ordina. cogni. & Specul. tit. de offic. omnium iudi. §. 2. uerſic. item imploratur.

Quæſtio quinquageſimaoctaua.

Conduxit quis equum, ut Romã peteret, & duxit Mediolanum, an furtum feciſſe dicatur? Reſpon. quòd ſic. l. ſi ut certo. §. denique, uerſi. quinimo. ff. commo. & in l. ſi furtum, in princ. ff. de condi. furti. l. qui iumenta. ff. loca. Areti. in tract. Malefic. uerſi. ueſtem cęleſtem. Quod intelligit Bart. in l. item quæritur. §. fi. ult. col. ff. loca. non procedere in equo locari ſolito, quia tunc qui retinuit pluribus diebus furti non tenebitur, ſed reconduxiſſe cenſebitur, uel niſi crediderit conductor, aliàs dominum permiſſurum. uide Archiepiſcopum Florenti. in eius ſumma, libr. 2. titulo de ſpeciebus furti. §. 4. d. l. furtum, allegata per ipſum Ang. in l. inter omnes. §. rectè. ff. de furtis. glo. in §. furtum, Inſtitu. de oblig. quæ ex deli. naſcun. Caſſaneus in conſuetu. Burgundiæ. §. 5. pagi. 40. Plotus in repet. l. ſi quando, ſub nu. 550. C. unde ui.

Quæſtio quinquageſimanona.

Equus conductoris culpa incidit in commiſſum, quia diu ſtetit in loco, an ad mercedem tenebitur? Et teneri putat Bald. in l. colonus.

lonus. §.fina. ff.loca. per illum textum.

Quæſtio Sexageſima.

An conductor equi teneatur,ſi equus erat infirmus?Reſpon.Odofre.conſi.incip. In nomine domini.

Quæſtio Sexageſimaprima.

Conductor equi, an teneatur ſumptus facere ex ære proprio?Reſpon.quòd ſic,l.in rebus.§.poſſunt.ff.cõmoda.& debet facere bonos ſumptus hinc abundantiæ. Aliàs tenetur de deterioratione.Bar.l.animalia,C.de curſu pub.lib.12.Cagnolus in l.contractus.ff. de regu.iur.num.63.

Quæſtio Sexageſimaſecunda.

Adeſt ne aliqua Cautela,per quam quis ſit ſecurus, ſi equum quis emat furtiuum, puta in foro? Reſpond.Cœpolla.cautela 10. quòd ſic. ut ſcilicet proteſtetur ſe nomine Domini equum emere. offerens ſe paratum illi reſtituere, reſtituto ſibi precio & intereſſe. Vide Ioſeph. Ludoui. Deciſ.Peruſi.42. per totum. Vide Deciſ.Tholoſa.151.Beninted.concluſione Bono. 34. Ex noua tamen conſtitutione D. Ducis noſtri Moderni, ſancitum eſt, quòd ſit ſecurus emptor,ut patet ad officium Bulletarum. Verum hanc cautelam refellit dominus meus Alciatus, in tracta. Præſumptionum. regula.3. præſumpt. 29. uerſic.ſed iſta opinio.Vidi tamen practicari coram me,

tunc

tunc quando fui Superior Bulletarum Ferrariæ, quòd ducebatur equus ad officium, emptor emptitabat cum dicta proteſtatione, & tunc ſeruatis de iure ſeruandis, meum tandem interponi decretum, & autoritatem poſtulabat emptor. Nam videtur, ꝙ hoc ſufficiat. iſtud.n. eſt facere contractũ bonæfidei, quia fit in præſentia Iudicis.Bar.l.frater à fratre.ff.de condi.& demon.& Imo.in l. 1. §.fuit quæſitum, ff. ad Treb. col. 4. Grammaticus conſi.40.ſub nu.25.cum ſimi.Præſentia.n.Iudicis facit ceſſare læſionem & deceptionẽ præſumptiuam,prout poſt multos cõcludit Craueta in conſi.114.ſub nu.2.in 1. vol.Vide Bál. in conſi. 447.in fin.vbi dicit,quòd ſemper vtile eſt in cõtractibus decretum Iudicis interuenire.vt ff. de ſolu. l. ſi ſtipulatus. §. lancem. in 1. vol. cogita tamen Cœpol. cautela 181. Sed contra Cœpolam.d.cautela 10. conſuluit Natta conſi.436.de quo Iulius Clarus in practi.in §.furtum.verſi. ſed hic incidenter.Vide tamen Couarruuiam.in ſua Relect. par. 2. §. 1. nu.5. Limitat iſtam cautelam,vt per Grammaticum conſi.ciuili.20.num.1.procedere, ſi iumẽtum fuiſſet emptum minori precio, quã valuiſſet, ex quo eo caſu ſibi cõpeteret vtilis actio negociorum geſtorum ad repetendum precium prædictum,qđ probat.aliàs ſecus, & vide eundem in conſil.36.nu.1.Vide Franciſ.

Marcum.

Marcum. Deciſ. Delphin. qõ.7. parte 2. vide Deciſ. Tholoſa. 151.

Quæſtio Sexageſimatertia.

Quid eſt equitium? Reſpon. Spiegel. in Lexico. hac litera. eſſe equorum armentum.

Quæſtio Sexageſimaquarta.

Qui nam ſunt equuli? Reſpon. Iuſtin. in §. pecudum. inſtitu. de rerũ diuiſio. ꝙ ſunt parui equi, & ſupra dictum eſt.

Quæſtio Sexageſimaquinta.

Quibus veſtibus vtuntur equi Cardinaliũ? Tradit Bertachi. in reperto.

Quæſtio Sexageſimaſexta.

Equi ne ad militis ſepulturam ducti Eccleſiæ pro ſepultura remanere debent? Reſpon. Bald. in l. ſancimus. C. de latina lib. tollen. remanere debere. Cõtrarium vidi obſeruatum Ferrariæ.

Quæſtio Sexageſimaſeptima.

Equus de bonis Eccleſiæ à clerico eſt emptus, de bonis Eccleſiæ inquam ſuæ, erit ne ipſius Eccleſiæ? Reſpond. Archidiaco. in ca. ſtatutum. § aſſeſſorem, de reſcrip. in 6. Eccleſiæ prorſus eſſe.

Quæſtio Sexageſimaoctaua.

Equa per alium eſt poſſeſſa, quomodo repetitur? Reſpond. Bart. in l. de vſu. ff. de varijs cognitio. Specula. in titu. de offi. omnium iudic'§. 2. verſi. item implorat. De cauſa poſſeſ-

ſio.

ſio.§.4.ubi etiam ponunt,quomodo equa ipſa cum partu repeti poſsit.

Quæſtio Sexageſimanona.

Occidens equum, qua actione conueniri poterit? Reſpon.prout in l.1.§. ſi quadrupes. ff.ad l.aquil. ad damni æſtimationem.

Quæſtio Septuageſima.

Commodaſti tu mihi equum, ut irem Pariſius, ubi habebã magna negocia expedire, quiſpiam crus equo meo fregit, & ob id illuc ire nequiui, quam actionem aduerſus ipſum intentabo? Reſpon. Iaco. de Rauenna in l.item Mella.§.eum qui ueſtimenta, ff.ad l.aquil.ꝙ dabitur mihi in factum ſubſidiaria. Alberi.ibi poſt eum.

Quæſtio Septuageſimaprima.

Habeo equum tuum pignori, an tenearis illum paſcere? reſpon.Alberi. in l.quemadmodum.§.municipales.& aliàs incipit magiſtratus.ff.ad l.aquiliam.per illum tex. & ait ſufficere, quòd ego permittam afferre tibi ei cibaria, & ita ſeruatur.

Quæſtio Septuageſimaſecunda.

Aliquis credens ſibi licere, aufert de manibus alteri equum, an punietur? reſpon.Ange. in l. prætor.§.hac actione.ff. ui bonorum rapt.Marſil.in conſil.1.uol.2. ſub numero 22.

Quæſtio Septuageſimatertia.

Cingari, uulgo Cingani, uel Aegyptiaci

furto

furto quotidie ſubtrahunt equos, an pro eorũ reſtitutione quid licitè percipere poſsint? reſpon. Bal. in l. fi. C. de cond. ob turpem cauſam, iure quidem nil conſequi eos poſſe. Natta conſi. 76. nu. 2. Licèt iſti ioculatores, qui faciũt ire caballos per cordã & ſimilia facientes licitè q̃d accipiãt. ij em̃ ſupra in gl. ver. ſcena. l. 2. §. miles. ff. de ijs q̃ no. ĩſamia. sũt infames.

Quęſtio Septuageſimaquarta.

Quis vendit equum, quem tradit per frenum, vel capiſtrum, an cenſeatur per hoc dominium in emptorem tranſlatum? Reſpond. glo. ver. transferat in §. interdum. inſti. de rerum diuiſio. tranſlatum cenſeri.

Quæſtio Septuageſimaquinta.

An quis equum depoſitans, capiſtrũ quoque deponere videtur? Vide l. 1. §. quæ depoſitis, vbi & gloſſa, ff. depoſiti.

Quæſtio Septuageſimaſexta.

An liceat alicui immittere equum ſuum in paſcuis prati mei? Vide c. 1. §. fi. de cleri. viol. & Guido Papæ. ſingu 471.

Quæſtio Septuageſimaſeptima.

Si equitarem equum, cuius non eſſem dominus, nec haberem ius aliquod equitandi, Quod ius igitur habere dicar? Reſp. Archiep. Floren. in eius ſumma. lib. 3. titu. de ingreſſu religionis, ꝙ dicor habere vſum equitationis equi nudum per omnis iuris denudationem.

Quæ-

Quæſtio Septuageſimaoctaua.

Captione vtuntur malitioſi equorum locatores, qui a principio dicunt plura verba, & poſtquam eſt conuentum de pretio dicunt, domine non habeatis pro malo, volo, ꝙ corã iſtis teſtibus equum hunc accipiatis, & promittatis, ꝙ ſi equus pereat in curſu latronum, vel incendio, ſeu alio caſu, periculum ſit veſtrum. Cyn. in l. 1. col. 2. C. commo. decidit an hęc captio procedat? prout eum ſic refert Neuiſa. in ſylua lib. 2. ſub nume. 39. pag. 172. in fi. Alia etiam agunt hoc peſsimum genus hominũ, qui iumenta locat meritoria ſeu veterina dat ſuccuſſorem, quẽ male ſeſſor alit. ponit idẽ Neuiſa. in carminibus. in calce ſyluæ.

Quæſtio Septuageſimanona.

Quæritur an Legatarius teneatur dare equum hæredi, vt quærat ſeruum, qui poſt teſtamentum aufugit? Reſpond. Bart. in l. ſi ſeruum. ff. de leg. 1. ꝙ debet inſpici perſona hæredis, & eius cõditio, & ſi erit talis, quòd ire pedeſter nequeat, tenebitur.

Quęſtio Octuageſima.

Si fiat legatum de equo morello, an debebitur equus albus, quem vnicum tantùm teſtator habebat? reſpon. Ale. in l. nominatim. ff. de lib. & poſth. de qua re pertractant Doct. in l. ſi quis in fundi vocabulo. ff. de leg. 1.

Quæſtio Octuageſimaprima.

Quid agendum ſit equo furto ſubtracto? Reſpon. Follerius in ſua criminali Praxi.parte. 2. titul. Capiat informationem, ſub nu. 11. pag.18. Quòd primò probatur dominiũ equi, & ꝙ fuit viſus & repertus equus in poſſe alicuius, & ꝙ equus paulò ante viſus eſt in ſtabulo furtum paſsi, & demum ibi minimè repertum, & quòd ſtabulum fractum eſt. Quid modò, quando furto ſubtractus eſt equus hoſpitatori? reſpon. conſulendo Barba. conſil. 53. in primo volumine..

Quæſtio Octuageſimaſecunda.

Queritur, Aliquis in armis ſuis equum deſignare cupit, quomodo hoc rectè faciet? reſpon. ꝙ in parte anteriori aliqualiter eleuatus eſſe debet. Bar. in tracta. de inſignijs & armis ſub nu. 17. & 32. Ponit etiam quomodo in coopertūris ponatur equus, & dono percipiatur equus, c. & ſi quæſtiones. §. cum in accipiẽdis, extra de Symonia. vbi dicitur, quòd ſic. vide tamen glo. ibi.

Queſtio Octuageſimatertia.

Quid ſi mihi promiſſus ſit equus in inſtrumento confeſsionato, & mora debitoris amplius non extet equus? reſpon. poteſt fieri executio in æſtimationem. Benedictus de Barxis. in tracta. de libellis guarentigiatis, vel rectius valentigiatis, q. 11. partis 1.

Quæ-

Quæſtio Octuageſimaquarta.

Venditor equi dicit ſe vendere equum habentem omnes defectus, exprimens aliquos ex eis euidentes, occultos autem ſilet, Queritur, an de occultis, & non expreſsis teneatur? Reſpon. propter occultos non teneri. Petrus Iaco. in ſua practica. vbi de redhibi. agit. Ioã. And. ad Specula. titu. de emptio. & vendi. §. nunc vidẽdum. in addit. incip. quid ſi vẽdas. Ang. & alij in l. ſi quis cum aliter. ultima. ff. de publi. Abb. in c. iuſtum. de rerum permuta. Bal. & Saly. in l. 1. C. de edil. actio. Dicebat tamen Diogenes, nihil ſtultius eſſe, quàm uẽditorem narrare rei uitia, quam uendit. Et not. quòd licèt emens equum patientẽ in loco euidenti non poſsit agere redhibitoria. l. quæritur. §. fi. ff. de edil. edic. tamen illud non habet locum in minore, muliere, & ruſtico. Bal. in l. 2. C. de reſcrip. uen. in 6. col. quem refert Barba. conſi. 16. in 3. uol. Alex. in conſi. 148. in 2. per totum. uide etiam Angelum in §. prætorum, Inſti. de iure naturali.

Quæſtio Octuageſimaquinta.

Quid ſi equus uenditus intra triduum ſit mortuus? Reſpon. d. m. Alcia. in tractatu præſum. regula. 2. præſum. 26. in fi. Alex. in l. ſi quis cum aliter. nu. 24. ff. de uerbo. obli. Abb. in c. iuſtum. de rerum permu. Si animal enim emptum triduo mortuum fuerit, imminet

hoc

hoc detrimentum venditori. quoniam ex vitio morbi ante venditionē contracti cenſetur perijſſe l.ſi verò.§.q pro rei.ff.qui ſatiſda. cogan.Et no. quòd ſi emo à te equum , vt ſi non placuerit mihi poſsim tibi reſtituere ſpatio ſexaginta dierū, ꝙ poſtea non poterit declarari. Ita eſt caſus in l. ꝙ ſi nolit. §.ſi quis ita. ff. de ędil.edic.Roma.ſingu. 769. Item no. quòd ſi aqua ſubterranea duceretur in equum lateribus circūnſtructum , per cuius os aqua ſtillaret fortè æneum,& venderetur, illa domus cederet domui,& emptori eſſet lucro,ſi de ea re nihil eſſet dictum l.ſi venditor. §. firmius. ff. de actio.empti.& vendit.

Quæſtio Octuageſimaſexta.

Quid ſi quis vendit equum cum omnibus ſuis ſchinellis, & magagnis, & cum pacto, ꝙ nollebat teneri de eis,an hoc ſibi proficit? Vide Pet. Iaco.in ſua practi.ubi de redhibitoria meminit.& Placen in tracta. de act. perſonalibus titu. 22.de action. empti.ſub nu.5.cum ſeq.& bene per Panormita.in c.iuſtum,de rerū perm.& eundem Pe.Ia.vbi de actione quāto minoris ciuili agit. vbi fuſius.uide omnino.Vide etiam Archiepiſcopū Floren.in eius ſumma.lib.2. tit. de fraude in negociatione. §.2.ad fi.& §. 6. inibi ponit,an ſemper teneatur uēditor dicere defectū rei uenalis? Et ait, quòd ſi monoculus ſit equus, non tenetr

manifeſtare, ſed tenetur pretium diminuere pro illo defectu, quē emptor ignorabat, niſi viſus eius eſſet periculoſus, vel noxius, quia tūc tenetur. Et ait idē Petrus Iac. vbi ſupra, ꝙ venditor, qui verbis deceptorijs inducit emptorē ad equū emptitandū, tenetur. vt ibi per eum fuſius. Vbi etiā format libellos, poſitiones, articulos, & denique etiam ſententias ſuper equis petitis in iudicio. Et quādo vitium dicatur patens inibi. Et vide tu quoque Panor. in d.c. iuſtum, vbi ait vitiū patere, quando.ſ. quilibet aſpiciens perpendere poſſet. Et no. ꝙ equus caſtratus nō dicitur vitioſus Bal. in l.1.C.de edil. vbi dicit, ꝙ benè equus retro gradus dicitur vitioſus: vmbroſus ſæpenumero conſueuit eſſe caſtratus equus, rationem aſsignat Ariſtot. in probl. Item no. quòd licèt actione in factū nō agatur poſt quadraginta dies, agì tñ pōt certi conditione generali, uel ſine cā.l. ædiles.§. inuentorū.ff. de ædil.edic. prout equus ſpado ſanus dicitur, ut ibid.

Quæſtio Octuageſimaſeptima.

An de equis, ſuper quibus equitantes tranſeunt, teneamur ſoluere datiū, ſeu gabellam? Reſpon. Anch. conſ. 264. per totum, quòd nō. tamen malè ſeruatur, vt ſæpe experimur.

Quæſtio Octuageſimaoctaua.

Quæritur cuius expenſis & ſumptibus exhibeatur equus exhibendus, & cuius etiam expen-

expenſis ali?Reſpon. Iaſ. in §. præterea.n.48. inſt.de act.Paris in tract.ſynd.§.An.nu.4.ubi & de expenſa faciēda in ſequeſtrādo equum.

Quæſtio Octuageſimanona.

Stipulatio, qua promittitur, ꝙ equus uenalis gradarius, nō calcitroſus ſit, an teneat necne? Reſ. ꝙ ſic, ſi per uerba præſentis temporis concepta ſit, l.ſi ita quis.ff.de euictio.

Quæſtio Nonageſima.

Locauit quidam equū alicui, qui deteriorem factū reddere uolebat, locator petit, poſtea non uult, equus interim moritur, cuiusne erit periculo, locatoris, an conductoris equus mortuus? Reſpon. Alberi. in l.huiuſmodi.§.ædem.ff.de leg. 1.uideri, ꝙ conductoris, qui fuit in culpa eum deteriorem reddere. Verum ſtat Dyni ſententia contra, quia nō conſtaret de æſtimatione deteriorationis, & ideo debet recipere ſub proteſtatione, arg.l.quidā eſtimauerunt.ff.ſi cert. peta. cum ſimi. ut ibi recitat Alberi.uide Ange.poſt Bar.in l.qui ſibi.§.qui Stichum.ff.de ſolu. Crauetta. conſil. 106.nu.2.in 1.uol.

Quæſtio Nonageſimaprima.

Cuidam equum commodaui meum, cui poſuit ualiſiam, & ob id effectus eſt deterior, an debeat emendari? Reſpond. Bertach. quòd ſic. Cagnolus in l.contractus, nume. 64. ff.de regulis iuris.

Quæſtio Nonageſimaſecunda.

An conductor equi teneatur poſt mortem ipſius equi vſque ad ſolutionis æſtimationē, ad mercedem pro eo, dato, quòd fuerit inter ipſum & locatorem conuentum de ſibi præſtando qualibet die mercedem, vel equum locandum? Reſpon. Odof. quod non, conſi. locaui tibi mulam, Spec. titu. de locato. §. iam dicendum, verſi. ſed eccé locaui.

Quæſtio Nonageſimatertia.

Si conductor Roncini ſeu equi ſuſcipit in ſe mortis periculum, an tenebitur, ſi equus decedat morbo naturali, puta ex viuolis? Reſp. Bal. in addit. ad Spec. tit. loca. col. 2. quòd nō, Et an Locator eum ſic magagnatum recipere habeat abſq; deteriorationis precio? Mar ſil. ſingu. 607. & Pau. de Caſt. in l. qui Stichum ad fin. ff. de ſolutio. Et ſi ipſum locatori reſtituit tanquam ſanū, & dominus ignorat, tunc vitium in receptione, non liberatur ipſe conductor. Bar. in l. opus. ff. de loca. & in. l. qui ſibi. §. Stichum. ff. de ſolutio. Bald. in procemio fforum. §. hæc autem tria.

Quæſtio Nonageſimaquarta.

An locator equi vitioſi ad intereſſe teneatur? Reſp. Bar. in l. ſed addes. §. 1. ff. locati. qđ diſtinguitur ſciens ab ignorāte. Eſt autem in libro, qui Merediana dicitur, quod ſi locaui tibi conuenta mercedē equum ad vecturam,

ducendum

ducendum Florentiæ, & reſtituẽdum inde ad octo dies,& equus adeo uitioſus erat,ut cq̃m modè eo uti non poſſes, q̃a fortè ceſpitabat, uel cadebat,uel ſeſſorẽ lædebat,cũ calcaribus vrgeretur nõ ambulabat, uel male, & ſimilia faciebat.Diſtinguendum cenſet Archie. Flo. in eius ſumma,lib.2.§.6.col.1.titu. de ſpeciebus furti: nam ſi locaui certum, puta hunc equum, & ſciebam vitioſum, teneor ad omne damnum datum & intereſſe ſuũ: Aliàs ſecus. ſed ſi locaui tibi incertum,puta unum de eq̃s meis, cum haberem plures bonos & malos equos, & poſtea tibi præſentaui malum, hoc ſciens, teneor tibi ad omnes expenſas, quas feciſti in equitatione,& tu teneris ſpecialiter ad ea,quæ mecum conueniſti.

Quæſtio Nonageſimaquinta.

Quid ſi quis vẽdat alieni equum, nec eum corã abducat. ſed ita uerbis depingat, ut deprehendi cogitatione eius ſpecies in indiuiduo poſsit, an ſi pereat equus,quem venditũ voluit,antequam emptori traderetur, cuiusne erit periculum?Et venditoris eſſe conſtat, l.quòd ſi neque, & l. lectos, ff.de periculo, & commo. rei vendi. Hoc tamen verũ eſt,cũ incertum de in certo debetur:nam ſi incertum de incerto debeatur,puta ſi uendiderim vnũ equum ex meis, hinc ſi omnes equi mei pereant,uenditor liberatur à traditione rei,quę

ſine culpa perijt, ac proinde emptoris periculo & damno perijſſe cēſetur, nec ſi ſolutum ſit pretium id ab emptore repeti poteſt, argum. l. ratione. §. incretæ. ff. ad l. falc. ſecus ſi unus tantum perijt equus.

Quæſtio Nonageſimaſexta.

Ait Papinianus in l. equis. ff. de uſuris. eqs per fideicommiſſum relictis, poſt moram fætus quoq; præſtabitur ut fructus. Sed & fætus ſecundus, ut cauſa ſicut partus mulieris. quo nam modo inibi ſecūdus fætus intelligatur, & quæ ſequuntur? Sanè innuit utcunque lex illa, quòd cauſas dixerint ueteres eas acceſsiones, quæ licèt nō ex ipſis rebus proueniſſent, in illisq; hærerēt, tñ earum occaſione productę meritò res ipſas ſequentur. Diſertè igiť in lege illa diſtinguūtur fructuş à cauſa, ut fætū ex equa natum inter fructus, ſecundum uerò ſætum, & partum mulieris, inter cauſas numeret. & profectò, ſiue ſecundùm fætum lex uocet eum, qui ex eadem equa eſt æditus qua primus, ſiue eū, qui ex primo fætu natus eſt, ſatis patet quòd ex cauſa rebus acceſsiſſe dixerint ueteres, id quod non reipſa, ſed occaſione rei debitum eſſe uideretur? Quòd autem in eadem lege partus mulieris intelligatur, perpende ex his.

Quæſtio Nonageſimaſeptima.

Queritur item, quidam Grammaticus Me

diolano

diolano Bononiam iturus, equum à Veterinario certa in dies mercede conduxit, quo vſus eundem remiſit epiſtola miſſa, in hunc fer mè modum. Pegaſus, qui me tollutim ſuccuſſit, apud campanæ peluis copam erit, inde petito, phoretũq; ex eo tẽpore prçcidito, Hinc orta inter prædictos cõtrouerſia eſt, nẽpe Veterinarius ob nimiã obſcuritatem ſcripti ſermonis equũ amiſerat. Et ij, qui de re pecuaria ius dicebãt, pro Veterinario iudicarũt. Debebat vtiq; grammaticus tali idiomate vti, qđ à Veterinario intelligi poſſet, qui equum percipere habebat, l. 1. de excuſa. tuto. Ponit. d. m. Alciatus lib. de verb. ſign. pagi. 79.

Quæſtio Nonageſimaoctaua.

Quidam propoſuit equum venalem, quem vno tãtùm vitio urgeri dicebat, nempe quòd nunquam ſueuerat arborem cõſcendere, Emptor credidit hoc eſſe iocum: contigit autem emptori pontem trabibus contextum trãſcẽdere, verùm equus tranſire nolebat, ſeſſor autem calcaribus & fuſte pluries ſolicitat, ſed nihil agit, tandẽ victus grande relegit iter, tunc equi vitiũ non futile eſse cognouit, volebatq; hunc redhibere, dolumq; vẽditoris adeſſe dicebat: calidus autem venditor pacto ſe defendit, quæritur inquã qđ iuris? Et pro deciſione vide omnino Pe. Iac. in dicta ſua Practica, ubi de redhibitoria agit. Gribaldus aũt in ſuo

de ratione ſtudendi, tertio ponit carmina, & uotum Papiniani pro reſponſione deſiderat, uide tu glo. uerſi. fallendi, l. ea quæ. in fiu. ff. de contrahen. emptio. ibi fallendi, ut ſi dicat equum non aſcendere arborem, & ſic non tenetur, ideo quia non aſcendit pontem, & ita Florentinus ibi decidit caſum.

Quæſtio Nonageſimanona.

Equa fuit data, ut ab equo cooperiatur? an polledri inde nati erunt domini equæ? Reſpon. Ange. de Peruſio, in tracta. de ſocietate, quòd non, ſed erunt communes utrique. ibi in 2. parte, nume. 18. Nam ita dicit text. in extrauag. ſi quis dedit iumenta, in rub. Conſuetudo ſocietatis. quæ ita ad literam iacet. Si quis dederit iumenta cooperienda equo alicuius, omnes polledri debent eſſe communes nati in illo anno de iumentis illis partiendi, quæ ſecundũ conſuetudinẽ ſunt. Et ſi aliquis equus cooperuit de iumentis illis, & ille cuius ſunt iumenta debet partiri poledros, & immittere electionem cuius eſt equus, utrum uelit accipere poledrũ aut partem precij ſecũdum conuentionem, ubi autem aliqua conuẽtio facta non eſſet, conſeruanda eſt conſuetudo loci: ubi autẽ de conſuetudine nõ apparet, ad arbitrium boni uiri recurrendum eſſet, maximè ad exonerationem conſcientiæ, nè quis cum aliena iactura aliquid luceretur:

illud

illud enim tanquam indebitum reſtituendũ eſſet, l. nã hoc natura ff. de cond. indebi. Quã do autem equa, uel aſina alteri datur, ut cooperiatur ab equo, & nõ aliter ad meliorandum dicitur eſſe cõtractus innominatus, l. ſi tibi areę. ff. de præſcr. uer. Caſſaneus, in cõſue tu. Burg. pag. 195. ad fin. Licèt contrariũ dixerit Angelus de Peruſio, in l. ſi paſcenda pecora. C. de pactis, uide tamen. l. idẽ Pomponius. §. idẽ ſcribit. ſupra allegata. ff. de rei uendi. Si equã meã (inquit tex.) equus tuus prægnantẽ fecerit, non eſſe tuum, ſed meum, quod natũ eſt, iure enim gentium, & ea, quæ nobis ex animantibus noſtris naſcuntur, noſtra fieri. Neq; intereſt, an ex rationali, ut ex ſerua, uel irrationali, ut ex equa, quid nobis natum ſit, nã idem ius de utroque genere animantium intelligitur, l. partũ. C. de rei uendica. Quare nihil ambiguitatis eſt in hoc mõ acquirendi, niſi fortè quis dubitet, an ex ſexu fœmineo ſolum, non etiam ex maſculo nobis putentur naſci animantia, ut cum tuus equus meam equam prægnantem fecerit, quæras utri fętus cedere debeat? uerum indubitati iuris eſt, ꝙ in conſiderando dominio natorum, non pater, ſed mater reſpiciantur. nam ſicut in rationabilibus animantibus partus ſeqtur conditionẽ matris: ita & in irrationalibus eius fęt⁹ fit, cuius eſt mater, dictis legibus. Vſus autẽ hodier-

hodiernus recipit, vt certa ordei quantitas pro equo admiſſorio præſtetur? Sed modò, quid ſi equa ipſa cooperta ab equo, non efficit prægnans an dominus admiſſori equi talem ordei quantitatem conuentam, vel conſuetudine limitatam conſequi poterit? Et puto quòd ſic, iuxta not. in l. ſi actum. per illum text. ff. de actio. empt. nam cum iſte ſit contractus innominatus, vt probatur in d. l. ſi tibi areæ. ff. de præſcript. verb. do vt des, & adimpletum fuerit adimplendum pro parte domini equi admiſſori, debet itidem conductor & ipſe non deficere, cum ſpem tantùm imprægnandi conduxiſſe uideatur, d. l. iactū. & Bar. in l. cotem ferrò. §. qui maximos, col. 2. ad fi. ff. de publica. & in l. nec emptio. ff. de contrahen. empt. Spem pretio non emo, inquit Comicus. Quod ſi conductor equi teneri nolebat, debebat cautius agere & negociari, l. veteribus. C. de pac. & ſupra no. ī l. nepos Proculo. ff. de verb. ſignifi. per Docto. & melius declarare eius intentionem, iuxta not. in l. non omnis. ff. ſi cer. peta. propoſitum in mente retentum nihil operatur, & ita ſeruat communis obſeruantia, niſi admiſſorius equus ad coeundum eſſet impotens, puta ſenex, qui eſt frigidus, & ſicus, & non aptus paleſtræ uenereæ, ſecundùm Ariſtotelem, lib. de generatione animalium. & fuſius per Tiraquellum de legibus

gibus connubialibus in 6. l. connubiali. Neuizanus, in ſylua nuptiali. & d. m. Alcia. in ſuo, de eo quod intereſt, pag. 493. & Parergon lib. 1. cap. 42. Et no. quòd ſpes ad aliquã rem, non eſt ſufficiens ad agendum ad ipſam rem. Panorm. in c. ſuper. qq. de conceſsio. præben. num. 6. Conſerunt ſupradictis ea, quæ refert Caſſaneus, in conſuetu. Burgun. §. 23. pagi. 195. facia. 2. in princip. ubi dicit, quòd in ſua Burgundiæ patria, ſupra ſcripta iura extrauagantia, ſuper iumentis nõ obſeruantur, quia conſuetudo loci eſt in contrarium, quę apparet. nam ille, cuius eſt equus, nihil habet de poledro, ſed ſolùm ſcit, quantum habebit, eo quòd locat equum ad cooperiendum iumentum, ubi autem de conſuetudine non apparet, ad arbitrium boni uiri eſſet recurrendum, maximè ad exonerationem conſcientiæ, nè quis indebitè damnum patiatur, iuxta l. nam hoc natura ff. de cond. indeb.

Quæſtio Centeſima.

Quæritur, emi equũ ab aliquo, qui ex Aſia pone ueniebat ad Ciuitatem Ferrariæ, ſuper quadam galia, & ſoluit ſibi pretium, ipſe uult recedere cum equo, utrum potero eum conuenire Piſis, ubi contractus celebratus fuit? Dic, quòd ſic, ad traditionem equi ſcilicet, Bal. in l. hæres, in addi. de iudi. col. 1. & ex aſsidua quoque conuerſatione mercatoris obligatur

gatur

gatur ad hoc. Fel. in c. dilectus, 2. ſub num. 11. de reſcriptis.

Quæſtio Centeſimaprima.

Volebam emere equum, & inueni cozonũ, ſeu proſonetam equorum, & promiſi ſibi dare vnum ducatum, ſi ipſe faceret; quòd haberem equum: quid ſi deinde equus reperiatur vitioſus, potero ne ducatum ſibi datum repetere? Reſpon. Albe. in l. 1. §. fin. in fi. per illum tex. ff. de cond. cauſa data, cauſa non ſecuta. me ſanè poſſe.

Quæſtio Centeſimaſecunda.

Equum locaui tibi meum, tu quidem ei nõ dabas comedere, fuit tibi furto ſubtractus, te neberis ne ex eo ꝙ ſibi comedere non dabas? Reſp. ꝙ non. cum culpa illa, ad caſum ſubtractionis non fuerit ordinata. Alberi. in l. damni infecti. §. ei qui in ſolo. ff. de damno infec.

Quæſtio Centeſimatertia.

Filius familias habebat equum, quem ſibi pater ſuus emerat, poſtea filium ipſum emancipauit, Equus ne iſte erit ſibi præcipuus cum alijs quoque filijs? Reſpon. ꝙ ſic. Alber. in l. donationes. §. pater filiæ. ff. de dona.

Quæſtio Centeſimaquarta.

Commodatum per te mihi equum perdidi cuius tu quidem æſtimationẽ à me petis, ego vnum alium tibi offero equum æquè bonum, an ſufficiat? Reſpon. Alberic. in l. cum quidã,

col.

col.2.C.de fideicommiſſa.libert.videri,ꝙ ſic, vt.ff.loca.l.ſi quis domum.2.Reſp.Dic tamen vt pet Spec.de ſolutio.& oblig.§. ſequitur videre; verſic.vltimò ponit.

Quęſtio Centeſimaquinta.

Si tibi cõmodaui equos duos,& poſtea dixerim,cũ duobus equis, quos tibi commodaui promitto cõmodare quinque, tenebor te ad quinq; alios equos,an quinq; computatis primis duob.iã cõmodatis? Reſp.Chriſtofo. Por.Inſt.de libertinis. 11.col.me tantùm ad tres alios equos teneri, & non ad ſeptem.

Quæſtio Centeſimaſexta.

An quis retinere poſsit equum in ſuo prato repertum,& inſtabulare?Reſp. vt per Bart. in l.prætor.§.ſi dominus, ff.de dam. infect. & Doct.Inſt. ſi quadru. paupe. feci. dicatur, in prin.& Spec.in tit.de Actore.§.1.verſic.pone noſtro.& in §.cæterũ.ad l.aquil. l.1.vbi Doc. & Doct.in §.ſi læſerit,Inſt.de iniurijs,& Bar. in l.hoc amplius.ff.de damno infecto.

Quæſtio Centeſimàſeptima.

Emò equum tuum, ſi placuerit mihi infra menſem,an teneat venditio?Reſ. Chriſt.Portius Inſt.de emptio. & venditio.col.fin.quòd tenet venditio.De permutatione autem equorũm cũ vitio Diomedis & Glauci,tradit gloſ. pen.verſic.permutantes,in proœmio fforum. Quid ſi non ſit ſtatutum tempus? Reſpond.

quòd infra 60. dies.l.quòd ſi nolit. §. ſi quid ita.ff.de edil.edic.

Quæſtio Centeſimaoctaua.

Petenti equum commodato, reſpondit qs concedo, an equus ob tale uerbum cenſebitur dono traditus, cum uerbum concedo donationem quandoque importet? Reſp. Abb. in c.cum uenerabilis,de excep.ꝙ bene uerum eſt, ꝙ uerbum concedo quandoq; donationem importat,quotiens tamen ex circunſtantijs contrarium non apparet,ut in caſu petentis equum commodato. Relator eſt Alex. in l.ſi donatione.C.de collatio.ſub nu.17.ubi de uerbo concedo uerba facit.

Quæſtio Centeſimanona.

Forenſem in Ciuitate tranſeuntem cerno cum equo meo, poſſum ne iudicis officium implorare, vt ſatiſdet mihi,ad finem, ut mecum in loco reperto in iudicio intereſſe poſſit, uel facere, ut equus deponatur, & penes quempiam conſignetur? Reſpon.Caſt. ꝙ ſic, in l.acceptam,nu.11.C.de uſuris, per l. fideiuſſor.§.fi.ff.qui ſatiſd.cog.

Quæſtio Centeſimadecima.

Si mulier equum dederit in dotem,& maritus ſellam,uel frenum pro equo emat, ſoluto matrimonio poterit uir ne ipſe retinere, quod emit? Et poſſe ait Caſt.in l.in his.§.ſeruum uxoris,ff.ſolut.matr.nu.3.

Quæ-

Queſtio Centeſimaundecima.

An militibus ſtipendiarijs perdentibus equos & arma in bello, aliqua debeat fieri emendatio? Reſ. Sal. in l. laborante, §. ſi conſeruatis, nu. 3. ff. ad l. Rhodiam de iactu. ꝙ nulla: niſi cum eis aliud fuerit conuentum, per illum text.

Quæſtio Centeſimaduodecima.

An factor domini equum ad uectnram pro eundo rus petere poſsit? Reſpon. ſic, quando conditio perſonæ hoc exigit, nec ſecus. glo. in l. idemque. §. idem Labeo. ff. mandati. quam refert Feli. in c. cauſam quæ. ſub nu. 17. de reſcriptis. Et an uecturæ repeti poſſent per uxorem? Doc. in l. operæ enim, ff. de operis lib. ubi tex. meminit uectura.

Quæſtio Centeſimatertiadecima.

Sciebat quis uitium equi, & neſciebat equitare, & aſcendit equum ferocem, quapropter ei quid deterius contingit, an ſibi eſt imputandum? Reſpon. Bal. in l. idem iure. ff. ad l. aquil. de quo Feli. in c. ſignificaſti, de homicidio, ſibi hoc imputandum eſſe.

Quæſtio Centeſimaquartadecima.

Quid ſi ſcienter quis depoſuerit penes aliquem equum morboſum, pro ſuo intereſſe ne poterit ſibi iuramentum deferri in fide? Reſpon. Plotus, in rep. l. ſi quando, C. unde ui. ſub num. 426. & nu. 566. ꝙ poterit. & ſubdit. ibi,

ibi, quòd contra mandantẽ emi equum, mandatario poteſt etiam deferri ſimiliter iuramẽtum prædictum in item, ſi executus fuerit mandatum, & equum emerit, quem poſtea mandans denegat accipere. & inibi idem auctor, nu. 580. ponit poſſe adhuc iuramentum in litem aduerſus aliquem deferri, qui meum equum dolosè, vel meticulosè alienauit, & inibi, nu. *699.* & quòd occidens, vel vulnerans equos meos, boues, pecudes, & alia animalia, aut offendens, tenetur ad expenſas curationis & eorum pretium, ac ad damnum, intrinſecum, & extrinſecum, & lucrum ceſſans, & ad intereſſe etiam cicatricum, & deformitatum, & vt per eum ibi fuſius, vide l. fin. ff. cõmo & l. ſi id quod. ff. pro ſocio. & Thomam Gramm. deci. Neapoli. nu. *19.* ſub nu. 7. Cor. conſ. 241. & ſeq. in 1. vol. Pariſi. conſ. 123. in 1. vol. per totum, & Boerium deciſione vltima, & glo. in l. quòd ſi ſeruus. ff. de actio. empt.

Quæſtio Centeſimadecimaquinta.

Equus ne diligit ſuum comparem? Reſpo. in l. 1. §. per ſeruum, ver. per vnum. ff. de acquirenda poſſeſsione, quòd ſic, qui ſi mutetur, neſcit ipſe trahere iugum, & ſe nòn totum exiſtimat, c. horrendus, 32. q 5. Aſinus autem intumeſcit, ſi videt ſe apprehendi per comparem, extat carmen illud, Arſerat aurigam cura rebellis equi. De agitatoribus autem equorum

rum meminit glo.uer. Agitatoris circa, l. Athletas.ff. de ijs, qui no. infa.

Quæſtio Centeſima decimaſexta.

Quæritur adhuc, aliquis promittit equũ, aut mulũm, an vno mortuo extinguitur obligatio? Dic quod ſic. nec tenetur aliter ad alium equum præſtandum, vide Hiſpanum, in tractatu communium opinionum, uerſi. Debitor obligatus. ſub nume. 9. pagi. 98. quod probat.

Quæſtio Centeſima decimaſeptima.

Quæro nunc de equatum Socida? pro quo uidi Deciſ. parlamenti Delfinatus q. 888. Et ponit Caſſaneus, in conſuetu. Burgun. q. 195. ubi de ſocida animalium groſsioris generis ſcribit, in hunc fermè modum. Nam aut ineſtimata animalia groſsioris generis, ut equæ, data ſunt? & tunc, aut nullum adeſt pactum inter ſocios de capitali, aut fructu, & in hoc ſunt quædam iura extrauagantia, in lib. ſeudorum, in ſi. 10. colla. & in rub. eſt cõſuetudo ſocietatis iumentorũ, in nigro uerò eſt ſic.

Si quis dederit iumenta iure ſocietatis, ille, qui accepit, debet tenere per quinque annos, ſi nihil dictum eſt de tempore, & omnes poledri debent eſſe communes, & id quod quæſierint tempore triturationis, & in capite quinque annorum ſeparatur ſocietas, & ille, qui dedit debet habere iumentũ ante par-

 tem.

tem,ſed ſi ille,qui accepit, dedit tertiam partem, dicit glo. pretij in emendo iumentum, tunc iumenta, & omnia ſunt partienda per medium.& ſi amiſerit iumenta culpa ſua, qa non bene cuſtodierit,& corium oſtendere nō potuerit,uel caudam, tunc debet emendare: & nō ſufficit,quòd oſtēdat corium, imo opus eſt, ꝙ probet ea eſſe mortua: nec ſufficeret probare, quod viſum fuit unum iumentum in domo ſua mortuum, niſi etiam probetur quòd illud fuerat ei datum per dominum,aut ſocium,per ea quæ dicit Ioan.And.in c. auditis,de præſcrip.ubi dicit ſe practicaſſe in ciuitate Bononiæ, & obtinuiſſe contra quendam bidellum habentem ad vecturam pro eundo ad certum locum, & probauit per comitem itineris,ꝙ equus, quem equitauit, naturaliter perierat.Nam dicit Io.And.ꝙ ex quo nō probat, quòd fuerat idem equus,quem conduxerat, quòd probare debebat per ſigna.ꝙ talis probatio non erat ſufficiens, prout eum ſic refert Alex.conſ.118.& ſeq.in 1.vol.& Iaſ. in l.eum qui.§.in popularibus, in pen. & ult. col.ff. de iureiu. & in l. non hoc, in 3. col. C. unde legitimi. ubi uidetur impugnare uelle Ioan. And. ſed tandem reſidet cum eo, & tenet in l.2.in fin.C.de bonorum poſſe. ſecundum tab.& uide etiam Fel.in c.cum Ioan. in 3. col.extra de fide inſtrum. Et ait etiam Ca-

ſtrenſis

ſtrẽſis, in d.l.ita legatur.§.ſpecies.ubi & Bal. ꝙ non ſufficit ruſticis, vt pelles & coria domi nis ſuis portent ad probandum beſtias eſſe mortuas abſque eorum culpa. & uide Bal. in l.3.C.de epiſcopali audien.ubi de ruſtico, qui equum cum in paſcuis habuiſſet, nocte quadam lupus comedit.& lege dd. in l.ſi paſcenda pecora. C. de pac.& Dec.in rep.l.quòd te, col.2.nu.9.ff.ſi cer.pet. & Alex.in conſi.158. in 2.uol.Si uerò aliàs ſit æqua?debet arbitrio boni uiri conueniri,& tũc quolibet diuino & humano iure ſeruanda eſt. Si iniqua, & tunc de iure ciuili, ſi obtenta fuiſſet per unum actũ in contradictorio iudicio ſeruanda eſſet, ut ait gloſſ.in l.1. C. quæ ſit longa conſuetudo? Dummodo tantam iniquitatem non contineat, ꝙ abuſio & corruptela potius, quàm conſuetudo dici poſsit, ut habetur in l.de qui bus.C.de legibus,& in c.conſuetudinis, extra de conſuetu.De iure autem diuino, quo iuris rigor ciuilis non attenditur, ſed iuſtitia & æquitas, 14.q.3. plerique.tunc dicta conſuetudo ſeruanda non eſset, imo ad reſtitutionẽ tenetur, qui ad damnum ſocij conſentire uellet, cum non remittitur peccatum, niſi reſtituatur ablatum.c. peccatum.de regu. iur. in 6.& poteſt uir bonus arbitrari, an æqua, uel iniqua ſit conſuetudo, conſiderato ualore animalium cõicatorum,& opera ſocij, & fru-

ctu eorum, & ſic, quid plus ponat, quàm alter, vt dicit tex. in l. ſi non ſuerit.ff.pro ſocio, & inibi ſuſius per eundem Caſſaneum, ad quē etiam in cæteris animalibus te remito, & vide l. repeti.§.ſi.ff.quibus modis vſusfru.amitta.& in l. id quod.ff. pro ſocio. vbi de eo, qui equum habebat, & coiuit ſocietatem cum alio, qui tres alios habebat equos, vt quadrigam venderet.

Quæſtio Centeſima decimaoctaua.

Rurſus de forma inſtrumenti locationis equorum cōficienda quæritur? Ponit Petrus de Mufsis, in notariatus formulari ſub forma locationis, pag. 115. & inibi pagi. 264. ponit etiam formam inſtrumenti venditionis equi. Et no. quòd ij roncinorum locatores, ſeu veterinarij mercatores dici poſſunt, Panormita. c. 1. col. pen. extra de iudicijs.

Quæſtio Centeſima decimanona.

Quæ nam debet eſſe forma libelli in actione commodati equi? Reſpon. eſt illa de qua Iaſ. in §. ſequens. inſti. de actio. ſub nume. 18. cum ſimi.

Quæſtio Centeſima uigeſima.

Quomodo debet formari libellus in publiciana pro equo? Ponit Hermanus in tractatu de formandis libellis. vbi de publiciana agit. Tomo. 18. pag. 238.

Quæ-

Quæſtio Centeſima uigeſimaprima.

Quomodo formatur libellus in actione depoſiti contracta pro equo? Reſpon. idem Barenſis in d.tract.de forman.libel.libello 43.

Quæſtio Centeſima uigeſimaſecunda.

Quomodo etiam formatur libellus in actione ex empto quanto minoris ciuili pro equo? Ponit idem Hermanus in d. tracta.de forman.libellis iſta actione. Et no.ꝙ ſi inſtitor uendiderit alicui equum, ꝙ propter compertum morbum redhibitus eſt domino inſtitoris ab emptore, tunc donec inſtitor eſt ſoluendo non poteſt emptorem conuenire actione ædilitia, ut ipſi reddat, quæ occaſione empti equi acquiſiuiſſet. Nam ſi quid tale apud emptorem eſt, poteſt conuenire inſtitorem actione mandati, & pro intereſſe petere, ut efficiat, ꝙ illud, quod cum uendito equo acceperit emptor, reſtituatur, aut ipſe cedat aduerſus equi emptorem quæſitam per uenditionem equi actionem.

Quæſtio Centeſima uigeſimatertia.

Quæritur item qualiter formetur libellus in actione ex empto quanto minoris prætoria pro equo? Reſpon. Hermanus idem in d. tracta. libello. 49. & Petr. Iaco. in Praxi Rofre.& cæteri ubi ſupra.

Queſtio Centeſima uigeſimaquarta.

Qualiter formatur libellus in actione red-

hibitoria in equo? Quære Hermanum ipſum vbi ſupra.

Quæſtio Centeſima uigeſimaquinta.

Qualiter autem formabitur libellus in actione furti manifeſti in equo: item in actione furti nec manifeſti? Reſpon. idem Hermanus libello. 53. & ſeq. vſque ad nume. 58. vbi & de libello accuſatorio ſuper furto equi ſubtracti. Et de duello etiam propter equum raptum, ad quem omnino te remerito.

Quæſtio Centeſima uigeſimaſexta.

Commodauit vtique quis equum ei, qui nec benè, nec competenter equitare ſciebat, an ſi per illius equitationem equus læſionem ſiue deteriorationem ſit paſſus, teneatur commodatarius? Reſpond. Bald. in l. ꝙ Nerua, ff. depoſiti. Quòd ſi in equitando extra ſuam diligentiam, culpam non commiſit, ſed ex ſua neſciētia hoc procedit, vt in ſcholaſticus mul totiens euenit, tunc ipſe non tenetur, & imputet ſibi, qui ei commodauit: ſecus ſi culpam in eo, in quo potuit eſſe diligens, commiſit, vt eum non paſcendo, vel eum vagum laſſando, vel ad ventum ligatum calidum retinendo equum, vel in loco non tuto relinquendo, vel ipſum currere faciendo, neceſsitate non imminente, quia his caſibus teneretur, licèt leuiſsimam culpam commiſerit ſecūdùm naturam commodati. In eo autem ꝙ dicit, ꝙ ex

lęſione ſuæ equitaturæ non tenetur, arguit Saly.ex §. at is qui vtendum. Inſtitu. quibus mo. re contrahitur obligatio? Soluit autem ꝙ ibi in cuſtodia & diligentia, quam non tantum per ſe, ſed etiam per alium adhibere poteſt, in caſu autem Bal. loquitur in equitatura ſuæ perſonæ, quam per alium adimplere non poteſt, ſed tantùm per ſe, ideo ſui ipſius tantum diligentia, quam habet in equitãdo conſideratur.

Quæſtio Centeſima uigeſimaſeptima.

Quæritur denuo, quibus utendi curſus publici facultas conceſſa videatur? Reſpon.tex. in l.his tantummodo. C. de curſu publico li. 11.ſcilicet, qui legati diuerſis gentibus ad nõſtram clementiam properare feſtinant. Et vide omnino illum titulum ubi & alia. Et ibi Lucas de Penna vbi in l. quoniam. eod. titu. notat illud, quod inquit ibi textus. quòd ſcilicet ſella in fruſta ceditur.

Quæſtio Centeſima uigeſimaoctaua.

Poſtremò etiam quæro, an liceat Principi aliquo in templo Domini facere ſtabulare equos ſuos? Reſpon. Archiepiſcopus Florentinus in eius ſumma.lib.3. ſub titulo de veneratione Eccleſiarum in fi.non licere prorſus. Et ideo omnes illi, qui irreuerentiam, vel iniuriam fecerunt eccleſijs, quòd malè fortunati fuerunt, vt patet de Heliodoro, ſecũdo Ma

chabeorum tertio, de Antiocho, ſecundo Machabeorum quinto, de Pompeio Magno, qui poſtquam in templo Dei Ieroſolymis equos ſuos ſtabulare fecit (ut inquit Oroſius) ſemper poſtea in prælijs deuictus fuit, ubi prius uictorioſus fuerat. idem quoque eſt in baſilica l. baſilicam. C. de operibus publicis. Et pro coronide etiam not. ꝙ quando milites ſtant ſupra ripas fluminis herba uirenti, nullus in loco illo ſe balneare debet, nec etiam equos ſudatos lauare, glo. ibi no. uer. ſudorem, in l. cum ſupra, C. de re mil. legem illam, quam dicit curialem contra eos, qui more beſtiarum ſe inuerecunde balneant in nauigio, & quæ plus ultra proſequitur gloſſ. ibi.

Hactenus quidem de equo ipſo, à quo olim Hippolytus Theſei & Hippolytæ Amazonis filius Virbius dictus fuit, cuius etiam infelicis nominis, ſum ego inauſpicatus Hippolytus Bonacoſſa Iuriſconſultus Ferrarienſis, equum Seianum fortè fortuna ducens.

FINIS.

HIPPO-

HIPPOLYTI BONACOSAE

I.V.D. Ferrarienſis.

IN MATERIA EQVORVM TRACTATVS.

Pars Secunda.

CVm nulli nato poſt mille ſæcula præcludatur occaſio, aliquid adhuc addendi, (vt ait Seneca, In Epiſtolis.) Epiſtola 65. Operæ pretium eſſe duximus prioribus noſtris in materia equorum quæſtionibus, & has addere, facientes, vt Calones in Caſtris ſolent. boni igitur conſule Lector.

Quæſtio Centeſima uigeſimanona.

An dentes equorum aliquam habent efficaciam? Reſpon. Tiraq. in ſuo, de Iure Primigeniorum, In Prefa. num. 52. equorum (inquit) dentes qui primi cadunt, facilē preſtant dentitio-

dētitionem Infantibus adalligati. Efficacius licet, ſi terram non attingunt.

Quæſtio Centeſima trigeſima.

Quid ſi equus voluit ſe in aquis, & deſtruũ tur conductoris veſtes, tenebitur ne locator ad Intereſſe, & damnum? Et teneri exiſtimat Ange. de Claua. in eius Summa. ver. locatio. ſub nume. 24. Et no. ꝙ qui neſcit equitare teneat ſe ad Arzonem, vt dicit Saly. de quo Ale. conſi. 74. nu. 20. in 4. vol.

Quæſtio Centeſima trigeſimaprima.

Quis aperuit Ciſternam, uel puteum, & equus meus in eo cecidit, & mortuus eſt. An mihi tenebitur? Vide glo. & Docto. in cap. 2. & fi. per illum tex. extra de Iniurijs & damno dato. Et Rñ. Vitallinus in ſuo Opere Maleficiorum. Titulo de Damno dato. nume. 25. Tenetur enim emendare damnum, & operas. Secus autem, ſi in ſuo priuato fecit, vbi eſt conſuetum fieri. d. cap. 2. l. qui foueas. ff. ad l. Aquil. Et hoc eſt verum ſecundùm ipſum. Si nõ denunciauit, quod fecit: Aliàs ſecus.

Quæſtio Centeſima trigeſimaſecunda.

Eſt ne Equus diuiduus, vel indiuiduus? Reſpon. Bar. In l. vbi. ff. de condi. ob turpem cau. ꝙ eſt diuiduus, ſicut cæterę ſpecies. Poſſumus enim habere partem dimidiam Equi, tertiam ue, aut quartam.

Quæ-

Quæſtio Centeſima trigeſimatertia.

Superius, in prioribus qq. Quæſtio. 18. habetur. Quòd locator locans equum eſtimatum, faciat in conductorem tranſire periculum. vt per Bar. Bal. & alios ibi citatos. Et ꝙ de leuiſsima culpa tenebitur. Sed quomodo hoc practicabitur? Reſpon. Bar. in l. ea igitur. ff. de pigno. ac vbi tradit Pract. probandi leuem, vel leuiſsimam culpam. Illa autem eſt leuiſsima culpa, quæ ſummam diligentiam poteſt imitari. Angel. in l. ſint certò. §. Hanç videndum. col. 2. ff. commo.

Queſtio Centeſima trigeſimaquarta.

Equus ne cõnumeratur inter beſtias groſſas? Reſp. Bar. in l. 2. ff. de Abigeis. in fi. ꝙ ſic.

Quæſtio Centeſima trigeſimaquinta.

Quis vult equum redhibere morboſum. An prius offerre debeat omne, quòd ex equo illo percepit? Reſpon. Ange. de Aretio. In §. Prætorum. Inſtituta. de Iure naturali. nume. 1. his ſcilicet uerbis. Qui vult redhibere equũ morboſum, quem emit, neceſſe eſt, vt primò offerat omne id, quòd fructus, & lucri, ac commoditatis cauſa interim ex equo ipſo percepit. aliàs in dicta redhibitione obtinere non poteſt. vt l. Ediles. §. fin. & ibi no. ff. de edili. edic. Et etiam ſi emptor aliquid ſoluerit pro medicinis, vel alio modo, poteſt à venditore etiam recuperare, vt eſt caſus. in l. 1. §.

qui

qui poteſt. eo. titu. Et ideo introducta eſt actio quantominoris, hoc eſt pro quantominus emiſſem, uel communiter emptum fuiſſet, ſi ſciretur illud uitium, ut l. ſciendum. §. fi. ff. de edili. edic. hæc ille. Vide tu Ioan. Copi. In tracta. de Fructibus legatorum. &c. cap. 4. ſub nume. 5.

Quæſtio Centeſima trigeſimaſexta.

Conduxit quis equum, ut iret ad Patriam certo in ſingulos dies pretio dando. An tenebitur maius dare in redeundo pretium? Reſpõ. Pet. Rebuffum. poſt alios. In Tract. de Priuile. Schola. Priuí. c l i. T. v. ꝙ non. Nam idem eſt labor in redeundo, quòd & in eũdo, & ſic idem debet eſſe præmium, l. Seio. ff. de annuis lega.

Quæſtio Centeſima trigeſimaſeptima.

Combuſtæ ſunt Capannę, ubi equæ in nocte morabantur cum cuſtodibus. An cuſtos earum tenebitur? Reſpon. Corne. pro ut in conſi. ſuo 242. in 1. uol. Vbi & actuarium. Et ibi etiam Reſpon. in caſu. quòd Cuſtos fuiſſet minor.

Quæſtio Centeſima trigeſimaoctaua.

Emptor equi non ſoluit pretium. Quid erit agendum? Reſpon. Pau. de Caſt. in l. ſi donationis. C. de contrahen. empt. Poteſt uenditor ipſius equi in continenti offerre equum, & implorare iudicis officium: & tunc, etiam

quòd

ꝙ eſſet forenſis emptor equi,& tanquam viator ſortitur forum ibi.vt poſsit ſcilicet compelli ad ſoluendum, vel equum reſtituēdum. vt no.in l.hæres abſens.§.1.ff.de iudi.& in capit.romana.de foro compe.ſupra.q.48.

Quæſtio Centeſima trigeſimanona.

Fur quiſpiam equum mihi furto ſubtraxit,& ſuis expenſis retinuit.Ego eum recupero, ille vult vt ſibi expenſas reficiam. An tenear?Reſpon.Bal.in l.Ex argento. ff.de condi. furti ꝙ non.Nam furi nulla prorſus expenſarum datur retentio.

Quæſtio Centeſima quadrageſima.

Poſsidebas tu quidem equum meum, ſed bladum non habebas, feciſti ſemel ducere ad montem,vt paſceretur: Ego cognoſco equū quòd eſt meus, & ſoliuagum reduco.An tenear?Reſpon.ꝙ non.Si credidi equum ipſum à nemine poſsideri,Aliàs tenerer conditione l.ſi quis in tantum, C.vnde vi.Bal.in ea.n.27. vide ſupra q.6.

Quæſtio Centeſima quadrageſimaprima.

Quidam accepit equum meum experiendum, & poſtea alteri locauit.An id rectè egiſſe cenſetur? Vel furti tenebitur?Reſpon.Bal. in l. ſi is qui,§. ſi quem quæſtum. ff.commo. locare potuiſſe, nec furti aliter actione teneri.

Quæ-

Quæſtio Centeſima quadrageſimaſecunda.

An expenſę lite pendente factæ, in curãdo equum peti poſsint. Etiam, ꝙ in libello petitæ non fuerint? Reſpon. Frider. de Senis In q. ſeu Conſi. 139. quòd ſic.

Quæſtio Centeſima quadrageſimatertia.

Pro prauis vitijs ne in equo dabitur redhibitoria? Reſpon. Tiraquell. in ſuo. De iudicio in rebus exiguis p. 33. ver. Decimo eſt textus, poſt Bal. in l. ſi prædium, verſi. quæro pro quibus rebus, col. 1. C. de edili. actio. ꝙ non. paruum . n. vitium non nocet. ut in c. Thomas, de corpore vitiatis, & l. cui dent. ff. de edili. edicto. Corſetus in Tracta. de minimis in 2. parte. nume. 22.

Quæſtio Centeſima quadrageſimaquarta.

Quæritur ſuperioribus qq. fit mentio de equo admiſſario. Quid eſt equus admiſſarius? Poſtula Budeum. In poſterioribus annotat. in prin. pag. 7. Equus (inquit) Admiſſarius eſt equus ad initium electus, vt Aſinus, vel Taurus. Illud obiter ſcias, ꝙ Taurus quantuncunque ferus, ſi alligetur ficui manſueſcit, (vt inquit Iſidorus) In lib. Etymologiarum, de quo meminit Archipiſcopus Floren. In eius ſumma. Titulo 31. capit. 2. de medio ſalutis noſtræ. parte 4. §. 4. ò maxima ficus potentia. Iux. illud. Regna regunt ficus &c. vide Virgilium li. Georgi. 3. vbi de equo

ſene.

ſene. Frigidus in uenerem ſenior, &c. & ibi docet Virgilius equos à uenere arcendos eſſe.

Quæſtio Centeſima quadrageſimaquinta.

Qui ſint Agminales equi? Docet Budeus in poſterioribus Anno. pagi. 267. Eos enim agminales equos intelligit, qui agmen exercitus ſequuntur, ad conuehenda ſcilicet impedimenta.

Quæſtio Centeſima quadrageſimaſexta.

Qui uerò ueterinarij ſint? Tradit idem qui ſupra Budeus. In poſterioribus quoque annot. pagi. 275. ueterinarij ſunt (inquit) iumentorum, ueterinorumq́ue curatores & medici, qui idem ipſi ſolcas, ideſt ferreas crepidas equis affigunt.

Quæſtio Centeſima quadrageſimaſeptima.

Quid ſit autem Hippodromus? ex Budeo perpendes. in l. pen. ff. de actio. empt. eſt autẽ Hippodromus (teſte ipſo Budeo) equorum curriculum, in quo de pernicitate certatur, citra ſimulacrum pugnæ. Quemadmodum & Catodromon ſtadium dicitur, in quo Equites decurrere ſolebant, immaginario ſcilicet pretio, Principe ſpectante, Licias uocant. Sic & Hippotrophium, locum equitio alendo deſtinatum, dicit idem auctor. libr. de Aſſe. 4. pagi. mihi 476. Equiſones autem equorum domitores eſſe autamat. Tolerare etiam eſt ſuſtentare, nouus ſanè loquendi modus. unde

de Cæſar equos tolerari, cætera iumenta interijſſe dicit d.m. Alcia. in l. Cenſoria, ad fi. ff. de verb. ſigni. Idem quoque de grege domini co, lib. 11. C. equos palmatos eoſdem ferè eſſe, quos vulgo baios vocamus, exiſtimat, vel quibus vtebantur Aurigæ in circa, à palma. Ibi fuſius proſequitur, ad quem pro breuitate me remitto. Et ibi de curſu publico etiam meminit. Nam per diſpoſitos locos prouinciarum habebant Imperatores quoſdam equos, qui ſumptu publico alebantur, vt quotiens repetinum aliquid accidiſſet, mutatione equorum, citiſsimè, quò vellet Imperator poſſet mittere quemcunque nuncium. vulgus Poſtas vocat. Ibi fuſius d.m. etiam in Ru. C. de Curſu publ. lib. 12. & Egendorphi. in l. 2. ff. de in ius vocan. verbo. Nec eum, qui equo publico, &c. vbi benè. vide etiam Virgilium libr. 3. Georgi. vbi Equitandi auctores Lapithas canit, ibi. Frena Pelethronij Lapithæ, gyroſque dedere Impoſiti dorſo, atque equitem docuere ſub armis, Inſultare ſolo, & greſſus glomerare ſuperbos &c.

Quæſtio Centeſima quadrageſimaoctaua.

Equus commodatus tumultu perit. An teneatur commodatarius? Reſpon. Monta. in l. contractus. §. Animalium. ff. de Re Iu. Contrac. itaque caſus fortuitos non recipi Iur. eſt. vide etiam Corn. in conſi. 28. In 3. vbi

quando

quando Cuſtos teneatur de caſu fortuito?Et idem conſi.108.in 1.Alex.conſi.158.in 1.uol. niſi conductor equi fuiſſet in mora reſtituendi,quia tunc damna etiam fortuito præſtarētur.Idem Monta.ibi.in fi.& Cagn.in ea.Vide Plotum. in l.ſi quando,num.550. C.unde ui.

Quæſtio Centeſima quadrageſimanona.

Quis equum dato pretio conduxit. An de leuiſsima quoq; tenebitur culpa?Reſpō.Monta.in d.l.contractus.ff.de reg.iur.ꝙ ſic, quàm diligentiſsimè illum cuſtodire tenetur, & culpā hunc p̄ſtare.l.ſi merces.§.qui columnā. ff. loca.& l.legē.C.eo. & §. ꝗ pro vſu.Inſti. eod.

Quæſtio Centeſima quinquageſima.

Quid ſi nulla ſocij culpa pereat equus. An teneatur ſocius? Reſpond.Monta.in d.l.contrac.§.dolum.ff.de re.iu.ꝙ non tenetur.Ideoque pro ſocio actione dimidiam damni partem alter agnoſcet. Aliàs autem de dolo & culpa tenetur. Societas ſiquidem dolū & culpam recipit. Vide ibi etiam Cagno.nu.89.

Quæſtio Centeſima quiaquageſimaprima.

Equus ex ſponſione apud ſequeſtrum poſitus eſt:An id rectè?Reſpon.rectè. Orta fuit ſemel inter Lotariū & Azonem contētio,tp̄e quo Henricus Imperator.VI.Germanorum Rex Bon. acceſsit Lota.ſiquidē meri imperij ius tm̄ habere prīcipē exiſtimās.Azo, & cæteris quoq;Magiſtratib.ꝑpriū eſſe cōtendebat.

Vterq; eorũ in ſponſione equũ in ſequeſtrũ poſuerunt,& Regem adierunt, qui pro Lota pronunciauit. Verũ Azonis ſententia per ſcribentes recepta tantũ fuit. vſq; quò d. m. Alc. Parado. lib. 2. c. 6. Iſtorũ opiniones conciliauerit. Meri nanq; Imperij ius ſoli Principi cõpetere ait: eius aũt exercitiũ, ẽt cæteris Magiſtratib. ordinarijs cõicari. Vide Ioã. Quinti. In Ariſtocratia. Vbi de Regis Imperio agit, col. 2. & per Monta. in l. Nemo põt gladij. ff. de re. iur. & Mariũ in l. quæcunq;. ff. de offi. eius. cũ ſimil. ſicq; ex æquo Azo amiſit equũ.

Quæſtio Centeſima quinquageſimaſecunda.

Equus fuit commodatus, & deterior effectus, tẽpore quo fuit redditus, abſq; tñ cõmodatarij culpa. an tenebit? Et non teneri ait Cagno. in l. cõtrac. n. 40. ff. cõmo. Quia vſus fuit equo ad vſum, ꝓ quo fuit cõmodatus, de qua re etiam Fely. in c. auditis. col. 16. de pręſcrip.

Quæſtio Centeſima quinquageſimatertia.

Equus furto ſubtractus reperitur penes aliquẽ, qui ob id fuit incarceratus. An ex hoc ſolo reſultat ſufficiens indiciũ ad torturã? Rñ. Bar. ꝙ ſic. ĩ l. fi. col. pen. ff. de quæſtio. cõ ſimi. ut per Marſil. In Prac. crimi. in §. diligenter. nu. 91. & ſingu. 392. Incip. aduertas ad vnum. Niſi ipſe doceat à quo equum habuerit? D. Machellus ſpectatæ fidei iuriſc. moder. Bononien. Patrocinio. 46. nu. 12. vbi defendit, nihilominus

hilominus quendam, penes quem equus repertus fuerat, eò, quia furtum prius probandum erat. Nec habet locum ſuperius dictum. quando res furto ſubtracta reperitur penes hominem bonæ vitæ. Marſi.d. ſing. 392.

Quæſtio Centeſima quinquageſimaquarta.

An equus præſumat̄ illius, cuius eſt ſignū? Rñ. ꝙ ſic. Reſtau. Caſtal. In tract. de Impera. q. 89. Tomo. 5. Fuſius per Strachā. in trac. de Mercatura. in 2. par. nu. 73. pag. 47. Et ideo ſi quis agit pro equo marcato marco gregis ſui, ſeu armenti ſui, licèt non probet dñium eiuſdē equi ipſius eſſe, ſufficit tñ probare, ꝙ illo ſuo marco marcatus ſic reperitur. Idem Stracha. ibi n. 79. qđ probat plenè. Sed hoc nō habet pro conſtāti. quicquid Lucas de Penna in cōtrariū pedibus eat. Vide Bal. in Prac. crimi. vbi de ſtatutis agit. & aliàs dixi. In mèo trac. de argumē. in argumento à ſigno vniuerſali.

Quæſtio Centeſima quinquageſimaquinta.

Quid ſi ex pari equorū, vel equarum alterum quis occiderit. Ad qd tenebitur? Reſpō. Mon. in. §. fi. inſti. ad l. Aquiliam. Si ex pari equorum (inquit) quis occiderit, non illud modò damnum, quod perempti corporis eſt æſtimari, ſed eò amplius quicquid perempto corpore damni patimur, puta ob vecturas, quas interim negligere òportet. Nam ꝙ eius noſtra intereſt, venit ſarciendū. nō ſecus atq;

ſi ex quadrigis(hoc eſt ſecundum Columellã) equis quadrigam ducentibus, unus aut alter fuerit peremptus. Siquidẽ equis, & mulis ſimul iunctis uehicula duci conſueuerant, teſte M. Varrone.ubi de grege mulorum loquitur. Et nos experientia certiores auribus oculos arbitros redit. Virgilius li.3.Georgi. Martis equi biuges,& magni currus Achillis.

Quæſtio Centeſima quinquageſimaſexta.

Quis habet equum album. an ſit animo quietus? Reſpon. Neuiza. in ſylua nup. lib. 2. ſub num. 85. in paruis. pagi. 176. his ſcilicet uerbis. Chi ha caual bianco e bella mogliere non è mai ſenza penſiere.. Idem ibi num. 88. ſubdit. calcina uende muro, biaua uende cauallo, & biaca uende cullo. Et ibi nu. 89. ponit. Quòd in emendis equis phaleras non curamus, nec conſideramus, & ornatiſsimæ ceruicis diuitias, ſed ſolum corpus eius & animum intuemur: illa tamen, quæ oſtenduntur ueniunt uendito equo. Ange.in l. eum qui. §. non ſolum. ff. de furtis, & eſt ſuperius q. 24. repetitum. Sed ſolũ corpus non intuebatur ille ruſticus, de quo Archiepiſcopus Floren. in eius ſumma. parte 1. tit. de æſtimatiua. §.3. in fi. pag. 8. ubi refert unum, quod in legẽda beati Bernardi habetur.. conquerebatur ſemel beatus Bernardus cum quodam ruſtico in itinere de tanta diſtractione mẽntis, ut unum

Pa-

Pater noſter dicere non valeret, ſine alia cogitatione. Aſſeruit ruſticus ſe hoc facere poſſe, cui Bernardus, mulam, cui inſidebat, ſi hoc agere poſſet, promiſit: ꝙ cum ille attentaret, in medio eius occurit ſibi cogitatio de ſella.

Quæſtio Centeſima quinquageſimaſeptima.

Quis ſcienter, & dolo malo apud aliquem depoſuit equum vitioſum. an tenebitur? Reſpond. Plotus in repeti. l. ſi quando. num. 426. C. vnde vi. ꝙ ſic: tenebitur enim de omni dãno & intereſſe, quod inde oriri poterit, ſupra repetita. q. 113. & no. ꝙ vitium perſonæ eſt, quod eſt naturale, & irremidiabile, vt cęcitas, ſurditas, & ſimilia. illa verò, quæ non ſunt naturalia, ſed accidentalia, & poteſt aduerſus ea reparari, propriè non dicuntur vitia, ſed morbus, ſeu morbi. l. 1. §. ſed ſciendum. ff. de edili. edic. ita Pau. de caſt. in l. fluminum. ff. de damno infecto. §. vitium, nu. 2. vide Plotum in l. ſi quando, nume. 331. C. vnde vi. p. 154.

Quæſtio Centeſima quinquageſimaoctaua.

Emit quis equum me mandante, & poſtea nolo accipere, quid iuris? vide Plotum in d. repeti. l. ſi quando. nu. 566. C. vnde vi. ubi dicit, ꝙ ſum in dolo, & fidem rũpere dicor. Et competit actio mandati contraria mandatario contra mandantem, ut rem emptam accipiat. tex. & Docto. in l. ſi uerò non remunerandi. §. ſi mihi mandaueris. ff. man. Et ſic poterit

contra ipſum mandantem iurari in litem per mandatarium, ſuper eius intereſſe in ipſa actione contraria, vide inibi Plotum.

Quæſtio Centeſima quinquageſimanona.

Occidit quis mihi equum, an teneatur ad expenſas curationis, & ipſius pretij, ac damnū intrinſecū & extrinſecū & lucrum ceſſans, & ad æſtimationem operarum amiſſarum, ac amittendarum, & ad intereſſe etiam cicatricum & deformitatum? Vide Plotum in d. Repet. l. ſi qñ, C. vnde vi. nu. 699. vbi dicit, ꝙ ſic. & pōt in eum iurari in litē per damnū paſſum & ibi latiſsimè Plotus. ſupra quæſt. 68.

Quæſtio Centeſima ſexageſima.

An quis arctari poſsit ad commodandum equum reipublicæ ad aliquam angariam, vel perangariam? Reſ. gloſ. in l. 1. vt operę à colla. non exi. per illum text. ꝙ non. de qua ad rem Ripa in tract. de peſte. p. 39. in 6. q. ſub num. 104. vide tamen per eundem ibi, nu. 108. vbi allegat l. fi. §. fi. ff. de pigno. act. per quā dicūt ibi Guil. de Cune. Alber. de Roſa. & Bar. ꝙ ciuis poteſt cogi commodare ſuum ronzinum vel Aſinum pro conducendo falſariū mitriatum per Ciuitatem ad caudam ipſius ronzini. Criminaliſtæ locis ſuis. Et nō. ꝙ reſpublica, ſeu Princeps tenetur ſoluere pretium equi accepti pro traxinando hominem ad iuſtitiā. Dēt ſimiliter reſpublica, aut princeps ſoluere

re

re domino bouũ pretiũ ad id acceptorum.qa dicti boues de cætero nõ arabunt, uel ſi arabunt, terra non germinabit fructum, ſecundùm Pari.de Puteo in tracta.Syndi.uerb. captura.uerſi. An ſi officiales?

Quæſtio Centeſima ſexageſimaprima.

Sed an teneãtur ruſtici gratis commodare equos & boues iſtis Bariſelis, & ſimilibus? Reſpon. Ripa.in d.trac.de peſte.nu.187.p.44. ꝙ non.per tex.in l.comperimus. C. de curſu pub.lib.12.Nec ipſis alimenta præſtare tenentur, vt ibi latius etiam per Docto.

Quæſtio Centeſima ſexageſimaſecunda.

Cõductor equi in dorſo,ſeu uulgo in gropa ſuperinduxit ſocium, uel amicum,& ob id effectus fuit deterior.an tenebitur? Reſp.Bar. in l.unica.C. nè quid oneri publico impo. de quo ita Ripa. in d. tracta. de peſte. p. 51.ſub nu. 267. itidem ſi poſuit ualiſiam, uel quodlibet aliud,ut per ipſum Bar.ibi.& eſt repetitum ſuperius.q.90.uide & adde ibi Bald.in l. qui inſulam.ff.loca. & Pariſium. conſi.123.in 1.uol.ad finem conſilij. Et ut ſcias Sarcinarij dicuntur iſti equi, quibus imponuntur ualiſiæ, & ſimi. prout eos ita nuncupat Budeus. lib.de Aſſe.5.p.547.& ibi etiam pagi.560.ubi & de iugalibus quoque equis meminit.

Quæſtio Centeſima ſexageſimatertia.

Commodauit quiſpiam equũ amico, qui

eo inſcio frumento eundẽ onerauit, & cũ exportaret extra deuetum, fuit confiſcatus dictus equus: an commodator habebit regreſſum contra ipſum exportantem? Rñ. ꝙ ſic. ar gu. l. fi. in fi. & ꝙ ibi no. ff. de pigno. actio. & l. 2. C. de noxa. Ripa. in tract. de peſte. p. 58. ſub num. 362. Quòd procedere exiſtimat, ſi hoc ignorabat dominus ipſius equi. Et ſi fortè cõmodatarius non eſſet ſoluendo, fortaſſe danda erit domino ignoranti reſtitutio in integrum, ex clauſula generali. Si qua mihi iuſta cauſa eſſe videbitur. Ripa ibi, num. 363. quòd probat. Et in dubio præſumitur ignorantia. regula. Præſumitur. de regu. iu. in 6. vbi Dyn. & alij. & ibi etiam per communem præceptorem noſtrum. dom. Iac. Cagnazinum, conciuem nũquam ſine magna præfatione memorandũ. Vel ſtabitur iuramento domini, vt per Ripam ibi, qđ probat. Quemadmodum ẽt ſtatur iuramento ignorantis vitium equi, vt per Calephatum inter conſilia crimi. conſil. ſuo. 91. in 2. vol. nu. 3. Quid ſi duobus equus fuit commodatus, & ob id etiam confiſcatus & amiſſus? ponit ibi Ripa nu. 366. Vide Montanum. in l. in contrahenda. ff. de regu. iur. Vbi etiam dicit, quòd Vectigal, vel paſſagium ſoluere tenetur locator. l. cum plures. §. vehiculum. ff. locati. & l. veteribus. ff. de pactis. & ſupra dictum eſt. q. 45.

Quæ-

Quæſtio Centeſima ſexageſimaquarta.

Famulus dimiſit equum in paſcuis, quem lupus comedit, vel fures abegerunt, an tenebitur ad æſtimationẽ? Rñ. Bal. in l. nemo deinceps, ad fi. C. de epiſcopa. audien. teneri. Niſi adeſſet conſuetudo loci dimittendi equos in paſcuis ſine cuſtodia: refert eum ſic Ripa. in d. tract. de peſte. p. 70. ſub nume. 522. & Vitallinus in ſuo opere Malefi. titulo de damno dato. nu. 69. pagi. 100. Cœpolla conſi. crim. 13. ſub nu. 26.

Quæſtio Centeſima ſexageſimaquinta.

Habebam equum, quem tenebã in paſcuis cũ non haberem quid dare ſibi comedere. Tu requiſiuiſti me, vt tibi cõmodarem iſtum equum: annui, & tibi dixi: eas ad paſcua, & inde recipias: completo vſu, eũdem ibi reponis me ignorante, & ibi dimittis: ſuperuenerunt latrones, & equum ipſum furati ſunt, vel lupus occidit. an tenearis? Reſpondes nullatenus te teneri, quia dimiſiſti ſicut tu recepiſti in paſcuis; ſicut eram ſolitus dimittere ego dominus equi, an eris excuſatus, vt non teneaaris emẽdare mihi damnũ? Reſp. Pau. de Caſt. in l. ſi negocia. nu. 3. ff. de nego. geſtis. quòd ille tex. videtur facere à contrario ſenſu, quòd non tenearis de caſu, quia feciſti, quòd facere cõſueui ego dominus de equo ipſo, & hoc etiam tenet Petrus, & Cinus. in l. nemo. Cod.

de

de Epiſcopa.audien. Contrarium videtur tenere Specula.in titu.de loca. §. poſtquã. ver. Quòd ſi locaui tibi boues, dicens,quòd commodatarius tenetur de culpa leuiſsima, & quamuis culpa mea dimittentis in paſcuis ſine cuſtodia, non ſit punienda, eſt tamen reprehendenda:in commodatario tamen, non ſolùm eſt reprehendenda, ſed punienda, l. ſi conſtante, §.ſi maritus.ff. ſolu.matri.Debuit enim cõſignare commodanti. Et hæc opinio rationabilior videtur,inquit Pa. de Caſt. ibi. Adde & vide ſupradictis, Dec.& Cagno. in l. contractus.num.29.& nume.92.ff.de reg.iu. & l.ſi.ff.commo.& Abb.in c.auditis. col.9.de præſcrip.ver.quidam libellus.ubi etiam Fely. uer.& in quantum,nu.28.& Alexa. in conſil. 137.nume.4. in 7. uol.& conſi. 217. num.3. & conſi.183.

Quæſtio Centeſima ſexageſimaſexta.

Quid ſi equus conductus à Medico ſibi de robetur in itinere. an ei ad pretium competat actio contra infirmum? Reſpond.Fely.in c.1.de libelli obla.ꝙ non, allegat Bal.in l. nihil, ff.de rei uend. de quo Ripa, in Tracta.de Peſte.ſub nu.180.p.82. ubi tamen dicit ſe nõ reperijſſe Bal.ibi hoc dicere.

Quæſtio Centeſima ſexageſimaſeptima.

Quid ſi equus uenditus incontinenti poſt uenditionem ſit mortuus, eò quia fortè comedit

medit

medit herbas venenoſas, vel quia nimia itineratione oppreſſus fuit. an tenebitur venditor? Reſpon. Alex. in l. ſi quis cum aliter. col. fi. num. 24. ff. de uerbo. obliga. ꝙ non. Nam licèt etiam infra triduum fuerit mortuus, ſi tamen à peritis in arte deponatur, & iudicetur mortuus, eò quia comedit herbas veneno affectas. iux. l. ſemel. C. de re mil. lib. 10. non dēt ad aliqd teneri. Ita Alex. refert & ſequitur Ripa, in tracta. de Peſte. in vltima parte, p. 83. num. 186. vide etiam Bal. in l. 1. col. pen. C. de edil. actio. & Ange. de Aretio. in §. in duplum. num. 10. Inſti. de actio. & Marſil. in l. ſtatu liber. nu. 16. ff. de qq. Et an & quando quis præſumatur mortuus ex morbo præcedente? Alex. vbi ſupra, & alios ibi, & fuſius, per Petr. Rebuff. In Praxi beneficiaria. parte 3. p. 296. in glo. 11. Et iſtud dēt probari per aſſerentem equum, ſcilicet mortuum propter herbam malam, vel propter mala medicamenta. Bal. in uſibus feudorum. §. item qui dominum, quæ fuit prima cauſa beneficij amittendi?

Quæſtio Centeſima ſexageſimaoctaua.

Quis habet ſuum patrimonium totum, vel in parte in equis, vel equabus, & alijs quoque animalibus, an compelli poſsit ad præſtationem munerum patrimoniorū? Reſpon. Thomas, in eius Tracta. de Collectis. Diſtinguendo, vt per eum ſibi fuſius. Breuiter tamen. Aut

ſunt

ſunt equi domiti ad inſeruiendum culturæ, & ſic tanquam inſtrumenta ſunt fundi inſtructi? Et tunc non tenetur dominus. aut ſunt principaliter acquiſita, vt ex ipſis principaliter fructus capiat. Et ea dominus vltra modũ ſuorum prædiorum tenet, & fortè etiam nutrit ſuper paſcuis publicis? Tunc ſeparatim dominus habet ſoluere, & muneribus prægrauari poteſt.

Quæſtio Centeſima ſexageſimanona.

An pars equi ſit ipſe equus? Reſpon. ꝙ nõ. ſecundùm Ariſtote. de natura animalium, in prin. sũt enim res diſsimilares pars equi, pars domus, pars faciei, quemadmodum etiam is, qui lecticam commodauit. ſi partem petat, nõ rectè agit. l. in commodato, §. duobus. ff. commo. quia pars lecticæ non eſt lectica, non petit igitur, quod commodauit. ita Vaconius. declarationũ iuris. parte 3. decl. 190. p. 235.

Quæſtio Centeſima ſeptuageſima.

Mandaui tibi, vt equũ pro me emptitares, tu dixiſti da mihi pecuniam, ego non dedi tibi tam cito. vnde tu emiſti pro te, & tuo nomine, quid iuris? Reſpon. Bar. in l. 4. §. vnde queri poteſt. ff. mandati. per illum text. ꝙ lex præſumit emptũ eſſe de mea pecunia, ex quo à principio ita inter nos fuit actum, quòd no. inqt Bar. cõtra fraudes, quę fiunt tota die. Iaſ. in §. ſequens, nu. 35. inſti. de actionibus.

Quæ-

Quæſtio Centeſima ſeptuageſimaprima.

Quidam in domo mea repoſuit equum, & non apparet me ſuſcepiſſe cuſtodiam, an tenebor depoſiti, ſi furto fuit ſubtractus? Reſp. Iaſ. in §. ſequens. numer. 30. Inſti. de actionibus. quod non. ut per eum ibi pulcherrimè.

Quęſtio Centeſima ſeptuageſimaſecunda.

Conductor equi ad uecturam dicit equum mortuum eſſe in uia, ſeu in itinere, diuino iudicio, & probat equum, quem equitauit in itinere mortuum eſſe diuino iudicio, an liberabitur? Reſpon. Ioan. And. in capitu. auditis. de præſcrip. ꝙ non. quia neceſſe erat probare de identitate mortis equi commodati. ſequitur Alex. in conſi. 33. incip. uiſo themate. col. 2. uol. 2. de quo Marſi. in practi. crimi. in §. Et quia, nume. 14. Et Alex. conſi. 112. num. 12. in 6. uol.

Quæſtio Centeſima ſeptuageſimatertia.

Quid ſi equus contra uoluntatem domini deuiat, & portat res, quas hēt ſuper dorſo in deuetum: an puniatur? Reſpon. Ange. in l. fi. §. ſi propter. ff. de publica. ꝙ non, prout eum ſic refert Marſi. in §. præterea. nume. 34. ff. de quęſtio. p. 32. uide Boſsium. in practica crimi. titulo de fraudantibus uectigalia. num. 9.

Quæſtio Centeſima ſeptuageſimaquarta.

Dictum eſt ſupra in q. 38. quòd ſi equum uenalem ornaui ultra quã fuerim conſuetus.

quem

quem poſtea vendidi inornatū.ꝙ poſſunt cō-ſequi ornamenta.&c.In fra quantum tempus datur repetitio?Reſpon.infra duos dies, ꝙ ſi poſtea petit emptor,non habebit,l.Ediles.§. vendendi.la.2.ff. de edi. edic.Et ſic poſt duos dies ipſe emptor nullam poterit opponere exceptionem. Dynus in Tracta.præſcrip.in præſcriptione duorum dierum. Vide tamen Iaſ. in l.de quibus.num.87.ff. de legibus.

Quæſtio Centeſima ſeptuageſimaquinta.

Quis vult occidere eius equum, qui eſt vtilis.an ſibi permittatur?Reſpond.Beluiſius: in Practica crimi. in Rub. de Quæſtionibus. &c.nume.150.ꝙ non.per text.in l.2.ff.de ijs, qui ſunt ſui, uel alie.iur.& Inſtitu.eo.§.pen. cum ibi not. ſuper ver. malè vtatur. Expedit enim Reipublicæ.(inquit Cæſar.) nè quis re ſua malè vtatur.

Quæſtio Centeſima ſeptuageſimaſexta.

Commodaui cuidam equum, & ille inuadens inimicos fuit cum equo interfectus. an ipſius hæredes ad damnum emendandum tenebuntur?Reſpon.Beluiſius in Prac.crimina. Titulo.de Quæſtionibus.&c.num.220. quod ſic.quia fuit in culpa, cum primo inuaſit. Nā vbi culpa præceſsit caſum, nō excuſatur quis. ff.commo.l.ſi vt certo.§.commodatum. cum ſimi.ut ibi fuſius. & reperit hoc nuſ. 229.

Quæ-

Quæſtio Centeſima ſeptuageſimaſeptima.

Vaſallus amiſit equum in guerra, an Dominus, qui fecit eum ire, teneatur emendare ſibi damnum? Reſpon. Beluiſius in Practi. crimina. Titulo. de quæſtionibus. numer. 229. ꝙ non, ſi ipſe Vaſallus fuit in culpa eum amittendo, aliàs ſecus. Salus nulla bello. &c. Marſil. in l. 1. §. ſi ſeruus. num. 18. ff. de. quæſtion.

Quæſtio Centeſima ſeptuageſimaoctaua.

Equus cum pede calcitrat, vel mordet, an Dominus equi teneatur? Reſpon. Vitallinus in opere Malefic. titu. de damno dato. nume. 5. quòd ſic. ad damnum tantùm, ſcilicet, vel noxam noxiæ dare. l. 1. in prin. & §. 1. & l. fin. ff. ſi quadru. paupe. feci. di. Et hoc ſi motu proprio, & commota feritate contra naturam ſui generis fecerit: quòd ſi culpa hominis hoc facit, vt quia plus iuſto eſt oneratus, vt ſupra fuit dictum. q. 1. tunc ſecus. Adde ibi. & vide. Bar. in l. vnica. C. nè quid one. lib. 11. vbi dicit: quòd onerantur animalia ſecundùm modum conſuetum, ſolitum, & debitum. Cagnol. in l. contractus. num. 64. ff. de re. iur. Et Manſue. in eius Practica. titulo de intereſſe. nume. 2. & Ioãne. Ba. de. S. Blaſio. inter conſilia crimi. conſil. 76. per totum. in 2. vol. & Carrerium in practi. cri. §. Homicidij. num. 5. pagi. 64. & Iodocum. in enchiridio ſuo crimi. capit. 142. nume. 1. vbi de damno pecuario agit. & ad il-

lud

lud ſuperius in q. 2. Adde Vitallinum ipſum ubi ſupra.num.45.dum dicebatur, ꝙ currentes equos debent præcauere & admonere gentem,alta uoce caue,caue.ubi allegat l. ſi quis ſoueas. §. fin. & l.ſi putator.ubi etiam Doct. ff. ad. l. Aquil. Vide etiam Ange. de Vbaldis inter conſil. crimi. 75. in 2. uol. per totum ubi in terminis terminantibus, & Carre . ubi ſupra.latiſsimè. Et ſubdit, ꝙ ita debet acclamare,ꝙ euitari poſsit. ut per Geminia.in c.ſi duo.& in c.ſæpe. 50. diſtinc. Felyn.in c.ex literis.2.de homicidio.Et conſuluit Bal.in conſil.109.in 2.uol.Et Pau. de Caſt.in conſi.194. & Ancha.in conſil. 254. ut per Petrum calephati.inter conſi.crimi. conſi. 91. in 2. uolu. per totum , ubi & ipſe in his terminis conſuluit.Et ſubdit,quòd ignorãtia uitij equi probatur per iuramentum . ibi numer. 3. Item ſi propter anguſtiam loci dederit damnum equus , non poterit agi actione in factum de pauperie,ſed iniuriarum contra illum , cuius culpa ſibi damnum datum eſt.d.§.in fin.Item ſi equus calcaribus,uel baculo percutitur , & recalcitrat, & damnum dat, tenetur ille , qui percuſsit:ſi autem palpitauit tantùm,tenetur dominus etiam equi . d.l. 1. §.& generaliter, & §. ſeq. & uide eundem Iodocum ubi ſupra , nu. 7.& ſi recalcitrando alterum equum percutiat, tenetur ut ſupra.q. 55. de æquita-

te.

te. vt ait Vitallinus ubi ſupra.nu.57.d.l. ſi.ff. ad l.aquil.& l.ſi ſeruum maritus. libellus autem in actione de pauperie in factum formatur,ut per Odofre.in tracta.de formandis libellis.capitu.57. tomo 17. pagina. 235. & Herma.Baren.in tracta.de forman. libellis.libello.90.eo.tomo. pagi. 249.uide etiam Maria.Soci.inter conſi.crimina.conſi.63.nume. 3.in 1.uol.

Quæſtio Centeſima ſeptuageſimanona.

Quid modò ſi equus tuus meum percutit equum, & per hoc equus meus dat alicui dãnum:an tu, vel ego tenear? Rñ. Vitallinus.de maleſi.titu.de damno dato.num.5.ꝙ tu, non ego,teneberis.d.l.1.§.& ſi animalia. ff.ſi quadrupes paupe.fe.dica.

Quæſtio Centeſima octuageſima.

Quid ſi equus recalcitrat, & frangit crus alicui, uel brachium,an tenebitur dominus? Reſpond. Vitallinus ubi ſupra nume. 13. ubi dicit,ꝙ ſi contra naturam ſui generis hoc fecit, dominus damnum emendabit, uel equũ pro noxa dabit. d.l. ſi. ff. ſi quadru.paupe.fe. dicatur.ſed ſi inſtigatu alterius?& ille tenebitur, & uenit in æſtimatione damni æſtimatio expenſarum factarum in medicatura, & curatione vulneris, & operarum, quibus caruit,ſi erat homo alicuius artificij.ut ff.ſi quadru.pauperie. fe. dic. lege. ex hac. & Codic.

de ijs, qui ad eccle. conſu. l. ſi. deformatus tamen ab equo, non agit contra dominum ad deformitatem, ſed tantùm ad expenſas vulneris, & operas amiſſas. vt dictum eſt. Romanus conſi. 278.

Quæſtio Centeſima octuageſimaprima.

Quis equam prægnantem percuſsit, ita quòd partum eiecit, & ita dominus eſt damnificatus: an percuſſor teneatur? Reſpon. Vitallinus. in opere Maleſi. d. tit. de damno dato. nu. 4. quòd ſic. l. ſi ſeruus. §. ſi quis. ff. de manu. §. ſequen. & idem quoque erit ſecundùm Vitallinum. ibi. ſi quis nauem perforauerit, & ex eo quis damnum paſſus fuit. Vt mihi dixit cõtigiſſe ſibi. D. Doctor. D. Petrus ab oleo. tempore, quo diſceſſum fecit à ciuitate Tergeſti, vbi aſsidebat: quia ſibi perſorata fuit in portu nauis, in qua ſarcinulas & ſupellectiles doctoreas poſuerat: propter ſententiam, aliàs per ipſum latam, contra quendam Tergeſtinum, (& ſic contra vn cittadino della tiera, vt eorum verbis vtar,) quæ tamen à famoſiſsimo Doctore nunquã ſatis laudato ac decantato D. Mantua moderno conſumatiſsimo, & D. Gaſp. Fabiano comprobata fuit. Sed ij ſunt fructus officiorum. Quòd ſi verum eſt. vt ipſe mihi dixit. Ego vellem cum Cicerone dicere, illud ad Lentulum. lib. 5. inibi: dalmatis Dij male faciant, qui tibi moleſti ſunt. Sem

per

per enim habiti ſunt bellicoſi, an credam? Et ſi ſic eſt, Illud quoq; decantare licet Ouidianum, ſcilicet Elegia. 9.

Siue locum ſpecto, locus eſt inamabilis, & quo
Eſſe nihil toto triſtius orbe poteſt.
Siue homines, vix ſunt homines hoc noĩe digni,
Quamq́; lupi ſæuæ plus feritatis habent, &c.
Fuge litus auarum, &c.

Quòd ſi non credam, & dicam cum Hannibale, vt prr Valerium: de humanitate. Ergo humanitatis dulcedo etiam ineffrenata Tergeſtinorum ingenia penetrat, &c. Vt ibi ſæpius expertus ſum, cum pluries præturam geſsi, & in Dalmaticis quoque regionibus iterum atque iterum vocatus moderni Imperatoris ſanctiſsimi locum tenui. Abſq; tamẽ labe aliqua ſemper euaſi: quod profectò eſt mirum. Quia ibi habent prouerbium huiuſmodi, u idelicet.

Chi va à Trieſte in officio, e non ſe inciampa,
Può andar ſecuramente ſino in Franza.

Quaſtio Centeſima octuageſimaſecunda.

Quis autem coegit equam in locum ſtrictum, & eam percuſsit, & per hoc eiecit partum: an tenetur? Reſpon. Vitallinus. ubi ſupra quòd ſic. l. boues. ff. ad l. Aquiliam.

Quæſtio Centeſima octuageſimatertia.

Quis immiſit equam in ſyluam meam: an teneatur? Reſpon. Vitallinus ubi ſupra, nume.

72.quòd ſic:tenetur enim l.aquilia ad damni emendationem.l.1.C.ad l.aquil.& dixi quandoq; in meo tract.cui eſt tit.crimin. ad ſtatu ta quæſt. vbi de damno dato verba feci. & ſupra. q.75.

Quęſtio Centeſima octuageſimaquarta.

Inuenio equam tuam in vinea, vel campo meo dantem mihi damnum. Quid agam? Reſpon. Vitallinus in Maleſic.poſſum d. equam capere,& ducere ad domum meam, & tibi denunciare,qualiter inueni eam ibi:& petere à te, vt mihi damnum emendes. Sed non poſſum equam tuam percutere,uel offendere:qđ ſi facerem,eſſem puniendus.ibi.num.78.poſſum tamen eã expellere de fundo meo. Quid ſi ex expulſione equus damnum recipit, puta poſuit palum in ventre,uel aliàs? Dic quòd tenetur actione in factum.gloſſ. in l.quintus. ff.ad l.Aquiliam.per l.ſi boues.eod.titu.Vide Caſſane. in conſuetu. Burgun. vbi de damno dato agit. pagi. 72. nume. 12. ubi etiam alia notatu digna.

Quæſtio Centeſima octuageſimaquinta.

Quis furatur unum equum de armento, uel ſtabulo,an puniatur? Reſpond. Vitallinus in Maleſi.titulo. de abigeis,quòd ſi de armento: & eſt abigeus, punitur. Vide Iodocum in eius enchiridio crimin. cap. 113.ubi dicit, quòd ſi de grege, uel armento,uel in paſcuis

ſubtrahit,

ſubtrahit,punitur iu metallum , & in perpetuum exilium.l.1. & l.3. ff. de abigeis. Sed ſi adhibita ui, depredatur equum ex armento, uel grege, aut in paſcuis, ſubijcitur beſtijs,& ad beſtias damnatur.l.abigeatus. eod.titulo. Si quis tamen equum errantem inueniat, & ſubtrahat,non eſt abigeus, ſed fur.l. 1.§. abigei.ff.eo.& Vitallinus, vbi ſupra nume. 1.Anto.Gomez. in tra.de delictis.c. 6. de iniurijs. nu.12.fol.388.

Quæſtio Centeſima octuageſimaſexta.

Quomodo puniantur receptatores, qui depredatores equorum, ſcientes, volenteſque excipiunt hoſpitio, & ita abſcondunt, & quantũ eſt in ipſis tuentur,& fauent?Reſpon. Iodocus in d. Enchiri. crimi. cap. 113. puniri relegatione decem annorum.l.fi.ff.de abigeis.Vide tamen Marſil.conſi. 53. nume. 30. in 1.volumine.

Queſtio Centeſima octuageſimaſeptima.

Aliquis equorum greges in ſaltus immiſit rei Dominicæ:an illos amittit?Reſpon.ꝙ ſic. l.1.lib.11.C.de fundis & ſaltibus rei Dominicæ. Petrus Iaco.in eius practic.titu. de actione de pauperie.

Quæſtio Centeſima octuageſimaoctaua.

Quid ſi quis me neſcio, & prorſus ignaro, occidit aliquem, & meo cum equo aufugit.

An ſim in culpa? Reſpon. Bal. conſi. 120. volu. 3. ꝙ non. & Marſi. in pract. crimi. §. conſtante. num. 48. & 55. Signoro. conſi. 134. & Blancus, in eius practi. crimin. vbi de defenſionibus, pro imputato de auxilio, agit. pagi. 120. ſecus ſi ſcienter. Bal. in l. quicunque. C. de ſeruis fugitiuis.

Quæſtio Centeſima octuageſimanona.

Vidiſtis ſupra, ꝙ conductor equi tenetur facere ſumptus equo ſibi locato. q. 60. vide & adde Budeum. lib. de Aſſe. 5. pagi. 547. apud nos (inquit) equis viatorijs per diuerſoria cibus ſtatutus eſt in dies ciſtellæ ternæ auenæ, vt in Italia ordei. ſic enim ſemper tulit ſtabulariorũ formula: Quid ſi ſtringoſi ſint equi? Reſpond. Budeus ibi. his verbis: ſed ſtringoſis equis cum longis itineribus fatiſcunt, auctarium noctu dari ſolet, ideſt quarta ciſtella.

Quæſtio Centeſima nonageſima.

Quid etiã ſi iudicis equus occaſione cauſæ, quam habet coram ſe, propter quam oportet facere moram longiorem, moriatur. An poſsit à partibus petere, vt reficiatur? Reſpõ. Archiepiſco. Floren. ꝙ non in eius ſumma. titu. 9. parte 3. titu. de of. iudi. delegati. §. 8. per text. in l. inter cauſas. §. non omnia. ff. mandat. pagina. 110.

Quęſtio Centeſima nonageſimaprima.

An permiſſum ſit iudici equum accipere, ſi bi

bi dono datum? Reſpon. Milleus. in practica crimi. pagi. 94. num. 27. ꝓ ſic. capit. & ſi quæſtiones. §. cum in accipiendis extra de Simonia. quòd mihi non placet. vide infra. q. 239.

Quæſtio Centeſima nonageſimaſecunda.

Quid ſi incommodi aliquid contingat ex equo ob incuriam ſerui, vel malitiam, uel eorum, qui in ſtadijs ad curſuram arte docent equos, vel ad aquandos ducunt. equorum inſtitutores nũcupant: an ij, vel Domini teneantur? Reſpond. Iodocus in d. Enchiridio illos, & famulos, non autem equorum dominos teneri. l. fi. ff. ad l. aquiliam. ſecus ſi alicuius inſtigatione. vt ſuperius eſt repetitum.

Quæſtio Centeſimanonageſimatertia.

Commodaſti tu mihi equum, vt irem ad villam, poſtea te penitet mutuaſſe, & non vis pati me eo vti, quid iuris? Reſp. Bar. quòd nõ potes mutare voluntatem. Nam ineſt tempus tacitè, intra quòd poſſum ire, & redire de villa. l. 3. §. ſi quis ita. ff. de eo, quod certo loco, & tunc finito vſu commodati agi poteſt, & ibi Bar. docet formare libellum in caſu iſto, vide ſupra. q. 44.

Quæſtio Centeſima nonageſimaquarta.

An forenſes teneantur præſtare equos reipublicæ? Reſpon. Bar. in l. munerum. §. iudicãdi. ff. de munerib. & hono. quòd non, niſi vſurarij exiſterent.

Quæſtio Centeſima nonageſimaquinta.

Habebat quis equum album, & fecit teſtamentum, in quo legauit alicui equum morellum, & tamen nullum alium equũ, præter album habebat, an iſte albus legato cedet? Reſ. Ang. & Imo. in l. 4. ff. de leg. 1. ꝙ cedet. prout ſic refert Alex. in l. nominatim. nume. 1. ff. de lib. & poſthu. Ratio ſecundùm Alexan. quia appellatiuum cum adiectiuo conueniens vni ſoli æquipollet nomini proprio. argu. d. l. & d. l. 4. cum gloſſ. ibi. ergo ſicut in nomine proprio non vitiat. l. ſi in nomine. C. de teſtamen. ita nec in caſu prædicto, ſupra repetita. q. 79.

Quæſtio Centeſima nonageſimaſexta.

An mandatarius, qui equum pro aliquo emit, teneatur pro interitu, & morte ipſius equi emendare damnum mãdanti? Reſ. conſulendo Pariſius. in conſi. 123. in 1. vol. per totum. Nam aut culpa mandatarij equus deceſſit, & tenetur. aliàs ſecus. Et ibi Pariſius ponit quãdo quis de caſu mortis equi fuerit in culpa. Et hoc totum quandoq; reſidet in peritia expertorum, & peritorum. Si ex vulnuſculo etiam præcedente, poſtea ſenato, uel ſuperuẽta ęgritudine, culpa commiſſa equus morit̃? Vide omnino ipſum Pariſium.

Quæſtio Centeſima nonageſimaſeptima.

An in legato mobilium veniant equi? Con

ſuluit

ſuluit Pariſius in conſi.67. nu. 1.& per totũ. vol.2. vt ibi per eũ,& in legato vſufructu mulieri, veniunt equi futuri, quos tempore teſtamenti non habebat teſtator. Hieron. Gabriellius in conſi.119.nu.9.

Quæſtio Centeſima nonageſimaoctaua.

Quidam aufert equum de manibus alicui, exiſtimans hoc ſibi licere: an puniatur? Reſp. Ang.in l.prætor.§.hac actione.ff.vi bono. rapto.ꝙ non.Marſi.refert.conſi.77.nu.22.in 2. vol.ſupra, repetita.q.71. Et no. quòd auferre eſt de manibus rapere.. l. 3.§.non autem.ff.de incen.rui.naufra. & vide ibi no.& quãdoque uer.auferre ſumitur pro accipere. Vide Albe. in dictio.ver.iſto.

Quęſtio Centeſima nonageſimanona.

Defunctus duos equos depoſuit penes aliquem, unus hæredum recuperauit unum ex eis, alter uerò deceſsit. Quæritur nunquid equus recuperatus pertineat ad utrunque? Reſpon.Bal.in l.ſuperuacuum.nume.2.C.depoſiti. quòd ſic. Nam equus non conſiſtit in pondere, numero, vel mẽſura, nec diuiditur inter hęredes reſpectu ponderis, numeri, uel menſuræ. Et ideo communis eſt.ff.de rei uendi.l.Põponius. 80.diſtin. ſi ex equis, & argu. ff. de ſtipu.ſeruo.l.ſi cum duorum, & ita tenet Pet. Cyn.& Bald.vbi ſupra.

Quæ-

Quæſtio Ducenteſima.

Petitus fuit equus, qui fortè eſt mortuus, & ſic ſuccedit eſtimatio, ſi iſta cauſa eſſet ordinaria, an poſſet ferri ſentẽtia in æſtimatione? Reſpond. Grammati.deciſ. neapo. num. 19. col.2.ſub nu.7.ꝙ non.quia negari non poteſt eſſe latam iuxtam petitionem, ideſt propè, licèt non ſecundùm ipſam petitionem, & idem tenet Bal.in l.fi.C.de fideicommiſſa.liber. & de æſtimatione damni ex equo mortuo, vel debilitato, vide Caſſane. in conſti.Burgun.p. 73.num.8.ubi poſt Bal. in conſi.387.in 3.vol. dicit, ꝙ de eſtimatione non poteſt conquæri poſt annum.& ibi fuſius Caſſaneus de eſtimatione dãni dati in animalibus. vide omnino.

Quæſtio Ducenteſima prima.

Teſtator multos habebat equos, & cuidam legauit ſuos Palafrenos. quid continetur appellatione Palafrenorum? Reſpon. Rochus de curte.in tracta.de conſuetudine.num. 626.ꝙ hoc declarabitur ex communi vſu loquendi, & ad declarandum ipſum communem vſum loquendi, ita eſt formandus articulus. Quòd à decem annis citra, & per ipſum tempus cõmunis vſus loquendi fuit in tali ciuitate, vnde eſt teſtator, vel vbi conuerſabatur, quòd equus talis conditionis appellatur Palafrenus. Teſtis verò deponat contenta in ipſo articulo fore & eſſe uera. Interrogatus quomodo

ſcit?

ſcit?Reſp.quia per dictum tempus,in dicto lo co audiuit,& intellexit equum talis conditio nis ab omnibus talia tractantibus Palafrenũ dici,nominari,& vocari.

Quæſtio Ducenteſimaſecunda.

Vendito igitur equo venit ſella. vt ſuperius q. 24. fuit dictum, & vltra ibi citatos tenet Iaſ. in §. actionum. num.54.inſtitu.de actio.& num.58. & idem Iaſ. in l. de quibus. num.87.ff.de legibus.vbi dicit, ꝙ non ſolùm hoc eſt de conſuetudine,ſed etiam de iure cõ muni.vide etiam Dec.in c.præterea.nume.8. de officio delega. & Fabi. de monte. in tract. de empt.& vendi. q.6.principali. circa ſeptimum membrum numer. 32. quid modò ſi equus oſtenditur Emptori ſine ſella,an ea quo que vendita cenſeatur?Dic ꝙ non, quia de iure cõmuni,illud venit in contractu,quod tem pore contractus oſtenditur, vt inquit Bal. in l.2. C.de edil.actio.per text.in l.Ediles.§.ven dendi.ff.de edili.ædic.de quo Rochus de curte.in tracta.de conſuetu.num.230.

Quæſtio Ducenteſimatertia.

Equus eſt ſequeſtratus, quis teneatur impendere expenſas?Reſpon.Paris de puteo.in. tracta.de Syndi.§.an carcerarius teneatur? titu.15.num. 4. pagi. 96.ꝙ debet impenſas impendere is,qui fecit ſequeſtrari. argu. l. ſi in Aſia.§.1.ff.depoſiti.

Quæſtio Ducenteſima quarta.

Quid de occidente equum, cui inſidet clericus. an erit excommunicatus? Reſpon. Ioan. de Ligna. in trac. de cenſura eccl. §. 5. nu. 16. & licèt hinc inde adſint opiniones, concludit tamen, ꝙ ſi hoc fecit in iniuriam ipſius clerici, ꝙ ſit excōmunicatus .aliàs ſecus: uide etiam Fran. de Platea. in tracta. de excommunica. §. 35. nu. 14. & beatum Anto. in tracta. de excōmunica. cap. 1. num. 19.

Quæſtio Ducenteſima quinta.

Duo equi ſunt ſimul uenditi, qui erāt eiuſdem officij, & alter reperitur eſſe morboſus: an teneat uenditio? Reſ. ꝙ ſic. l. cum eiuſdem. ff. de edil. edic. licèt ſecus eſſet, ſi pretium fuiſſet conſtitutum pro ſingulis ſingulariter conſideratis. Ioan. de Selua, in tractatu de beneficio. q. 16. nu. 7.

Quæſtio Ducenteſima ſexta.

An equitando Imperator magis debeat equitare mulam, vel equum, prout facit Papa? Reſpon. Reſtaurus Caſtaldio in tacta. de Imperatore. q. 85. quòd olim Imperator vtrunque genus habebat, l. 1. C. ne ruſticani. &c. lib. 11. inibi. mularum fiſcalium, uel equorum miniſterium: ſed hodie pro libito uoluntatis utuntur Principes utriuſque ordinis, præcipue cum recreationis gratia equitant, & ibi refert Salomonē regem habuiſſe quadragin-

ta

ta millia præſepia equorum curilium, & duo decem millia equeſtrium, vt legitur 3. Regum cap. 4.

Quæſtio Ducenteſima ſeptima.

An quis compellatur equum locare ſcholaſtico, qui uelit recedere à ſtudio? Reſp. quòd ſic. ſi dominus equum locare ſit ſolitus. Petr. Rebuffi. in tract. de priuilegijs ſcholarium in 7. priuilegio num. 3. poſt Iaco. Rebuffi. eius patruũ. in l. curſu, C. de curſu, pub. lib. 12. argu. illius l. nam hoſpes, poſtquam ſigna hoſpitij erexit, cogitur hoſpites recipere. l. una, §. 1. ubi Bart. hoc dicit, ff. furti aduerſus nautas. multò fortius, qui conſueuit locare equum. Tenebitur tamen ſcholaſticus dare penſionem conſuetam pro locatione ſecundùm eundem Pet. ibi, argu. l. exceptio. Cod. loca. §. 1. inſtitu. eo. fallit ſecundùm ipſum. numero. 6. quando ſcholaſticus eſſet ignotus: quia tunc dominus equi non tenetur ſibi locare equũ, niſi prius præſtita per eum fideiuſsione. & ſi non haberet fideiuſſorem, poſſet dari nũcius expenſis ipſius ſcholaſtici, ad ſequendum equum ipſum, uſque ad iter perfectum, prout quotidie ſeruatur: niſi ille ſcholaſticus eſſet peſsimus, & haberet continuò diabolum à dextris, inquit ipſe.

Quæſtio Ducenteſima octaua.

Quidam occaſione cuiuſdam Caſtri, quod tenebat

tenebat à te debebat tibi dare quolibet anno vnum equum, qui per longiſsima tempora ipſe, & ſui anteceſſores ſtetit & ſteterunt, quod non pręſtitiſti, vel pręſtiterunt equum ipſum, ſed quolibet anno quid aliud fuit datum. Nũquid præſcripſiſti in equo? Reſp. Petrus. Antibo. in tracta. de muneribus. part. 2. §. reſtat. nume. 18. quòd ſic. per l. is cui. ff. quemadmodum ſerui. amitta. & per l. prece. eo. titulo. & l. ſi quis alia. in princi.

Quæſtio Ducenteſimanona.

Dubitatur de eſtimo, ſeu ualore cuiuſdam equi coram iudice. quid iuris in iſto caſu? Reſpon. Ioan. Baptiſta. in tracta. de arbitris. lib. 3. cap. 19. verb. dubitatur. ꝙ magiſtri deputãdi ſunt ad eſtimandum. vt per glo. in l. hac ædictali. §. his illud. C. de ſecundis nupt. & iſte eſt unus ex caſibus, in qu ibus ſtatuit ius arbitros eligendos eſſe, vt ibi per Ioan. Baptiſta. d. uerb. dubitatur. titulo. 12. & iudex debet eſſe ille, qui deputet tales magiſtros, uel arte peritos & expertos, & ad ipſum ſolũ ſpectat electio, & non ad partes. ut probat mihi Federicus de Senis. in tracta. de probationibus. num. 24. tomo. 13. pagina. 56. vide quæſo. ſi libet. Hoc tamen procedit, vt per Corſetum. in ſingu. ver. Medicus. quando merum factum pendet à poteſtate ipſius iudicis: ſecus ſi à po teſtate partiũ, quia partes eligunt,

ſi

h concordant, quòd probat.

Quæſtio Ducenteſimadecima.

Conductor Ronzini reſtituit eum domino, & dominus eum recipit tanquam ſanum. an conductor teneatur? Reſpo. Bar. in l. opus. ff. loca. quòd non. Quòd intelligit, ſi dominus ſciuerit vitium, ſecus ſi in reſtitutione illa fuerit deceptus.

Quæſtio Ducenteſimadecimaprima.

Aliquis facit tranſitum cum equo meo per ciuitatem iſtam, an hic poterit conueniri ratione pręſentis poſſeſsionis? Reſpon. Bar. in l. ſed ſi poſtuletur. ff. de iudicijs, quòd non l. fi. C. vbi in rem actio. vbi no.

Quæſtio Ducenteſimadecimaſecunda.

Quęritur quando dicatur vitium apparens in equo? Reſpond. Salyc. in l. 1. C. de edili. actio. quòd vitium apparens dicitur, quando eſt extrinſecum in loco aperto, quod poteſt intueri à quocunque reſpiciente, ſecus ſi non eſſet in loco aperto. vt puta, ſi auis eſſet ſub ala vitiata.

Quæſtio Ducenteſimadecimatertia.

Vendito igitur equo, præſumitur ex celeritate mortis vitium, ſeu infirmitas præceſsiſſe, & dicitur celeritas, & incontinenti, ſi vitia triduum, ideſt intra triduum obijt. l. 1. C. de emenda. ſeruo. vbi & glo. & ſuperius q. 84. fuit repetitum. adde Marſil. in l. ſtatuliber. num. 16.

16.ff.de quæſti.vbi plures ad hoc adducit.ſed illa glo.non eſt uera,quando decedit ex cauſa manifeſta, ſed bene eſt uera , quando quis decedit ex cauſa occulta,quę eſt in uiſceribus uel interioribns , & non apparet aliquo modo liuor exterior manifeſtæ ſuſpitionis : ſecus ſi iudicio iudicis , uel Mareſcalchi apparet uitium antiquitus uiguiſſe.l.quæritur. §. ſi autem uitio ueſicæ,& l. qui clauũ,ibi iecur. & pulmo.ff.de edili.edicto. uide Bal.in l.1.C. de edili.actio.col.pen.ſub nume.13. ubi allegat Specul.in titulo de emp.& uendi.§.ſciendum,in additio.de illo, qui ſimpliciter uẽdit bouem:& ibi tenet,quòd eſt dictũ de triduo; unde quis debet dicere uitia equi,ut ſuperius eſt dictum,uide Cicero.officio.lib.3.inibi,ac de iure quidem prædiorũ ſancitum eſt apud nos iure ciuili,ut in ijs uendendis uitia etiam dicerentur,quæ nota eſſent uenditori, & quæ ſequuntur.l.1.§.1.ff.de edil.edic.Carneadis tamen diſputatio aliter ſuadet, ut per Fortuniũ in tracta. de ultimo fine iuris cano. & ciuil. ſub nume. 284. qui quibuſdam argumentis oſtendere conabatur , nullam eſſe iuſtitiam, aut ſi quæ eſſet,ſummam eſſe ſtultitiam,& inter alia exempla hoc afferebat. Bonus uir(inquit)ſi habeat ſeruum fugitiuum,uel peſtilentem domum, & uendere uelit, profitebitur, uel celabit emptorem?Si profitebitur , bonus

erit,

erit, quia nō fallet, ſed ſtultus iudicabitur: q̄a vel paruo pretio vendet, vel oīno non vēdet, ſed ſi celauerit, erit quidē ſapiens, quia rei cō ſulet, ſed idē malus, quia fallet, vnde hoc afferebat inconueniens, bonum virum ſtultum eſſe, ac ſapientem malum. cui Reſpō. vt per eū ex Cicerone etiam, vide Tiraquel. de legibus connubialibus in 4. l. connubiali. Et no. quòd vitium eſt perpetuum corporis impedimentum. l. inter. §. verū. ff. de ver. ſignificationib. vide ibi per d. m. Alcia. Plura congeſsi de vitio, aliter quàm hic in meo tractatu de argumentis. in argumento à vitio naturali.

Quæſtio Ducenteſima decimaquarta.

An milites poſſunt ducere equos ſuos ad paſcendum in pratis, tam publicis, quàm priuatis? Reſp. Bar. in l. inſignis. C. de paſc. publicis. vel priua. lib. 11. per illum tex. quod eſt eis prohibitum. & ait Andre. de Barulo, & poſt eum Ioan. de Platea. quòd nè prata deuaſtentur per communitates & Barones Regni, ſūt ſtatuenda loca in eorū territorijs, in quibus animalia eorum paſcātur, abſque ſubditorum iniuria. vide Caſſa. in conſuet. Burg. p. 71. vbi de damno dato loquitur. vbi fuſius.

Quæſtio Ducenteſima decimaquinta.

An dominus dās equum pro noxa, liberatur à damno dato? Reſp. ꝙ ſic. l. 1. ff. ſi quadru. pau. fe. di. c. ſi. & gl. in c. ſi læſerit, de iniurijs &

damno dato,q̄ intellige. Niſi ipſemet dominus deduxit equum ſuum in alienum campum, vt ibi depaſceret,quia hoc caſu non liberaretur, dando equum pro noxa, cū ipſemet videatur dediſſe damnum.Et ſic tenetur inſolidū.d.l.1.& l.2.ff.ad l.aquil.& d.fi.ſed qualiter formabiť libellus in iſto caſu? Ponit Spec. in tit.de iniu.& damno dato,& Rofr.in libel. in tit.de actio.in factum, & de pauperie. Caſſ. vbi ſupra.ſub nu.17.pag.72.

Quæſtio Ducenteſima decimaſexta.

An villa teneatur pro equo occiſo,vel vulnerato in ſtrata publica, qui poſtea ſit mortuus?Reſp.Alex.conſi.91.in 6.vol.per totum. quòd non. quia villa nunquam tenetur pro damno dato in ſtrata publica.

Quæſtio Ducenteſima decimaſeptima.

Quid ſi inciſa fuit cauda equo meo, prout contigit mihi anno 1556.in meo ronzino. Se rio,etiam alijs:an incidens teneatur?Reſpon. Vitallinus in ſuo opere Maleſi.tit. de damno dato ſub nu.58.verſi. & generaliter in quolibet caſu,quòd ſic. & quoniam inciſa eſt cauda equo, quæ finis ipſius eſt equi, auctarij quoque huius noſtri finis exiſtat.Ad laudem omnipotentis Dei Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Amen.

FINIS.

HIPPO-

HIPPOLYTI BONACOSAE I.V.D. Ferrarienſis.

IN MATERIA EQVORVM TRACTATVS,

Pars Tertia.

PRAECEDENTIBVS *quæſtionibus nonnullas etiam adijcere decreuimus, quòd an ſint conducibiles, aliorum erit iudicio.*

Quæſtio CCXVIII.

Quæro igitur adhuc, an ſit facienda equi diuiſio, & quomodo? Reſpon. Flo. in l. vſufructuarius venari, ff. de vſufruct. & Iac. But. in l. nam & ſi fur. §. fin. ff. ſi cer. peta. quòd poteſt fieri diuiſio equi, quæ non per medium, ſed cum pretio, per eum dando, cui remanet equus. argum. §. fin. inſtit. de offi. iudi.

Quæſtio Ducenteſima decimanona

Quæritur etiam, quidam Monticula deſcẽdens in planitie diſtrictus huius cum pecudibus, habens in cuſtodia polledrum ſub mercede, quem alius ita onerauit, vt tranſeundo padũ ſubmerſit ſe, & mortuus eſt·an teneatur reſarcire domino damnũ? R ñ. Bal. in l. cũ ita. §. ſpecies. ff. de lega. 2. ꝙ ſic: quia ille, qui tenetur ad cuſtodiam, tenetur de caſu ẽt fortuito, ſi ipſe fuerit in culpa: & ſi nõ fuerit, debet probare omnem diligentiã adhibuiſſe. Alex. in conſi. 158. vol. 2. Moderni in l. ꝙ te. ff. ſi cer. peta. Gozadi. conſi. 63. nu. 3. & caſum fortuitũ allegans debet probare. vide Aemilyanum in conſ. 103. n. 6. & ſeq. vbi poſt Imolã extẽdit ẽt ad eum, qui ad collaticã boues habebat. Imo. in l. cum ita. §. ſpecies. ff. de lega. 2. Dec. conſi. 573. Gui. pp̃. ſingu. 171. Paſtor. Bart. l. quod ad præſens, C. de Murile. lib. 11.

Quæſtio Ducenteſima uigeſima.

Quis equum meum in ſtabulo liberauit, per quod ego incidi in damnum, an ille teneatur? Reſpon. ꝙ ſic. Sed qua actione? Reſp. in factũ. §. fi. inſt. de l. Aquilia. inſignis Modernus, in l. 1. §. tenebitur. n. 19. ff. de Religio. &c.

Quæſtio Ducenteſima uigeſimaprima.

Fructus ne equorum pertinent ad vſumfructuarium? Reſp. Bar. ꝙ ſic. in conſ. 50. in 1. vol. & conſi. 87. in fin. in 2.

Quæ-

Quæſtio Ducenteſima uigeſimaſecunda.

An filius conferat cum fratribus equum ſibi dono datum à patre? Rń. Bar. ꝙ non. quia iſtud eſt Caſtrenſe. per l. 1. §. nec Caſtrenſe. ff. de colla. bono. Bar. in trac. de duobus fratrib.

Quæſtio Ducenteſima uigeſimatertia.

Scholaſticus equitat equum in tranſitu alicuius Ciuitatis. An poterit equus pro repreſalijs capi? Reſpon. Bar. in trac. repræſa. in 8. q. nume. 2. quòd non.

Quæſtio Ducenteſima uigeſimaquarta.

Quid requiritur in æſtimando equo? Reſ. Bar. in trac. Teſtimoniorum, nu. 7. Diſcurſus ſcilicet, & fortè uehementior quã in fundo. Alex. in l. pretia rerũ, ult. col. ff. ad. l. Falci.

Quęſtio Ducenteſima uigeſimaquinta.

Quid ſi dubitatur, an equus ſit ille qui ante fuit Titij, & examinatur teſtis ſuper eo. Cuius nam erit teſtificatio? Reſpon. Bar. in trac. de teſti. uer. Hanc eandem rem, nu. 29. ꝙ erit ꝑ ſigna ſuper corio ipſius. Et ita conſuluit in contingentia facti D. Æmilyanus noſter, in conſi. 50. in cauſa. equina nu. 6. & ſeq.

Quæſtio Ducenteſima uigeſimaſexta.

Quid habet dicere teſtis in ratione, ut negocium appareat factum diligenter. ſi equus ſit uenditus? Reſpon. Bar. in tract. teſtim. circunſtantias. ſ. quod equus uẽditus erat ſenex uel aliũ habebat defectum, ꝓpter quẽ illũ uẽ

Quæſtio Ducenteſima decimanona

Quæritur etiam, quidam Monticula deſcē dens in planitie diſtrictus huius cum pecudibus, habens in cuſtodia polledrum ſub mercede, quem alius ita onerauit, vt tranſeundo padū ſubmerſit ſe, & mortuus eſt an teneatur reſarcire domino damnū? Rñ. Bal. in l. cū ita. §. ſpecies. ff. de lega. 2. ꝙ ſic: quia ille, qui tenetur ad cuſtodiam, tenetur de caſu ēt fortuito, ſi ipſe fuerit in culpa: & ſi nō fuerit, debet probare omnem diligentiā adhibuiſſe. Alex. in conſi. 158. vol. 2. Moderni in l. ꝙ te. ff. ſi cer. peta. Gozadi. conſi. 63. nu. 3. & caſum fortuitū allegans debet probare. vide Aemilyanum in conſ. 103. n. 6. & ſeq. vbi poſt Imolā extēdit ēt ad eum, qui ad collaticā boues habebat. Imo. in l. cum ita. §. ſpecies. ff. de lega. 2. Dec. conſi. 573. Gui. pp̄. ſingū. 171. Paſtor. Bart. l. quod ad præſens, C. de Murile. lib. 11.

Quæſtio Ducenteſima uigeſima.

Quis equum meum in ſtabulo liberauit, per quod ego incidi in damnum, an ille teneatur? Reſpon. ꝙ ſic. Sed qua actione? Reſp. in factū. §. fi. inſt. de l. Aquilia. inſignis Modernus, in l. 1. §. tenebitur. n. 19. ff. de Religio. &c.

Quæſtio Ducenteſima uigeſimaprima.

Fructus ne equorum pertinent ad vſumfructuarium? Reſp. Bar. ꝙ ſic. in conſ. 50. in 1. vol. & conſi. 87. in fin. in 2.

Quæ-

Quæſtio Ducenteſima uigeſimaſecunda.

An filius conferat cum fratribus equum ſibi dono datum à patre? Rñ. Bar. ꝙ non. quia iſtud eſt Caſtrenſe. per l. 1. §. nec Caſtrenſe. ff. de colla. bono. Bar. in trac. de duobus fratrib.

Quæſtio Ducenteſima uigeſimatertia.

Scholaſticus equitat equum in tranſitu alicuius Ciuitatis. An poterit equus pro repreſalijs capi? Reſpon. Bar. in trac. repræſa. in 8. q. nume. 2. quòd non.

Quæſtio Ducenteſima uigeſimaquarta.

Quid requiritur in æſtimando equo? Reſ. Bar. in trac. Teſtimoniorum, nu. 7. Diſcurſus ſcilicet, & fortè uehementior quã in fundo. Alex. in l. pretia rerũ, ult. col. ff. ad. l. Falci.

Quęſtio Ducenteſima uigeſimaquinta.

Quid ſi dubitatur, an equus ſit ille qui ante fuit Titij, & examinatur teſtis ſuper eo. Cuius nam erit teſtificatio? Reſpon. Bar. in trac. de teſti. uer. Hanc eandem rem, nu. 29. ꝙ erit ꝑ ſigna ſuper corio ipſius. Et ita conſuluit in contingentia facti D. Æmilyanus noſter, in conſi. 50. in cauſa. equina nu. 6. & ſeq.

Quæſtio Ducenteſima uigeſimaſexta.

Quid habet dicere teſtis in ratione, ut negocium appareat factum diligenter. ſi equus ſit uenditus? Reſpon. Bar. in tract. teſtim. circunſtantias. ſ. quod equus uẽditus erat ſenex uel aliũ habebat defectum, ꝓpter quẽ illũ uẽ

 dediſ-

dediſſet quilibet diligens paterfamilias. Bar ibid. in uer. œconomica, nu. 85. ad fin.

Quæſtio Ducenteſima uigeſimaſeptima.

Quomodo probatur dolus in equo vendito? Rñ. Bar. in d. trac. teſtim. ver. dolus. nu. 102.

Quæſtio Ducenteſima uigeſimaoctaua.

Conductor pullum equinum nimium, & prematurè onerauit, vnde eſt mortuus: an fuit in lata culpa? Reſpon. Bar. in d. tract. teſtimo. quòd ſic. ibi. in ver. lata culpa. nu. 111.

Quæſtio Ducenteſima uigeſimanona.

Quis equum ſibi commodatum currere, vel ſaltare plus ſolito coegit, & vltra id, quod communiter homines illius conditionis feciſſent. Quomodo hoc probabitur? Rñ. Bar. d. tract. teſtimo. uer. lata culpa. nu. 111. per teſtes, qui actum viderunt.

Quæſtio Ducenteſima trigeſima.

Equus perdidit ferrum, ob quod dico me damnificatum: an erit in culpa equitans? Rñ. Bart. in d. tract. teſtimo uer. leuis culpa. nu. 116. ꝙ ſic. in culpa leui. ſ. Diligens ſiquidem homo ſua propoſitione ab hoc præcauiſſet, ſæpius pedes videndo, inquit Bar.

Quæſtio Ducenteſima trigeſimaprima.

Extat conſuetudo, ſimul & ius, ꝙ uendito equo, eſt vendita Sella, ut ſepius eſt repetitũ ſuperius, ſed quomodo rectè aget emptor pro Sella? Reſp. Bar. poſt Guil. in l. de quibus

in 1.lect.col.fi. nu. 16. rectè agere actione ex eo contractu. Faciet tamen mentionem in Libello de conſuetudine. Rofre. in libell.de actio.in fact.Edili.nu.4.p.31.

Quæſtio Ducenteſima trigeſimaſecunda.

Quid ſi tibi dedi equum ad certum uſum, non limitato certo tempore tacitè, uel expreſsè. An datio iſta ad uoluntatem meam reuocari poterit? Reſpon. Bar. in l. in commodato, §. ſicut. ff. commo. ꝙ ſic. cum ſit præcariũ. & agi debet interdicto de precario. Secus atque ſi adiecta cauſa, uel tempus, quia finito uſu, agetur commodati actione.

Quæſtio Ducenteſima trigeſimatertia.

Miles habens duos equos, vnum Fatribus Prædicatoribus, alterum Fratribus Minoribus legauit, unus eorum eſt longe altero prætioſior, quibus iſtis erit prætioſior equus? Rñ. Euerar. in Centuria. in loco, ab ordine, ver. 3. iſtud arg. ꝙ ſine dubio Fatres Prædicatores tanquam primò nominati eligent.

Quæſtio Ducenteſima trigeſimaquarta.

Quis legauit equum cum Aſino: an ambo debeantur? Reſp. Io. Fab. in §. ſi quis ancillas. Inſti. de legatis, utrunque deberi. & eſſe, ac ſi dixiſſet lego equum & aſinum, quod dicit menti tenendum Euerar. in Centuria, in loco à natura copulæ. ver. Hinc eſt.

Quæſtio Ducenteſima trigeſimaquinta.

Teſtator habens equum album & nigrum in teſtamento legauit Sempronio equum album, ſeu nigrum: an binos habebit Sempronius equos? Rñ. Bal. in c. inter cæteras, de reſcrip. ꝙ non, ſed alterum tm̃. Cum ipſe teſtator uſus fuerit uerbo ſingularis numeri. Euerar. in centuria, in loco à numero. p. 391.

Quæſtio Ducenteſima trigeſimaſexta.

Legatur alicui equa cum pullo, moritur equa, an pullus debeatur? Rñ. Ioã. Fab. in §. ſi quis ancillas, inſtitu. de legatis, ꝙ nõ. Euerar. in centuria, in loco à natura copulæ, ver. item ex hoc ſequitur.

Quæſtio Ducenteſima trigeſimaſeptima.

Vendo tibi equum pro libris decem, non adiecta qualitate monetæ, de qua intelligeẽ? Rñ. Grammarus in dialectica legali, libr. 1. in loco à ueriſimili: aſſumitur ueriſimilitudo hæc, uel ex comparatione rei ad pretium.

Quæſtio Ducenteſima trigeſima octaua.

Malæ fidei poſſeſſor fecit expenſas in paſcẽdo equum, uel curãdo eum: an rectè repetit? Rñ. Ang. in ſumma. ver. expenſæ, nu. 3. ꝙ ſic.

Quæſtio Ducenteſima trigeſimanona.

An liceat curiali dono accipere equũ? Rñ. ꝙ non. vide Archiepiſc. Flo. in eius ſumma, par. 3. tit. 21. c. 3. vbi agit, ꝙ Papa debet diſsipare gentes, quæ bella uolunt. Vbi refert Bar.

ad

ad Eugenium, & recitat hyſtoriam de quodã dicto Martino, qui Cardinalis exiſtẽs, legatus miſſus in Daciam terram, auri, & argẽti tam pauper remeauit, ut penè expẽſis & equis deficientibus; uix peruenit Florẽtiam: vbi cùm Epiſcopus loci donaret ſibi unum equum, eum accepit, cum ipſo reuerſus ad curiam, quæ tunc erat Piſis. Inde ad modicum tempus Epiſcopus Florentinus vadens ad curiam pro quadam cauſa, quam ibi habebat, viſitauit prædictum Cardinalem Martinum, recommendans ei cauſam ſuam, cui Martinus, decepiſti me, neſciebã enim in curia tibi imminerẽ negocium, tolle equũ tuũ, ecce in ſtabulo eſt.

Queſtio Ducenteſima quadrageſima.

An rectè agunt Principes, nolẽtes peregrinari, niſi aſcendant equum die, & hora eis ab Aſtronomis ſtatuta? Reſ. Io. de Ana. in c. 1. de Sortilegijs. principes non benè facere, refert Troylus Maluitius, in trac. de Sortil. in 1. parte, nu. 10. licèt magni Barones & Dñi incidãt in laqueum, l. nullus, C. de malefic. vbi incantationes pñt fieri ad bonum. ita Ang. poſt Odofre. de quo Troylus ibi, nu. 16.

Quæſtio Ducenteſima quadrageſimaprima.

An liceat iſtis Fabris ferrarijs, vulgo mareſcalchis, die ſancti Io. Baptiſtæ, & die Apoſtolorũ Petri & Pauli pręciſe, minuere, vel flebothomare equos, & alia iumẽta, potius ꝙ̃ alijs

diebus,

diebus,in eodem tempore?Reſpon.Martinus de Arles,in tract.de Superſtitionibus,ſub nu. 10.verſic.Nec video.Non licere prorſus,& eſſe ſuperſtitioſum ,& à diabolo ſuaſum.

Quæſtio Ducenteſima quadrageſimaſecunda.

Quis præcipitatur ab equo effreni,& indormito in uia lubrica, uel in flumine eſt ſubmerſus. An liceat ob huiuſmodi infortuniũ cauſam ſuperoitiosè inueſtigare, uel ſic contigiſſe dicere ob aliquod ſignum præcedens, puta in exitu domus,catus,uel lepus offendat?Reſpon.Idem Marti.de Arles,in tract. de Superſtitionibus nume.16.non licere,& eſſe peccatum iſta oſſeruare.

Quæſtio Ducenteſima quadrageſimatertia.

An liceat iſtis Incantatoribus equorum; & Iumentorum facere vermeh quendam ſuſpendere?Reſpón.Mart.de Arles, in d tract. Superſtit. ſub num.44.licere,ſi utuntur licitis verbis, & adiurationibus : ſi autem aliqua inutilia uerba, & ſuperſtitioſa facta admiſceantur nerbis ſanctis,ut ipſi faciunt,prohibendi ſunt,ſecundùm illud Apoſtol.prima,ad Theſſalonicenſes 5.Ab omni(inquit) ſpecie mala abſtinete vos.c.cum ab omni,extra de vita & honeſta.cleri.

Quæſtio Ducenteſima quadrageſimaquarta.

An debitor obligatus alternatiuè ex ſtipulatione ad dandum equum,uel centum, ſatiſfacit

facit,ſi tempore ſolutionis equus ſit debilior, quàm tempore obligationis?Reſpon.ſatisfacere,& hæc quidem eſt cõmunis opinio,Cur. Iunior conſi.24.Moder.Hiſp.in tract. cõmunium opinionum,verſi. Debitor, Vide Alexã dr.in conſ.17.col.2.circa medium.

Quæſtio Ducenteſima quadrageſimaquinta.

An commodare equos eſt onus reale, pro quo poſsint collectari commodatores,uel ne? vide per Areti.in conſi.132.col.2. circa prin. ubi dicit multa eſſe onera realia mere,quę nõ habẽt vniformem, perpetuamq; præſcriptionem, ſicut commodare equos.l.Munerum.§. patrimoniorum,ff.de iure immuni.

Quęſtio Ducenteſima quadrageſimaſexta.

An viſitatores pro ferraturis equorum poſſint aliquid exigere? Reſpond. Pauinus, in tract. de viſitationibus,quæſt.9.primæ partis nume.30.quòd ſic.

Quæſtio Ducenteſima quadrageſimaſeptima.

Nobilis habet priuilegium, nè conueniatur,niſi in quantum facere poteſt,ſcilicet deducto ne egeat.Aliquis eſt nobilis & habet equum : an ita erit fienda illa deductio, vt ſolus abſque equo remanere coactus ſit? Reſpond.Bonicontus, in tracta. de Nobilitate, parte 5.nume.65. q̃ non, & ſolus abſque ſuo equo eſſe,cogi nequit.

Qua-

Quæſtio Ducenteſima quadrageſimaoctaua.

Miles cadit a equo, an præfertur ei, qui factus eſt ſemiuiuus ex percuſsione ſibi facta? Reſpõ. Paris de Puteo, in trac. de re militari, §. duo in haſtiludio. trac. 5. pag. 364.

Quæſtio ducenteſima quadrageſimanona.

Ductor equi, uel equitans non denũnciat hominibus ꝙ equus reijciat, uel percutiat: niſi cum percutit, & periculũ euitarĩ non põt, an ueniat cõdemnãdus? Rñ. Floria. in l. ſi putator. ff. ad l. Aquil. ꝙ ſic. de quo Laur. Sylua, in tract. de Feudi cogni. q. 18. num. 1.

Quæſtio ducenteſima quinquageſima.

Quid ſi equus legatus aufugit: an liberetur hæres, uel teneatur redimere? Reſp. Ang. in trac. de Teſtam. in glo. 32.

Quæſtio ducenteſima quinquageſimaprima.

Vſurarius equum de pecunia uſuraria emit, & alteri donat, poſtea efficitur non ſoluendo, nunquid ille, qui ſoluit uſuras poſsit petere cũ effectu equum emptũ de uſuris ab ipſo poſſeſſore? Reſp. Guido pp. in tract. de vſuris, quòd ſic, nu. 38. uer. Pone, ꝙ uſurarius.

Quæſtio ducenteſima quinquageſimaſecunda.

Venditor equi dicit, equũ id patitur uitij, nimis rodit, promordet, aut oportet habenas retineas, ideſt ceſpitat, & cõſimilia, nimis obſcure loquiť: an fiet cõtra eius verba interpretatio? Rñ. Cagnolus ꝙ ſic. in l. sẽper in du

bijs

bijs,nu.18.ff.de regu.iu.per l.idem Iulianus. §.idem Iulianus,cum gl.ff.de actio.emp.Ang. in §. pretorum,Inſti.de iu. naturali.

Quæſtio ducenteſima quinquageſimatertia.

Quis dicit ſe ſponte donare equum, quomodo hoc intelligitur?Reſ.Cagnolus in l.qui cum alio.nume.25.ff.de reg.iur.ꝙ ſponte donaſſe dicitur,ideſt non requiſitus, & ſic idem videtur importare,quòd motu proprio.

Queſtio ducenteſima. quinquageſimaquarta.

Teſtator legat alicui equos ſuos & arma, an comprehendantur arma equorum tãtùm, uel etiam equitantis arma?Rñ.Bal.in l.1.ff.de uer.ſig.quòd ẽt arma equitãtis.vide Ripã,in c.2.de reſcri.nu.47.vbi ſequit Bal.& ampliat.

Quæſtio ducenteſima quinquageſimaquinta.

Quis damnum dedit cum pecudibus & equo, an tenebitur ſtatuto, quod de pecudibus tm̃ loquitur?Reſ.Ang.in prin.inſt.de lege Aquilia.nu.5.quòd ſic, quia ſtatutũ conſiderauit damnum,& ita iſte equus infert damnũ, ſicut pecudes in vulgari:nam equus continetur appellatione pecudis.

Quæſtio ducenteſima quinquageſimaſexta.

Equus tuus eſt ipinguatus mea herba,quã actionẽ habebo cõtra te?Rñ.Io.Fa.inſt.ſi qua dru.paup.fe.dicatur.col.1.in fi. ex æquo propter equũ mihi dari actionẽ in factũ.l.ſeruandũ.§.fi.& l.quotiens.ff. de præſcri.uerbis.

Quæ-

Quæſtio ducenteſima quinquageſimaſeptima.

Habebam pratum clauſum, equus tuus laſciuia ductus clauſuram rupit, & herbam, vel bladum depaſtus eſt. quam actionem habebo aduerſus te? Reſpõ. Io. Fab. Inſti. Si quadr. paupe. fe. di. in prin. illam. ſ. de pauperie. Sub dubio tamen fortè idem ait. Pet. Iaco. in eius Practica. titulo de actione de pauperie. vide glo. in c. ſi culpa, extr. de iniurijs & damno dato, vel habet locum actio de paſcuo, l. quæ ſeruandarum. §. fin. ff. de præſcrip. verb. Amanellus de claris aquis. iſto ſingulari, in ſuis ſingularibus.

Quæſtio ducenteſima quinquageſimaoctaua.

Quis non immittit, ſed permittit equum ſuum intrare agrum meum & depaſcere: an teneatur mihi inſolidum reficere damnum? Reſpon. Io. Fab. Inſti. Si quadru paupe. fe. dica. col. 2. nume. 9. ꝙ ſic. propter dolum ſuum. præſentia enim operatur conſenſum. l. falſus §. ſedis. ff. de furtis, facit l. 2. ff. de noxalibus act. vide Rofr. in titu. de actio. de paſtu pecoris, & Bellaperti. q. 182.

Quæſtio ducenteſima quinquageſimanona.

Famulus tuus immiſit equum tuum in re mea, vel fortè paſſus eſt malitiosè, vel negligentia, quia fortè obdormit, uel erat alibi, qui equus blada, vel prata mea depaſtus eſt: an tu dominus mihi teneberis? Reſpond. Io.

Fab.

Fab.inſti.ſi quadru.paupe.fe.di. col.2.nume. 10.ꝙ ſic.Si fuiſti in culpa in eligẽdo malè hũc famulum, quæ mala electio ſemper imputatur. Niſi probetur feciſſe diligentiam de inquirendo cũ eum recepit, extra de elect.cap. innotuit.

Quæſtio ducenteſimaſexageſima.

An in legato mobilium, veniant equi exiſtentes in domibus Teſtatoris? Reſp. Pariſi.ꝙ ſic.in conſi.67. in 1.vol.nume. 1. contra Corneum, qui aliter conſuluit, in conſil.49.in prę ſenti conſultatione.vol.3.vbi loquitur ſine lege,& caſus etiam ſunt diuerſi.

Quæſtio ducenteſima ſexageſimaprima.

Cui diuo antiquitus immolabatur equus? Reſpond.Oldendorpius, in lege 12.Tabu. c. 5. ꝙ Marti immolabatur, Ioui autem maximo ouis. Apolini & Neptuno taurus. Bacco capra, quæ nunquam febre caret.

Quæſtio Ducenteſima ſexageſimaſecunda.

Quid ſi equus excęcauit aliquem: an habeatur ratio deformitatis? Reſpond. Rofre.in titu. de actio. in fac. de papuerie. nume. 6.ꝙ non, ſed tantùm operarum amiſſarum, & impenſarum, vt ff.eo.l.ex hac.& l.vl.ff. de ijs, qui deiece.vel effu.& de hoc Rofre.ponit libellũ.

Quæſtio ducenteſima ſexageſimatertia.

Equus tuus fregit mihi vaſa mea, vel vegetem meam calce, & vinum eſt effuſum, naturali

rali puta feritate:an tenearis? Rñ.Roſre.tit. de actio.pauper.ꝙ teneris mihi. Et liberatur dominus equi tradendo equum pro noxa.Et opus eſt,ꝙ equus det damnum per ſe, non inſtigatu alterius,vel per factum hominis,aliàs dominusnõ tenetur,ſed inſtigator, ut fuſius ibi per Roſre.nu.5.

Quæſtio ducenteſima ſexageſimaquarta.

Quis equum ſibi damnum dediſſe dicit:an ei onus probandi incumbat?Rñ.gl.in rub. ff ſi quadru pau.fe.di.ver.dicatur.quòd ſic, ib. dicatur & probetur, & ſit verum. pro qua gl. vide concor.per Alberi.in l.1.eo.ti.per Marſi. ſing.570.& in prac.crimi.in §.diligenter, nu. 174.& per Pariſ.conſi.112.nu.13.in 1.vol.quã do autem ſtatur dicto alicuius,licèt non probet,ponit idem Marſi.in l.1.§.ſi quis dicatur, nu.17.cum ſeq.ff.de quæſtion.

Quæſtio ducenteſima ſexageſimaquinta.

Pone equi duo commiſiſſent, & alter alterum occidit,quæritur quid iuris? vide.l. 1.§. cum arietes.ff.ſi quadru.paup. fe.di. Nam ibi uerbum committere, accipitur pro irritare, ſiue prouocare, vt probat Oldendorpius in trac.de inueſtigandis actionibus, in prin.nu. 8.aliter autem expendit Bart. in l. 1. §.vſque adeo.ff.de iniurijs.

Quæſtio ducenteſima ſexageſimaſexta.

Omne verbum dubium eget interpretatio-

ne,

ne,l.1.§.ſed ſciendũ.ff.de edil.edi.ꝰnibi. Ego puto ediles tollendæ dubitationis gratia,bis :n.achatonicos idem duxiſſe, nè qua dubitatio ſupereſſet, ꝑ cuius textus intellectu, vide d.m.Alcia.Prætermiſſorum,li.2.p. mihi 687. facit, quòd inquit Cicero. Nullā artem literis ſine interprete aliquo. & quæ ſequuntur. Mòdò dr̃ in l.Agaſo.ff.ſi quadru.paup.fe.dic. quòd cũ deduceret quidā Agaſo in tabernā equum,equus mulam olfecit, mula calcem, reiecit, & crus Agaſonis fregit: fuit conſultũ, poſſet ne cũ dño mulæ agere de pauperie Agaſo?cui reſponsũ fuit ꝑ Alfenum quòd ſic. Nā dubiũ poterat eſſe,an caput,an culũ olfeciſſet,& iõ reſpõ. gl.olfecit.i.naſum ad culum poſuit. Ita Gammarus dicit in tra.de veritate,ac excellentia legalis ſciētię.reſpondēs cuidā Medico,qui irridebat gl.illam, & gloſſam quæ exponit fęnum,ideſt herba ſicca.

Quæſtio Ducenteſima ſexageſimaſeptima.

Duo permutant aſinum cum equo, & ſic ſunt uterq; quaſi emptor & venditor.l.ſciendũ §.deinde.ff.de edil.edic.an quilibet eorũ poterit agere redhibitoria pro uitio equi, uel aſini?reſ.Pet.Iac.in eius Pract.vbi agit de actio.exēpto redhibitoria, quòd ſic, ibi col. 2.vbi ēt dicit,quòd hēt locũ in equo dato inſolutũ.cũ illud uicē emptionis obtinet. C.de euic.l.ſi ꝑdiũ.& ibi ſubdit, quòd uix eſt aliqs

equus,q aliqñ nō calcitret. Et an ſit calcitroſus equus morboſus, vel vitium in eo ſit leue, vel non leue? hoc totum remittitur iudicio Mareſchalchi. ſecundùm ipſum ibi: non vnius, ſed duorum ad minus, qui ſuper eorum iuramento habent deponere.

Quæſtio Ducenteſima ſexageſimaoctaua.

Quid ſi culpa emptoris equus ſanatus recidauerit: an ipſe ab agendo repelletur? Reſp. Pet. Iac. in Prac. tit. ipſo, de actio. ex emp. red hibit. ꝙ ſic. argu. l. ꝙ quis ex culpa. ff. de re. iu. Et de hac recidiuatione, tangitur ad alium tñ finē, ff. locati. l. Martius. Secus atque ſi infra breue tempus recidauerit abſq; ipſius culpa, qa præſumitur equus non ſanatus, ſeu curatus, & tūc tenebitur venditor: ex breuitate .n. tpis pōt aſſumi præſumptio, vt aliàs no. ff. de priui. credito. l. ſi neuter. in fi. Breue itaque tempus, vel longum committitur iudicis aribitrio cum conſilio Mareſchalcorum.

Quæſtio Ducenteſimaſexageſimanona.

Quid ſi emptor equi vitioſi eſt Mareſchalcus, & ſic arte peritus: an poterit redhibitoria, vel quanto minoris agere? Reſpond. Petr. Iac. in Prac. ſua, titu. de actio. ex emp. redhi. ꝙ ſic. quia facti ignorantia plerunque peritiſsimos fallit, l. 2. ff. de iuris & fac. igno. idem dicit, ſi uenditio facta fuit inter abſentes, & ſic non fuit emptori imputandum.

Quæ-

Quæſtio Ducenteſima ſeptuageſima.

An venditor teneatur ad intereſſe, ſi fuit in mora cauēdi de vitijs & morbis? Rñ. ꝙſic. Pet. Iac. in Prac. ſua, tit. de actio. emp. redhi. Poterit enim ipſe emptor agere redhibitoria contra eum infra duos menſes, dato, ꝙ nullū uitium, uel morbus inſit in equo, l. ſi uēditor. ff. de edil. edic. vel ad intereſſe infra ſex menſes. ſed parū & debile erit tale intereſſe ſm̄ ipsū.

Quæſtio ducenteſima ſeptuageſimaprima.

Venditione & traditione facta, ſi pretio nondū ſoluto, emptor cognouerit, equū eſſe uitioſum & morboſum, & nihilominus poſt modum ipſe ſic ſciens ſoluerit pretium: an poterit poſtea agere redhibitoria, uel quāto minoris? Reſpon. Pet. Iac. in ti. de actione ex empto quanto minoris prætoria, in fi. quòd non poterit. argu. C. de his, quę ui, metusve cau. l. 2. & l. pen. ff. de condi. ob turpem cauſam.

Quæſtio Ducenteſima ſeptuageſimaſecunda.

Emptor recuſat accipere equū morboſum, & ligat eū ad ianuam uenditoris, & inde diſcedit. Venditor timens ne equus frigore moriatur, uel ſi ſe deligat damnificet agros, diſcurrēdo, uel ſe deſtruat, & ſibi. poſtea præiudicet. Quid hēt in hoc poſtea agere? Rñ. Pe. Iaco. in Prac. ti. de actione in fac. ędilitia. Quòd aut ducat recta uia ad emptorem, qui ſi recuſat accipere, liget equum ad ianuam ipſius,

vel ducat coram iudice, vel ſi vult equum diſligare, & recipere in domum ne pereat, quòd proteſtetur, quòd equum recipit infra domũ ne pereat, & quia eſt nox, & tũc erit tutus vẽditor. l. ſi quis impediat. §. pleriq; filij. ff. de religio. & ſum. ſune. vel ꝙ dicat, ſaluo iure ſuo. vt arg. ff. quibus mo. pignus, vel hypothe. ſol. l. ſi debitor. §. 1. & ait idẽ Pet. Ia. ꝙ actio illa in factum ædilitia nõ durat, niſi 40. diebus, l. ędiles aũt, in prin. ff. de ædil. act. credit tamen, ꝙ poſt 40. dies poterit agere certi conditione generali, vel ſine cauſa.

Quęſtio Ducentesima ſeptuageſimatertia.

Equus fuit alicui furto ſubtractus, an alius qui in eo aliquod intereſſe non habet poſsit accuſare furem de furto? Reſ. Pet. Iac. in prac. titulo, ſuper accuſatione furti libell. col. 3. ad fin. ꝙ non: furtum enim non eſt crimen publicum, ſed priuatum. l. fi. ff. de furtis. ergo extraneus non poteſt de furto accuſare, vt no. in l. fi. ff. de priuatis delictis.

Quæſtio Ducenteſima ſeptuageſimaquarta.

Nocte quadam hora ſuſpecta quis fuit viſus ad ianuam ſtabuli tentare, ſi poſſet intrare, & cum videret tranſeuntem ſe abſcondebat, & poſtea redibat ad ianuã, an erit vulgaris opinio, ſeu ſuſpitio contra eum; vt vellet furto ſubtrahere inde equũ? Rñ. Pet. Iac. ti. ſuper accuſa. furti. in verſ. ſuſpitio. ꝙ ſic. l. cũ de

lanio-

lanionis. §. aſinam ff. de fundo inſtructo.

Quæſtio Ducenteſimaſeptuageſimaquinta.

An tale indicium, de quo q. præcedenti ꝓbari ſufficeret per vnum teſtem? Reſpon. Pet. Iac. tit. de actione furti nec manifeſti, ubi de libello. ſuper. ver. ſuſpicio. ꝙ nõ. C. de teſtibus l. iureiu. ſecũdũ Ioan. at contra Azo, & quilibet eorũ ẽt inducit pro ſe, & reputat caſum legis ff. de qq. l. Maritus, & D. Bertran. tenet opinionem Ioannis, & ibi Pet. Iac. ponit plura indicia contra fures, vt poſsint quæſtionari, & ibi etiam de tormentis, & modis quæſtionandi, ẽt ait, ꝙ modus quæſtionis eſt in arbitrio iudicis. l. quęſt. & l. de minore. §. tormẽta. ff. de qq. vide D. Machellum, Patrocinio 47.

Quęſtio Ducenteſima ſeptuageſimaſexta.

Quæro antequam feratur ſententia interlocutoria ad torquendum, ſeu ad quæſtionem habendã: an oporteat ꝓbare accuſatorẽ amiſiſſe equũ ipſius furto ſubtractũ? Rñ. Pe. Ia. vbi ſupra in §. ſequunt, quòd ſic. ar. ff. ad Sillania. l. 1. §. itẽ illud, & l. prius. potuit. n. eſſe, ꝙ accuſator nunꝗ habuit talẽ equum, vel ſtabulum nõ erat in domo illa, & ſim. debet igit probare, ꝙ ipſe habebat talẽ equum, & ꝙ in nocte, in qua ſuſpectus fuit uiſus ad ianuã dictę domus, ſeu ſtabuli fuerit data prębenda auenę d. equo in ſtabulo, & poſtea de mane equus non fuit ibi inuẽtus, & ianua fuit rupta, & ſimilia.

Quæſtio Ducenteſima ſeptuageſimaſeptima.

Probatum eſt furtum ſic criminaliter agendo contra furem, qui equum furto ſubtraxit, an in ſententia iudex poterit pronunciare equum accuſatori reſtituendum? Rñ. Pet. Ia. ti. de actio. ſur. nec mani. vbi de ſententia contra reũ meminit, quòd ſic, diſtinguẽdo, vt per eũ.

Quæſtio ducenteſima ſeptuageſimaoctaua.

Quomodo puniatur equi vi raptor? ponit Pet. Iac. in prac. tit. de actio. vi bon. rap. quòd debet condemnari in quadruplum, equo in quadruplo computato, ſ. ad reſtituendum equum actori, & in triplum æſtimationis dicti equi, dandæ & ſoluendæ ipſi actori, & victum victori in expenſis condemnari.

Quæſtio ducenteſima ſeptuageſimanona.

Equus meus fuit mihi per vim raptus, an potero per vim ſimiliter recuperare? rñ. Pe. Ia. in eius prac. tit. de duello, quòd ſic, incontinẽti. ſ. ſine metu criminis, vt probatur. ff. ad l. Aquil. l. ſi ex plagis. §. tabernarius, & de vi & vi arm. l. 3. §. cum igitur. ſecus ſi ex interuallo; quia tunc ſecunda violentia punietur, & prima violentia eſſet ex toto per ſecundã abſorpta, vt C. ad l. Iul. de vi pub. vel priua. l. ſi quis ad ſe fundum, ꝙ vr̃ ſecundũ ipſum, mirabile ſpecialiſsimum, ꝙ crimẽ crimine ſic tollatur.

Quæſtio ducenteſima octuageſima.

Dominus equi occiſi habuit corium ipſius equi,

equi, an deducetur valor ipſius corij in condemnatione equi illius, per iudicem ſcilicet? Rñ. Pet. Iac. in Prac. ti. de actio. l. aquil. noxa. quòd ſic, vbi etiam ponit libellum pro equo occiſo. vide Bellamper. q. 547. col. 3.

Quæſtio ducenteſima octuageſimaprima.

Caſus his verſibus in facto euenit.

Nexus ouē geminam ſupra ſpinā duxit equinam
Læſus ſurgit equus pendet vtrunque pecus.
Atque molendinum pondus portatur ouinum,
Spargendoq; focum, ſe cremat atque locum.
Cuſtodes aberant, & ſua damna ferant.

Dominus molendini cōbuſti petit emendam à Domino equi, qui equus ſparxit focum, & exinde combuſtum fuit molendinum. Queritur qd iuris? Reſ. Pet. Iac. in Prac. tit. de actio. de paupe. Quod non poteſt agi contra dñm equi, qa equus fuit commotus à pondere ouium: Item quia equus fuit combuſtus. Nec dñs equi poteſt petere damnum equi mortui & combuſti à dño ouium, quia oues cōmoue runt equum ad intrandum molēdinum, & ex inde combuſtus fuit, & ſunt mortuæ, & cōbuſtæ. l. 1. §. plane. ff. ſi quad. paup. fe. di. Si autem prędictę oues ſuper eſſent, tunc tā dñs equi, q̄ dñs molēdini haberet actionē de pauperie contra dñm ouiū. ipſe tā dādo eas pro noxa; poſſet ſe liberare à dānis reſarciēdis, ſeu emē dādis, vt ea l. in prin. & inſti. eo. in prin. Sed ſi

dñs ouiũ reperitur in culpa. Tunc non haberet locum actio de pauperie, & ſic ceſſaret datio ꝓ noxa. Sed ipſe teneret ex l. Aquil. & ſic inſolidum, vt ff. eo. l. 1. §. ꝙ ſi ꝑ iniquitatem. Item ſi dñs molendini fuit negligẽs ſuper cuſtodia ignis, dum equus intraſſet molendinum, fortè non poſſet agere cõtra dñm, licèt oues ſupereſſent. l. item quæritur. ff. loca. §. exercitu, & ff. cõmo. l. ſi vt certo. §. ſed interdum volenti. n. dolus non infertur. l. cum donationis. C. de tranſac. l. nemo vr̃ fraudare. ff. de re. iu. Item damnum, quod quis ſua culpa ſentit, ſentire non vr̃. l ꝙ quis ex ſua culpa eo. titul.

Quæſtio Ducenteſima octuageſimaſecunda.

Aliquis poſuit ſpinas ſubtus caudam equo tuo, qui taliter commotus pauperiem fecit: Qua actione teneatur commouẽs? Rñ. Pe. Iatit. de actione de pauperie, col. 1. teneri actio. legis Aquil. quia fuit in culpa. l. 1. §. ꝙ ſi propter iniquitatem. ff. ſi quad. paup. fe. di. & §. generaliter, & ff. ad l. Aquiliam l. item Mella. §. item cum eo.

Quæſtio ducenteſima octuageſimatertia.

Quid ſi porcus momordit equum, & equus ob id occidit porcum, an habebit locum aliqua actio contra dñm equi? Reſp. Pet. Iaco. in prac. tit. de actio. de pauperie. col. 2. quòd nulla erit actio. l. 1. §. cum arietem. ff. ſi quadrupes paupe. ſe. di.

Quæ-

Quæſtio ducenteſima octuageſimaquarta.

Quid ſi canis momordit equum, & equus inde cõmotus recalcitrauit, & calce occidit porcum: an dñs equi tenebitur? Reſp. Pet. Ia. in tit. de actio. de paupe. col. 2. ꝙ non. Sed dñs canis tenebitur actione illa de pauperie. l. 1. §. & ſi alia quadrupes. ff. ſi quadru. paupe. fe. di.

Quæſtio ducenteſima octuageſimaquinta.

Quid ſi quis palpaſſet equũ ſuauiter & benignè cum manu in coſtis, vt cõmuniter fit, & equus tunc recalcitrans occidiſſet porcũ, an palpans teneretur aquilia? Reſ. Pet. Iac. tit. de actio. de paupe. ꝙ non. Sed actione de pauperie contra dominum eſſet agendum, l. 1. §. at ſi equum. ff. ſi quadrupes paupe. fe. di. Eſſet tñ reſpeciẽdum an ille palpans eſſet in culpa, palpare. n. in loco ſic ſolito nõ eſt cõmouere. Si autẽ ſciret equũ calcitroſum, palpãs teneretur, & ſi cum palpabat ſtatim recalcitrabat.

Quæſtio ducenteſima octuageſimaſexta.

Quid ſi muſca equum ſtimulans calce porcum interemit: an teneatur dominus equi emendare damnum dño porci? Reſpon. Petr. Iac. in d. tit. de actio. de paupe. ꝙ non. Idem ſi Lupus momordiſſet equum.

Quæſtio ducenteſima octuageſimaſeptima.

Quid ſi canis curialiter lambebat equum, vel oſculabatur eum in pede, & equus occidit porcum, an dñs equi uel dñs canis tenebit

ad damnum? Reſ. Pe. Ia. in tit. de actio. de pau pe. col. 2. quòd dominus equi, & nõ dominus canis tenebitur. l. fi. ff. ſi quadru. paupe. fe. di

Quæſtio ducenteſima octuageſimaoctaua.

Quid ſi equus intrat domum alicuius, & ſubito comedat aliquid: an habebit locum actio ipſa de pauperie? Reſ. Pet. Ia. in Pra. d. ti. de actio. de paupe. Sibi videri, ꝙ ſic. videtur tñ debere agi tunc actione in factum ex quadam æquitate, vt ff. de præſcrip. ver. l. quotiens, & l. qui ſeruandarum. §. fi. vbi etiã videtur arg. ꝙ actio de pauperie non habet locum ibi. Et ſi dominus vult dare equum pro noxa, poterit. & ibi ẽt ponit Pet. Iac. de cane, vel catto, non ſylueſtri, q panẽ ingreſsi domũ alicuius comedunt, vel quid aliud ſimile agunt, & de verte, & cane ligato dante damnum, ibi de pauperie fuſius, pag. 136. col. 2.

Quæſtio ducenteſima octuageſimanona.

Reus accuſatus fuit mentitus, negando ſe eſſe dñm equi, qui damnum dedit, quomodo tenebitur? reſ. Pet. Ia. ti. de actio. de paupe. Teneri in ſolidum actione de pauperie ſine noxæ deditione d. l. 1. §. interdũ. ff. ſi qua. pau. fe. di.

Quæſtio ducenteſima nonageſima.

Quid ſi poſt litem conteſtatam equus eſſet occiſus ab aliquo, ſine mora tamẽ, & ſine domini ipſius equi, q equus occiderat porcum? Reſp. Pet. Iac. in Prac. titu. de actio. de paupe.

Quòd

Quòd ſufficeret, quòd dñs equi cederet actio nẽ dño porci, contra illum, qui equum occidiſſet. l. 2. §. ſi poſt litẽ. & §. plane. ff. ſi quadr. pau. fe. di. & l. electio. §. ſi is. ff. de noxalibus.

Quæſtio ducenteſima nonageſima prima.

Mulier ſortè ſortuna mingebat, & exinde ex illo ſono irritatus canis momordit equum: an dominus canis tenebit? reſ. Pet. Ia. in Pra. tit. de actio. de paup. quòd non, qa canis fuit cõmotus, ſeu irritatus ex illo ſono: ſimiliter nec mulier tenetur, quia mingendo rem naturalem agebat. argu. l. ſi ſeruus ſeruum, §. ſi fornicarius. ff. ad l. Aquil. niſi probaretur mulierẽ eſſe ĩ culpa, quòd aliàs accidit ſibi, quòd quando mingebat, canis irritabatur. Tunc. n. ipſa teneretur actione legis Aquiliæ, vel actione in factũ. l. item mela. §. cum eo. ff. ad l. Aquil. debuit. n. prouidere ſibi illa mulier, vbi & quando mingebat ſi poterat, quia qui occaſionẽ damni dat, dãnum dediſſe vr. l. q occidit. §. in hac. ff. ſi quadru. paupe. fe. dicatur.

Quæſtio ducenteſima nonageſima ſecunda.

Quis emit à te equum ſi placuerit, equus ſibi non placet, infra quantum tempus poſſet reſtituere? Reſ. Roma. ſingu. 758. quòd poſſet reſtituere ſpatio 60. dierum tantùm, & non poſt declarari poteſt. caſus eſt in l. quòd ſi nolit. §. ſi quis ita. ff. de edili. edic.

Qua-

Quæſtio ducenteſimanonageſima tertia.

Equus cum equo eſt permntatus, & eſt vitioſus, an erit locus redhibitoriæ? Reſpõ. Frã. Cremen. ſingu. 158. q; ſic. & ibi ẽt qualiter teneatur venditor de uitio equi, & per Bellapertica m, q. 58. & uide ſupra.

Quæſtio Ducenteſima nonageſimaquarta.

Egi quantominoris contra te pro equo vẽdito, modò equus erat quaſi inutilis, adeo, quòd pro nihilo emiſſem, an Iudex poterit te cõdemnare redhibitoria? Reſ. Fran. Cremen. nu. 159. quòd ſic. tex. eſt ĩ l. bouem. §. aliquando. ff. de edil. edic. quod limitat ibi Angel. Si mõ egi quantominoris infra ſex menſes, ex quo. n. Iudex omittit illam quantominoris & amplectitur redhibitoriã, tunc redhibitoria ſolũ durat ſex menſibus, ut iuribus allegatis.

Quæſtio Duceeteſima nonageſimaquinta.

Egi redhibitoria poſt ſex menſes pro equo uitioſo, & ſuccubui: an potero infra annum agere quantominoris? Reſ. Fran. Crem. ſingu. 164. quòd ſic. probat. Nã actio quãtominoris claudit anno, redhibitoria autem claudit ſemeſtri. & act. de dolo biennio. Corſetus ſingu lari, uer. perſcriptio. incipi. licèt regulariter.

Quæſtio Ducenteſima nonageſimaſexta.

Forenſes mercatores plures, q venerãt Ferrariã ſcũ cẽtum eqs, iſtos equos mihi uendiderunt ſimul, poſtea pars eorum aufugit, & equi

venditi

venditi reperiuntur morboſi: an ſuperſtites Ferrariæ mercatores teneantur inſolidum p iſtis equis venditis? Reſ. Fran. Cremen. ſingu. 165. quòd non, ſed pro uirili. Nam qui habet minorem partē in ſocietate, non tenetur in ſolidum, ſed ſolùm de ſua particula, & hoc eſt ſpeciale in iſtis ædilitijs actionibus.

Quæſtio ducenteſima nonageſimaſeptima.

Quis equum meum interemit: an potero cōtra ipsū criminaliter agere? Rń. Amanellus ſing. ſuo, qđ ſic, vt no. in l. fi. ff. de priuatis delictis, no. ibi ver. occidat, & ſic iteruenit dolus.

Quæſtio ducenteſima nonageſimaoctaua.

Ruſticus iuit in aliquo loco ad ferendum teſtimonium equeſter: an ſibi danda erit expenſa pro equo? Reſpō. Amanellus, ſing. iſto, quòd non, ut no. ff. manda. l. idem §. labeo.

Quæſtio ducenteſima nonageſimanona.

An vocans amicos ad bellū iniuſtū teneat de equis amiſsis? Rń. Gui. pp. ſing. 226. ꝙ non.

Quæſtio Tercenteſima.

Quomodo in actione de pauperie pro equo concludetur? Reſ. Specu. de quo per Gui. pp. ſingu. 784. per tex. in l. 1. in prin. ff. quadru. paupe. fe. di. ſ. alternatiuè ad duo: aut ad æſtimationem noxæ datæ, aut animalis, quod potuit pro noxa tradere.

Quæſtio Tercenteſimaprima.

Quis commodauit equum alicui, qui eum deterio-

deteriorem fecit, & vellēs reſtituere domino, noluit recipere, qđ videns commodatarius equum dimiſit ad oſtium domini, præſente ipſo dño, & teſtibus, qui equus poſtea fuit derobatus. Cuius nam erit periculo? Reſpon. Caſtr. in l. qui Stichum, col. fi. ff. de ſolutio. ꝙ periculo commodatarij, quia ipſe dominus non tenebatur acceptare ſine pretio deteriorationis, refert & ſequitur Marſ. ſing. 607. ſuperioribus, uide Bellaper. q. 134. & q. 424.

Quæſtio Tercenteſimaſecunda

Tu tenes equum meum, & mihi petenti denegas, ego eum tibi refero violenter: an tibi dabitur actio vi bonorum raptorum? Rñ. Soc. in fallen. regula 86. fallen. 1. ꝙ ſic, & in hoc nō habet locū regula, quòd paria delicta mutua compenſatione tolluntur.

Quæſtio Tercenteſima tertia

Quid ſi ragatius dicat iſte equus eſt meus, an ſibi erit credendum, ꝙ ſit ſuus quò ad dominium? Reſp. Soc. in fallen. regula 95. fallen. 2. ꝙ non. Nam intelligitur, quò ad curam, & ſolicitudinem, ut not. gl. in l. 2. ff. de origi. iur. facit l. ſi cum pupilli. §. item quæritur. ff. de negotijs geſtis.

Quæſtio Tercenteſima quarta.

Quis cepit equum damnum dātem in fundo ſuo: an ſtandum erit iuramento ipſius, ꝙ ſic in fundo ſuo ceperit? Reſp. Manſue. in ti.

de

de expẽſis, intereſſe, & damnis, in prin. ꝙ ſic. contrarium tamen probari poterit.

Quæſtio Tercenteſima quinta.

Debitor offert creditori equum debitum, qui non uult acceptare, & debitor non poteſt ſine periculo relinquere, an habeat penes ſe cuſtodire, uel ſecus? Reſp. Bellaper. q. 42. Nã aut debitor inuenit aliquem penes quem ſecurè poteſt deponere, & tũc ibi deponat; aut non inuenit, & abſque ſumptu penes ſe retinere poteſt, aut cũ ſumptu? Et tunc retinere non habet, niſi uelit relinquere in tuto alibi, & liberationem conſequitur.

Quæſtio Tercenteſima ſexta.

Quid ſi plures ſint hæredes, & vnus eorum egerit, & partem conſequutus fuerit, an partem illam cum alijs communicabit? Reſpon. Bellapert. q. 45. Nam aut erãt illæ partes in tali ſpecie, cuius partes non recipiunt in ſuo genere functionem, ut quia etiã tu debebas illis ſocijs tres, uel quatuor equos: tunc quia unus equus cum alio equo non recipit functionem, alijs communicare non tenetur, l. cum Stichum. ff. de ſolu. cũ ſimi. vt ibi per eũ.

Quæſtio Tercenteſima ſeptima.

An ſi dicam, uendo tibi equum quantum voluero, ualebit cõtractus? Reſpon. Bellaper. q. 48. quòd non. Secus ſi confertur contractus in uoluntate tertij, quia ualet. Si ar-

bitretur equum, ſecus ſi iniquē.

Quæſtio Tercenteſima octaua.

Vendito tibi equo, cuiuſnam erit periculum eius ante traditionem? Reſpon. Bellaper tica q. 52. venditoris. l. 2. ff. de pericu. & commo. rei uendi. & l. ut ratione. §. incerti. ff. ad l. Falci. & Bellaperti. q. 51.

Quæſtio Tercenteſima nona.

An quis ſit cogendus uendere equū ſuū alteri? Reſp. Bellapert. q. 162. quòd nō. et ſi iuſtū offeratur pretium: fallit ī caſu neceſsitatis publicæ eminentis. l. fi. ff. ad l. Iuliam. de anno & l. 1. §. corporum. ff. ad l. rhodiam de iac.

Quæſtio Tercenteſima decima.

Commodauerat quis equū ſuum mihi ad eundum Pariſius, cum autem potuiſſem ducere per viam, duxi per nemora, ubi erant occulti latrones, qui ui acceperunt mihi equū, an tenear de caſu? Rń. Bellap. q. 163. ꝙ ſic. Nā culpa mea ꝑcedens caſum facit me tenere de periculo. l. ſi ut certo. §. ſed ut interdū. ff. com.

Quæſtio Tercenteſima dicimaprima.

Teſtator legat equos ſuos, an fætus editus poſt teſtm̄ ueniat in legato? Rń. Dilec. de arte teſtan. ti. 6. caut. 10. quòd nō. l. ſi ita, ff. de leg. 3. Debebat. n. teſtator legare armētum equorum, ſi uolebat ut fętus deberetur. ſm̄ ipſum.

Quæſtio Tercenteſima decimaſecunda.

Si cui equi æſtimatio legata ſit: an mortuo

equo

equo ipſo, legatarius æſtimationem habebit? Reſpon. Dilec. de arte teſtan. ti. 6. caute. 25. quòd non: nam æſtimatio ſpeciei relicta, ſi ſpecies relicta pereat, non debetur. l. quidã. §. ſi tibi. ff. de leg. 1. Sed ut equo mortuo debeatur æſtimatio legatario, debet eſſe æſtimatio certa, & deſignata relicta, quia quando æſtimatio eſt expreſsa, & taxata. debitor quantitatis reſpectu ſpeciei, perempta ſpecie non liberatur, quòd probat.

Quæſtio Tercenteſima decimatertia.

Incurſu hoſtium fuerunt equæ deperditæ, quas tunc habebat ruſticus in ſocidã: an ipſe ruſticus teneatur reficere damnũ dño? Rñ. cõſulendo conciuis noſter egregius D. Ia. Aem. in conſ. 37. non aliter teneri. & ibi ponit quã do etiam ſocidalis de culpa & caſu teneatur.

Quæſtio Tercenteſima decimaquarta.

An armatura hominis & equi, veniat in legato equi armati? Reſp. ꝙ non. Licèt ſic in legato equi & armorum, & ſi plures ſunt minor debet, niſi qualitatis pſonarũ aliud ſuadeat. Bal. l. 1. ver. ſed quid ſi teſtator, cum verſ. ſeq. C. de uerb. ſignifi. Flo. in l. vetus: de uſufruct.

Quæſtio Tercenteſima decimaquinta.

Conductor equi ſecum ducit nuntium locãtis, & poſtea reconducit equum: an conuentio facta cum nuntio, uel termini prorogatio tollit, uel perimit, aut alterat obligationẽ ip-

ſo domino locante;ab initio quæſitam?Reſp. Ang.in §.Calimachus ff.de uerb.obl. de quo Alex.in d.§.nu.3.quòd non,licèt Alex.relinquat cogitandum.

Quæſtio Tercenteſima decimaſexta.

Quis ſciés equam meam poſsidet,quæ penes eum peperit. Quod remedium habeo cōtra ipſum,ut equam & fætum mihi reſtituat? Reſpond.Specula.in tit.de cauſa poſſeſsio. & proprieta. §. 3. uerſ. tertio locum habet ſub nume.20.lib. 4. officium iudicis, & ibi ponit libellum.

Quæſtio Tercenteſima decimaſeptima.

Quid ſi uaſallus promiſit,quòd manu tenebit unum equum ad honorem præceprum, & ſeruitium Epiſcopi, Aut dabit, & ſoluet omni anno tot menſuras uini, ſi ei placuerit, & vaſallus aliquid iſtorum non fecit, non requiſitus.an cadat à iure ſuo?Rñ.Bal.conſi.191. inter cætera 1.uol.ꝙ non cadit,refert ſic Baue. in trac.de Mora par.vlt.nu.18.in fi.ti.16.

Quæſtio tercenteſima decimaſeptima.

Equus in foro,frondes habet in capite,qđ ſignum hoc erit?Reſpon.Rofre.de conſtitione:ſi qui deſideria,col.2.ſignificat,ꝙ eſt venalis.Cum igitur equus in foro deductus ſit uenalis, non eſt quid aliud quærendum. Nè ſic in immenſum creſcat damnoſa papyrus.

F I N I S.

HIPPO-

HIPPOLYTI BONACOSAE I.V.D. Ferrarienſis,

IN MATERIA EQVORVM TRACTATVS,

Pars Quarta.

Q*VONIAM* (*vt inquit Cicero pro Murena*) *quicquam tam anguſtè ſcriptum non eſt, quòd ipſi non poſſit, qua de re agitur addere, ideo & ſequentes quæſtiones addere è re volui.*

Quæſtio CCCXIX.

An promittens, quòd equus eſt bene ambulans, cẽſeatur promittere factum alienum? Reſpon. Fab. in inſtit. de inutili ſtipul. quòd non. in §. ſi quis alium, quia hoc non eſt factum alienum, ideſt ab alio faciendum, ſed quædam qualitas ſecundùm præſens, uel præteritum, & ideo in edilitijs non eſt aliquid ſpeciale.

Quæſtio tercenteſima uigeſima.

Quæro an inquiſitus de furto equi, torqueri poſsit? Reſ. Riminal. in conſi. 32. in 1. ꝙ ſic. ſi eſt quid magnũ, ſecus ſi leue, & modici valoris duorum puta, uel trium florenorum.

Quæſtio tercenteſima uigeſimaprima.

Loco tibi equum pro certo pretio, cũ pacto ꝙ ſi perierit, tibi pereat: an erit contractus vſurarius? Rñ. ꝙ ſic. Spec. de loca. §. nunc dicẽdũ. de quo Rimi. conſi. 91. nu. 10. per Apoſtil.

Quæſtio tercenteſima uigeſimaſecunda.

Quomõ probabitur, ꝙ equus ſit mortuus ex percuſsionibus? Reſ. Rimi. conſi. 360.

Quæſtio tercenteſima uigeſimatertia.

Quid ſi non eſt probata equi petiti æſtimatio, q ex percuſsionibus ſit mortuus? Rñ. Rimi. conſil. 360. in fine, quòd iudex ex officio poteſt ſe interponere pro liquidatione. iuxt. no. per Bar. in l. ſi quòd Pamphilo. ff. de leg. 2. & in l. vlt. C. de ſenten. quæ pro eò, quod intereſt.

Quæſtio tercenteſima uigeſimaquarta.

Agebas contra me, ꝙ traderem tibi equũ, quem dicebas me tibi vendidiſſe. Ego lite cõteſtata negaui: produxiſti teſtes, iudex pronunciauit pro te, volo excipere, ꝙ nõ tenear equum tradere, niſi offeras pretium: an poſſim? Reſ. quòd ſic. Ioan. Fab. in §. appellantur. nu. 10. inſti. de exceptio.

Quæ-

Quæſtio tercenteſima uigeſimaquinta.

An equi conductor non reſtituens teneat de furto? Rñ. ꝙ nõ. Rimina. conſ. 385. nu. 53.

Quæſtio tercenteſima uigeſimaſexta.

Cuidam Bononienſi, Bononiæ fuit equus furto ſubtractus, & Ferrariam ductus, ad quã ſe tranſtulit, & equum ab alio emptum Ducali reſcripto impetrato, petebat: an debeat probare equum furto ſibi ſubtractum? Rñ. Barb. quòd ſic. in conſi. 42. in 2. vol.

Quæſtio tercenteſima uigeſimaſeptima.

Qui nam debeant eſſe martiales equi? Rñ. Ferretus. de equis martialibus.

Quæſtio tercenteſima uigeſimaoctaua.

An conſignatio cadat in equo? Reſ. ꝙ non. ſed oblatio. Bar. in l. ſi mora. n. 7. ff. ſolu. mat.

Quæſtio tercenteſima uigeſimanona.

An dominus equum inueniens ſuum furto ſibi ſubtractum, autoritate propria de manibus furis auferre poſsit? Rñ. ꝙ ſic. Ang. in l. qui vaſ. ff. de fur. Et hoc, ſi fur cum equo fugit, uide ibi Iaſ. conſi. 20. vol. 3. in princ. ubi communẽ dicit. Petr. Rauen. in alpha. aureo. uer. fur. & ego dico in meis communibus criminalibus opinionibus propediem in lucem venturis. in uer. Dominus.

Quæſtio tercenteſima trigeſima.

Duo habebãt equos ĩ ſtabulis ligatos, quorũ alter alterũ percuſsit in ſpatula, ex quo eſt

mortuus: an dñs equi percuſſoris equũ ꝓ noxa dare, vel damnum reſarcire teneatur? Reſ. Andr. de Alſerijs. inter conſi. crimi. 27. quòd ſic, quoties ſcilicet conſtat, quòd non prouocatus percuſsit, ſecus ſi non conſtat, quis nam fuit aggreſſor, ut ibi per apoſtillantes.

Quæſtio tercenteſima trigeſimaprima.

Equus ne ſcholaſtici gaudet eius priuilegijs? Reſpon. Bal. in auth. habita. C. ne fili. pro patre. quòd ſic.

Quæſtio tercenteſima trigeſimaſecunda.

Quis cepit equum ſoliuagum in paſcuis: an dicatur quempiam ſua ſpoliare poſſeſsione? Reſp. ꝙ non, quãdo credebat ſuum eſſe equum, uel ſciebat alienum, poſſeſsio licèt non fuiſſet apud dominum. Portius, uel quiſquis ille fuerit, in ſuo commu. opi. libr. 1. conclu. 38. in 13. limita. ſed an incidat in pœnam l. ſiquis in tantam. C. unde vi? Et non incidere dicit Zannetinus de acquiren. uel amitten. poſſeſſ. nume. 37. temeritas etenim compeſci debet ex l. fi. C. unde ui. l. ſi quis abortionis. ff. de penis. ibi. res mali exempli. ſecus atque, ſi equus inceperat à paſcuis aberrare. Alexã. in l. 3. §. Nerua. ff. de acquiren. poſſeſsio. Bar. d. l ſi quis.

Quæſtio tercenteſima trigeſimatertia.

An equus natus ex equa litigioſa, pendente lite, vendi poſsit? Reſpon. Afflic. ſuper con-

ſtitu.

ſtitu.regni rubri.41.nu.19.uer.decimus octa
uus caſus.lib.2.quòd vendi poteſt.

Quæſtio tercenteſima trigeſimaquarta.

Emens ne equum furto ſubtractum à tranſeunte, puniatur furti, & pretium amittat? Reſpon.Afflic.ſuper conſtitu.Regni.lib.3.rubri.36.furti non teneri, amittere tamen pretium.Portius conſi. 60. quid ſi cum cautela 10.Cępolæ emerit,erit ne ſecurus? Reſ.quòd ſic,ex decreto Illuſtrusſi. & Excellentiſsimi D.Ducis noſtri,ſed alibi non erit ſecurus,vbi non adſit ſimilis prouiſio. Natta in conſilio 436. de quo Clar. in practi.crimi. §. furtum, verſic. ſed hic incidenter. Et ſi equum acquiſiuit bona fide,tenetur eum reſtituere,ſi extat,& ſi non extat, tenetur quatenus effectus ſit locupletior, quam concluſionem dicit Clarus eſſe frequentiſsimo Theologorũ conſenſu receptam, & probatam,Didacus in repeti. c.peccatum. fol. 303. Et nunquam bona fide durante emens tenetut rem reſtituere, ſi perijt.l.2.C.de fur.item bona fide durante, expenſas, quas fecit in equo ipſo conſequi poterit,& equum ob id retinere, quo fuerit ſatisfactus. Angel. in l.ſi non ſortem. §. ſi centum uerſi. & ſuper hoc puncto. ff. de condi. indebi. & ſi dicta bona fide durante ſententiam contrariam reportet,poterit emens pretium conſequi à uenditore, quem prius

debet citari facere, ad ſuſcipiendum iudicium in ſe, & eum defendendum, & ſeruet incolumen. in conſcientia autem, qualitercunque reſtituerit equum domino venditori, tenetur ei ad pretium, ſumma Angel. in ver. reſtitutio.nu.7.uer.utrum emens rem raptam: uide deciſ.Tholoſ.151.& etiam Beninten.conclu. Bono.34.

Quæſtio tercenteſima trigeſimaquinta.

Emi ab aduena equum, & pretium perſolui, qui denegat mihi dare. Potero ne hic, vbi contraxi eum conuenire? Rñ. Bar. quòd ſic. in l. hæres abſens.§.perinde.ff.de iudi.col. 2.

Quæſtio tercenteſima trigeſimaſexta.

Promiſit quis ſeruitium cum equis: an liberatur, ſi ſeruiuit cum malis equis? Reſpon. quòd non. quia debet ſeruire cnm bonis, & aptis equis ad ſeruitium. Bal. in l. qui ſibi. §. qui ſaccum.ff.de ſolu.

Quæſtio tercenteſima trigeſimaſeptima.

Quid ſi equus eſt derobatus, & per aliquod ſpatiũ itineris fuit abductus, & de loco ad locum contractus: an poſtea penitentia eximat à pœna ui raptorem, uel derobatorẽ? Reſp. d.m. Cephalus, quòd nõ. in conſ.57.nu.48.

Quæſtio tercenteſima trigeſimaoctaua.

Quidam mutuo accepit equum, ut rus peteret, qui poſtea fuit in mora illum reſtituendi dño, & interim eſt mortuus, uel deterior ef

fectus

fectus, cuiusne erit damnum? Reſp. Moroſi. ſi tamen liquido conſtiterit eodem prorſus modo apud creditorem fuiſſe interiturum: ſecus eēt, vt eſt cōmunis opinio, Soarez in eius theſauro uer. periculum. nu. 91. & 92. l. ſi plures. §. ſiue autem. in ſi. ff. depoſi. l. cū emptor. §. emptio. ff. de reſcin. uendi. vide Placenti. in tracta. de iudicijs. vbi de mora agit, & omnino etiam Caſt. in l. eum, qui rem. in prin. ff. cō moda. nū. 3. Couarru. relec. par. 2. §. 6. n. 1. Papi. in for. libelli. ad ficti præſtationem. in glo. inueſtiuit, nu. 7. fol. 97.

Quæſtio tercenteſima trigeſimanona.

Quidam perdidit equum, & tandem inuenit, & dum uellet habere, opponebatur ſibi, quod equus non erat ſuus: dicebat dn̄s equi illud ſignum, quod habet in femore, eſt meū ſignum an ilthæc ſit ſufficiens probatio? Reſpon. Bar. quod ſic. in l. ſtigmata, in fi. C. de fabricenſi. lib. 11. de quo Petr. Rauen. in Alphabeto. ver. ſtigmata.

Quæſtio tercenteſima quadrageſima.

Quis equas alienas ſciens poſſedit, fætumque earum, nec poteſt ꝓbare dn̄ium, vel quaſi earum, an tūc probando de poſſeſsione, aliquod remedium, ſi impediatur, ſibi cōpetat? Reſp. quòd ſic: nam ſibi ſuccurritur per officium iudicis. Petr. Rauen. in Alpha. ver. vſucapio. col. 3. ad fi.

Quæ-

Quæſtio tercenteſima quadrageſimaprima.

Quid ſi pro fundo tuo do tibi cētum & vnum equum. Erit ne emptio, uel permutatio? Reſp. Bar. in l. Ariſto. ff. de dona. ꝙ ſi principaliter emitur, erit emptio, ſi principaliter permutatur erit permutatio. Et in dubio, inſpicitur, quod plus valet, Pet. Rau. in uer. empt.

Quęſtio tercenteſima quadrageſimaſecunda.

An bonum eſt emere equos cauſa mercantię? Reſp. Ang. in l. ſi negocia, col. 2. ff. de neg. geſt. ꝙ eſt periculoſum emere equos cauſa mercantię, quia faciliter ægrotantur, & uitia ſumunt, propter quæ poſtea reuendi non poſſunt. & ſic ibi probatur illud vulgare

Donna, Vin, e Caual, ch'è la mercantia del fal.

Ruæſlio tercenteſima quadrageſimatertia.

Quid ſi in ſocietatè aliquorum ſodalium, quis fuerit derobatus de equo, deinde equus ille inuenitur Florentiæ: an qui perdidit equum per metum ſibi illatum in tali ſocietate, recuperabit, eò ipſo, ꝙ probet, equum ſibi fuiſſe ablatum, licèt non probet per quem fuerit ablatus? Reſp. Ange. ꝙ ſic, in l. ſi cum. §. in hac actione. in fi. ff. quòd metus cauſa.

Ruæſtio tercenteſima quadrageſimaquarta.

Quid ſi quis dedit Cozono equum vendēdum an erit excuſatus, ſi male fecit? Reſpon. ꝙ non: quia debuit diligenter præmeditari, an ad ſuam fidem debuit decurrere. Fallit tamen,

men., ſi communiter decurrebatur. Ange. in l. item videndum. in prin. ff. de peti. hæredi.

Quæſtio tercenteſima quadrageſimaquinta.

Commodo tibi equum ad certum vſum ꝓ una die, tu autem longius duxiſti, & pluribus dieb. tenuiſti, perijt equus ſine culpa tua commiſſa in interitu, uel furto eſt ſubtractus: an teneariſ de furto, uel ꝓ furto & interitu? Rñ. Ange. in l. qui furtum. ff. de condi. furtiua. ꝙ ſic: niſi ratio amicitiæ contrariũ ſuadeat: quia nec eris fur, nec teneris de interitu, quod dicit menti tenendum, quia quotidie accidit in facto: idem in depoſito dicit ibi Ange. Archiepiſcopus Florenti. in eius ſumma. par. 2. tit. de furto cap. 15. §. 4. in prin.

Quæſtio tercenteſima quadrageſimaſexta.

Contigit, vt quis equam prægnantem à non domino emere, & poſtea fętu iam edito: dominus equam tanquam iniquè ſibi ſubductam, & ſe inuito à non domino venditam cum fœtu repetit. cuius nam erit fœtus illius? Reſpon. I.C. in l. bonæ fidei. §. fin. ff. de acqui. rerum dom. ſibi videri, vt fœtus illi cedat, qui equam bona fide emit, ac poſsidet, propterea ꝙ & fætus animantium loco fructuum habeatur. Conſi. tit. de natiuitate capit. 30. parte 3. fol. 138. ſumma Ange. in ver. reſtitutio. nu. 6. verſ. vtrum emens. vide omnino,

Qua-

Quæſtio tercenteſima quadrageſimaſeptima.

Legatus eſt vſus equorum aurigæ: an ſolùm ius equitandi habere cenſeatur, vel etiã iungendi eos ad trahendum currum? Reſpon. Eos utique ad rahendum etiam currum, ius habere. l. plenum. §. reficiend. ff. de uſu. & habita. con. de vſufructu. parte. 2. c. 64. fol. 308.

Quæſtio tercenteſima quadrageſimaoctaua.

Minor 25. annis in emptione equi ſe deceptum dicit, Frena tamen effracta ſibi tantùm dicit, quid iuris? Reſpond. Forcatulus in ſuo auiario. capi. 11. quod pro ambobus debet reſtitui: nam per hanc reſtitutionẽ maiori rei, ideſt propter equum, ex frenis effractis contractui equi vult præiudicare. l. ſcio. ff. de mino. quia vult pro re vili maiori rei prę iudicare.

Quæſtio tercenteſima quadrageſimanona.

Quis promiſit non uendere equum, niſi Titio: an ſi alteri vendat, quã Titio, teneat venditio? Reſpon. ꝙ ſic. l. ſi ſterilis. §. pen. ff. de actio. emp. quamuis teneatur actione ipſi Titio vendere, tamen ſi alteri uendidit, hæc venditio valet: nam ille, qui promiſit non uendere equum, niſi Titio, cenſetur promiſiſſe illum equum venditurum Titio, ſi eum vendere habuerit, non tamen promiſit purè uendere. Couarru. de ſponſa. par. 2. capitulo. 4. §. 1. nume. 5. fol. 56.

Quæſtio tercenteſima quinquageſima.

Quis eſt debitor unius equi alicui in genere, & ille talis ſibi debet quantitatem: an fiet compenſatio? Reſpon. quòd ſic. l. vltima. C. de compenſa. con. tity. quibus modis tollit. ob. cap. 30. par. 3. nu. 13. fol. 328.

Quæſtio tercenteſima quinquageſimaprima.

Scholaſticus huc uenit ad ſtudium, & duxit equum, ſuper quo uenit & libros, qui decedens legauit in hunc modum. Quæcunque hic habeo, cum moriar, tibi lego: an ueniat equus productus? Reſ. quòd non. Angel. in l. debitor. ff. de pigno. & hypo. cum equum hic non habeat, ut perpetuò hic ſit, ſcilicet libros ſic, & ij tantùm ueniunt, quia hic dicitur perpetuò habere ad vſum ſuũ, ſcilicet donec ſtudet, uide le Cirier. in trac. de primogenitura. q. 8. 2. lib.

Quæſtio tercenteſima quinquageſimaſecunda.

Quidam equum ſurripuit, vel aſinum, & poſtea occidit, qua puniatur pœna? Reſpond. furti, & lege Aquilia tenetur, nec vna actione cõuentus, & ob eam punitus, altera liberatur contra de oblig. delic. nume. 8. fol. 649.

Quæſtio tercenteſima quinquageſimatertia.

An extraneus tranſiens cũ equo p̃ alicuius territorium, ibi ſortiat forũ rõne rei mobilis, ſicut immobilis? Reſ. Fran. Mar. deciſ. parla. Delph. q. 1058. & q̃d ſi ſit clericus? ibi. q. 1060.

Quæ-

Quæſtio tercenteſima quinquageſimaquarta.

An in probando equi ualore teſtis debeat reddere rationem dicti ſui? Reſpon. quòd ſic Campegi. in trac. de teſtibus, regu. 192. in 10. fallen. quia requiritur magnus diſcurſus eum intellectu.

Quæſtio tercenteſima quinquageſimaq uinta.

Quid ſi hoſtes venirent ad ciuitatẽ, & ciuis aliquis eundo pro defenſione ad portam, illis reſiſtendo, equum amitteret, & moreretur equus ipſius: an ei debeat ciuitas, uel commune damnum emendare? Reſpon. ꝙ ſic Alberi. de Roſa. in l. 1. ff. ad l. Rhodiam de iactu. de quo Rolan. à Valle conſil. 69. nu. 31. in 2. vol.

Quæſtio tercenteſima quinquageſimaſexta.

An vſufructuarius habito fundi uſu, & cõmoditate, equorum fructum paratorum quoque fundi conſequetur? Reſpon. Gallus in cõ ſue. Pariſi. in §. 1. in glo. 8. nu. 7.

Quæſtio tercenteſima quinquageſimaſeptima.

Stat ſtatutum, quòd aſſaſsinus occidens propter pretium puniatur. an locum habebit in eo, qui occidit ſub ſpe equi, quem exiſtimet fore, ut ſibi donetur à mandante? Reſp. Bal. in conſi. 383. in 5. quòd non. d. m. ferme vltramondanus. d. Alcia. in conſi. 11. num. 14. in 1. par.

Quæſtio tercenteſima quinquageſimaoctaua.

Commodaſti tu quidem equam alicui, pullum

lum habentem: an conductor, uel commodatarius de pullo quoque teneatur: quaſi idem ſit commodatus? Reſpon. I.C. in l. ſi vt certo, §. vſque adeo. ff. commoda. quòd ſic: quia in commodato non transfertur dominium, ut in venditione, nec ideo dicitur ibi pullū quoque commodatum intelligi, ſed eum, qui accepit cuſtodiam præſtare debere. l. eum, qui. §. non ſolùm. ff. de fur. l. 1. §. quæ depoſitis. ff. depoſi. nimirum igitur pullus matrem commitabitur, quia fortè etiam lactens eſt, & euitanda eſt dura ſeparatio. l. plerunque. ff. de edili. edic. l. quamuis ff. de præca. Forcatulus in ſuo Auiario. cap. 6. nu. 6.

Quæſtio tercenteſima quinquageſimanona.

An depoſitarius poſsit retinere equum depoſitatum pro ſumptibus? Reſpond. quòd ſic gloſſ. & Bal. in l. ſi quis uel pecunias. C. depoſiti. Angel. in l. ſi non ſortem. §. ſi centum. ff. de condi. iude.

Quæſtio tercenteſima ſexageſima.

Quid ſi quis equos emat, ſibi reddendos à venditore in certis nundinis, pro maiori pretio quàm valent tempore contractus: an ſit vſura? Reſpon. quod ſic: niſi veriſimiliter dubitetur, vel credatur plus, uel minus ſint valituri tempore ſolutionis, Summa Angeli. ver. vſura. nume. 72.

Quæ-

Quæſtio tercenteſima ſexageſimaprima.

An vectura equi ſolui debeat teſti teſtificāti pro aliquo? Reſpō, quòd ſic: ſi teſtis erat ſolitus dare equum ſuum ad uecturam, & cum illo equitauit. Alberi. in l. qm̄. C. de teſtibus, Campeg. in tract. de teſti. regu. 263. vbi etiam dicit, quòd vectura equi debet ſolui ei, qui ſolitus erat equitare; aliàs non.

Quæſtio tercenteſima ſexageſimaſecunda.

An dominus teneatur pro delicto famuli commiſſo in equo, cuius cuſtodia ſpectabat ad dominum? Reſpond. Alex. in l. nē quid. ff. de incen. rui.

Quæſtio tercenteſima ſexageſimatertia.

Quo nam equo Papæ legatus vtatur? Reſ. Specul. tit. de legat. §. 1. & §. ſequitur, quòd in eius aduentu legati vti debent inſignijs, videlicet veſtibus rubeis, palafreno albo, freno & calcaribus deauratis. Franc. Mar. deciſio. Delphi. 383. lib. 2.

Quæſtio tercenteſima ſexageſimaquarta.

Quid ſi legetur palaphrenus, vel curſerius Abbatis, vel Prioris, qui ſemper mutant & vendunt equos ſuos? Reſpond. debetur æſtimatio. Ioan. Fab. inſti. de lega. §. non ſolùm: nume. 6.

Quæſtio tercenteſima ſexageſimaquinta.

Quis abſtulit mihi equum, qui caſu mortuus eſt, uel fortè occiſus, antequam poſſem

eum

eum in ius uocare: an tenetur hęres de iure ciuili? Reſpon. Fab. inſti. de perpe. & tempora. actio. in §. pœnales. nume. 10. quòd ſic.

Quæſtio tercenteſima ſexageſimaſexta.

An Mareſchalcus, qui promiſit ſanare equum inclauatum, & non ſanauit teneatur? Reſpon. quòd ſic. Fran. Mar. deciſ. 523. li. 1. Iul. Ferre. in tra. de re mili. ubi de equis agit martialibus. nu. 16. ubi dat medellam, ſcilicet, ꝙ piper cum ſale, & ipſis impleto foramine, & illo obturato cum bombice prodeſt ad inclauaturas equorum, & poterit apponi ferrum vngulæ dolentis equi inclauati ſine periculo, euulſo primo ferro, cum clauo illo, quo fuit pes inclauatus equi, cui uulneri, etiam prodeſt oleum, aut ſuccus herbæ taſsibarbaſſi. Prodeſt & Oratio iſta.

✠ Fortis fuit clauus.

✠ Forte fuit l.gnum.

✠ Et forte fuit pondus, quod Chriſtus Dominus noſter in cruce ſubſtinuit.

Quæſtio tercenteſima ſexageſimaſeptima.

An equus ueniat appellatione rerum ſeſe mouentium? Reſpond. d. m. Alci. quòd ſic.

Quæſtio tercenteſima ſexageſimaoctaua.

Quid ſi ex trabe marcido ſtabulum ruit, & equus eſt occiſus: an ſtabularius tenetur ad damnum? Reſpond. Moder. in tracta. de eo, quod intereſt, num. 188. & 189. vide oīno

ſi placet, & Gramma. conſi. ciuili. nu. 90. nu. 1. vbi dicit, ꝙ de iure locator non tenetur de damno dato ab ipſa re locata, niſi poſsit locatori aliquid imputari. tex. eſt, & ibi Bar. in l. ſi tibi domum. ff. loca.

Quæſtio tercenteſima ſexageſimanona.

Equus, qui facile perire poteſt eſt venditus pro certo pretio, & venditori ſimpliciter datus, qui pretium non perſoluit: an venditor vſuras pretij non ſoluti rectè petere queat? Reſp. Gallus in trac. de vſur. num. 548. ꝙ ſic: amplia. 3. Si equus erat ſolitus locari: ita. n. venditor ſolitus locare, poteſt tradere ſub hac lege, vel ſi ſimpliciter tradiderit, deinde mora fiat, vſque ad concurſum earundem mercium vſuras petere, etiam citra pactum, vel eas ſtipulari, vſque ad concurſum mercedis, vel quincuncis vſuræ, poterit.

Quæſtio tercenteſima ſeptuageſima.

Cuidam legatur equi æſtimatio, moritur equus: an ſibi debebitur æſtimatio? Reſpond. quod non. Sed vt conſequi poſſit, vide per Duran. de arte teſtan. libro 6. Caute. 25.

Quæſtio tercenteſima ſeptuaſimaprima.

Patitur hoſpes, quòd mittas Ronzenum in ſtabulo, & tu vadis poſtea alibi & reuerſus non inuenis Ronzenum: an teneatur hoſpes? Reſpon. quòd ſic. Marſil. conſilio. 33. nume. 8.

Bal.

Baldus in lege.1.§.1. ff. nautæ, caupo. ſtabu.

Quæſtio tercenteſima ſeptuageſimaſecunda.

Legatum eſt factum duorum equorum, duob.uidelicet, de uno uni, & de altero alteri quomodo legatum hoc debebitur, & cuius erit electio? Reſp. Dy. in l.ſi ita ſcriptum.ff.de lega.2.Dy. & Bar. in l.qui duos ſeruos, ubi & Ange.eo tit.& no.in l.quoties. ff. de uſufruc.

Quæſtio tercenteſima ſeptuageſimatertia.

Aliquis mandauit alicui ſua negocia curãda, & poſtquam curata fuerint, pollicetur illi ſe daturum equum, an ea curata poterit equum petere, & qua actione? Reſpon. ꝙ ſic. Et poteſt ille procurator, aut actione mandati contraria informata, aut per implorationem officij iudicis, ut ipſi equus à mandante detur propter pollicitationẽ ſibi factã. Spec. de ſalario.§.3.in princ.con. de pollicitatione.

Quæſtio tercenteſima ſeptuageſimaquarta.

Quæritur qui nam ſint boni equi, cuiusve pilaminis? Reſpond. ꝙ pilus non curatur, qa ex omni pilo aliqui boni, & aliqui mali repeřiuntur equi, licèt albus & niger maculatus pilus commendetur, ut placuit Xenophonti, de quo Ferretus, in ſuo de arte militari. Vbi de equis martialibus meminit numer. 15. Et ibi ponit de bonitate equorum, & eorum medela etiam circa ſcabiem, & cætera

Quæſtio tercenteſima ſeptuageſimaquinta.

Defunctus depoſuit duos equos, vnus hæredum recuperat, & alter hęres decedit, quęritur quid iuris? Reſpond. Bal. in l. ſuperuacuã nu. 2. C. depoſiti.

Quęſtio tercenteſima ſeptuageſimaſexta.

Quiſpiam pupugit equum calcaribus, ex qua punctione vehementius currẽs percuſsit aliquẽ, vel calce, duo fecit vulnera, qd iuris? Rñ. Bal. in conſi. 444. nu. 1. & 2. in 4. volu.

Quæſtio tercenteſima ſeptuageſimaſeptima.

An ſuper morbis & vitijs equorũ pactũ interpoſitũ ſeruari debeat? Rñ. ꝙ. ſic. vt legitur, & no. in l. ꝙ uenditor, ff. de dolo. & in l. ſi ita quis. ff. de euictio. & l. ſciendum. §. dictum. ff. de edili. actio. Bal. in conſilio 499. in 5. vol.

Quęſtio tercentſima ſeptuageſimaoctaua.

Certiſsimi iuris eſt, ꝙ ſi equus uenditus tẽpore vẽditionis patiebatur morbum, ex quo deceſsit, quòd emptor poteſt agere redhibitoria, vel quantominoris, ideſt quanto minus eſſet emptor empturus, quibus iudicijs reſtitutio pretij continetur. l. Bouem. §. aliqñ. ff. de edili. edic. Et ſi interuenit pactum, poteſt agi actione ex empto, ſimiliter ad eundem finem. l. ex empto. §. ſi quis uirginẽ. ff. de acti. emp. ſed quomodo probabitur de morbo e- [illegible], & quomodo liquebit de eius morbo? Re [illegible] ald. d. conſilio. 499. parte. vltima.

pro-

probabitur. n. quòd equus patiebatur morbum lethalem tempore venditionis, & traditionis: liquebit autem de morbis exiſtẽtibus tribus modis, vel quatuor. Primò per locũ ab effectu, nam qui non comedit nec bibit, ſanus non eſt, immo mortuo ſimilis. l. in hac. ff. de tritica. Secundò probatur per mortis celeritatem, quia qui cito moritur, præſumitur mortuus vulnere, vel vlcere, vt no. in l. 1. C. de emenda. ſeruo. Tertiò probatur per corruptionem membrorum inferiorum viſibilem, & apparentem, qua corruptione exiſtente res erat omninò peritura, & ideo tenetur venditor, maximè qui promiſit eſſe ſanum de teſta, & corpore, cum totum contrarium apparuerit. l. edil. ff. de edil. edic. Quartò etiam ex iudicio Mareſcalcorum, quibus credendum eſt, vt in l. ſemel. C. de re mili. libro. 12. Angel. in lege paciſci. ff. de pactis, & an ex cauſa veteri, vel noua cenſeatur equus mortuus? Reſpond. Cagnol. in l. 2. numer. 146. C. de reſcin. venditio.

Quæſtio tercenteſima ſeptuageſimanona.

Ronzini conductor non eſſe deterioratum dicit, at contra locator, tenetur ne ipſe locator in dubio recipere ronzinum? Reſpõ. Ang. in l. ſed mihi. §. 1. ff. commo. quòd ſic, quia deterioratio nõ præſumitur, niſi appareat, vel probetur: tenet̃ autẽ recipere cũ ꝓteſtatione

intereſſe. Sed ſi de deterioratione conſtat, nõ tenetur recipere, niſi offerat intereſſe. ſed quid ſi ſcienter recipit magagnatum non doloſè: an ſibi præiudicet? Reſpon. Ang. in l. qui ſibi. §. qui Stichum. circa fi. ff. de ſolutio.

Quæſtio tercenteſima octuageſima.

Quis commodauit equã, vel aſinum cauſa eundi ad Molendinum, vbi erat periculum, & eſt mortua, an talis receptator teneatur ad damnũ; ſi dominus ob id fuit damnificatus? Reſp. Ang. in l. ſi vt certo. §. ſi interdum. ff. cõmoda. ꝙ non: nam imputet ſibi ruſticus, qui cõmodauit. ſecus, ſi cõmodauit ſimpliciter, quia commodatarius debet eſſe diſcretus, & eligere locum tutum.

Quæſtio tercenteſima octuageſimaprima.

Scolaſtico fuit accommodatus equus ad redeundum, & eſt effectus deterior: an ipſe teneatur? Reſpond. Angel. in l. eum qui rem. ff. commo. quòd ſi non fatigat equum vltra debitum, non tenetur: ſecus ſi onerat onere inſuportabili, adeo vt equum deſtruat eius culpa.

Quæſtio tercenteſima octuageſimaſecunda.

An mutuo dans equum morboſum, qui habet euidentem morbum, teneatur? Reſp. Angel. in lege. quæritur. §. ſi nominatum. ff. de edili. edic. quòd non. Sic nec reſtituentem equum habentem euidentem morbum,

quòd

quòd per reſtitutionem, non teneatur talis reſtituens, eu commodans.

Quæſtio tercenteſima octuageſimatertia.

Tu tenes equum meum, & mihi petenti eũ denegas, affero tibi violenter: an habebit locum, quod dicitur, ꝙ paria delicta mutua cõpenſatione tolluntur? Reſpon. Soci. ꝙ non. In fallen. regu. 86. cum delicta ſint diuerſa, ideo dabitur actio vi bonorum raptorum. Inno. in c. ſicut de iure iuran.

Quæſtio tercenteſima octuageſimaquarta.

An equi à patre filio dati, in legitimam imputantur? Reſp. ꝙ non, vt eſt communis opinio, de qua gloſ. & Doc. in l. quæ pr̃. ff. famil. hercíſ. Ripa. in l. in quartam nu. 167. vbi & Saly. nu. 8. ſentiũt Bal. & Ang. de qbus Vaſquius de ſucceſsio. lib. 3. §. 30. part. 2. nu. 215. fol. 102. quæ cõcluſio ſm̃ oẽs indubitanter procederet, qñ filio militi arma ad bellum pergẽti data eſſent. ꝙ ſi filio pagano arma & equus ſint data; eſſet diſtinguendum, vt ibi per eum.

Quæſtio tercenteſima octuageſimaquinta.

An venditor ſemper tenetur dicere defectus equi venalis? Reſp. ſm̃ Senecam, ꝙ ſtultus eſt, qui uitium rei patefacit venalis, ſm̃ B. Thomam in 2. 2. q. 77. de quo Archiepiſcopus Floren. in eius ſumma. parte. 2. tit. 1. cap. 17. de fraude in negocia. §. 6. Et dicit, ꝙ aut defectus equi eſt occultus, aut manifeſtus?

Si occultus aut reddit vſum equi venalis impeditum, uel noxium; aut non? Si quidem talis defectus reddit vſum equi impeditum, vel noxium, puta; cum quis vendit equum claudicantem pro veloci, peccat grauiter, iniuſtitiam cõmittendo in doloſa & fraudulenta venditione, & proximum damnificãdo, ex hoc, vnde & tenetur ad dãni recompenſationem, per regulam illam, qui occaſionem damni dat, damnum dediſſe uidetur. c. ſi culpa, de iniu. tenetur ergo manifeſtare vitium rei, nec poteſt celare. Si autem defectus equi non impedit totaliter vſum eius, nec reddit noxium, ſed minus reddit equum utilem, ſi demat de pretio, quantum importat ille defectus, celando defectum, non importat, nec pecccat, dum tamen non dicat mendacium, nec tenetur manifeſtare uitium equi, ſi tunc nec iuſtum pretium inueniret, uel etiam emptorem, multò magis ſi defectus ſit de ſe manifeſtus; puta quia equus eſt mõnoculus, non tenetur manifeſtare, ſed tenetur pretiũ diminuere pro illo defectu, quem emptor non ignorat, niſi uſus eius eſſet periculoſus, vel noxius, tunc euim tenetur dicere emptori illud ignoranti. Immo nec deberet exponere venditioni, præcipuè, ſi eſtimet emptorem ex leuitate, & præſumptione non curare, ſe periculo perſonæ exponere. vel aliũ

in

in vendendo equum morboſum decepturum nec ex hoc, ꝙ ille fuit deceptus in emendo equum defectuoſum, credens bonum, poteſt ipſe ſimiliter alium decipere uendendo iuſto pretio, ac ſi nullum defectum haberet, poſtquam defectum nouit; vt ibi latius. Et licet extet iuris regula, ꝙ licita ſit inter contrahentes deceptio. l. in cauſa. §. penu. ff. de minoribus. diſtinguendum tamen eſt in dolo contrahentium, quia ſi quis inducit aliquem, ut emat, uel uendat, cum id facturus, citra eius perſuaſionem non erat, tunc ipſo iure irrita eſt emptio. l. 1. C. de reſcind. uendi. Et ſi quis maior. 25. Annis pluris emat, uel minoris uendat, quàm oportuit, non auditur: nemo .n. debet eſſe tam negligens & ſupinus, ut rei familiaris, quam uenditurus eſt, pretium ignoret, neque tam temerarius, ut rem ignotam nullo adhibito conſule emat. l. quiſquis. C. eo. ti. & hoc caſu habet locum d. l. in cauſa. Si quis tamen decipiatur ultra dimidiam iuſti pretij, datur aduerſus decipientem actio. l. ſi uoluntate. ff. de reſcinden. uendi. Et ſtultus eſt, ſecundùm Senecam, qui equum empturus, non ipſum aſpicit. ſed ſtratum & frenos. Sic ſtultiſsimus eſt, qui hominem, aut ex ueſte, aut ex conditione ueſtis, quæ nobis circundata eſt modò exiſtimat. Archiepiſcopus Florenti. in ſumma par. 13

tit.

tit;4.c.5.de præſumpt.§.2.colum. 1.

Quæſtio tercenteſima octuageſimaſexta.

An fratres dicantur æqualiter viuere, ſi alter ipſorum tenet plures equos, quã alius, ẽt ꝙ illi equi non eſſent ſui? Rñ. ꝙ non. Bald. in conſi.351.lib.5.nu.2.vide omnino, ſi placet.

Quæſtio tercenteſima octuageſimaſeptima.

Quæro de belliſsima q. vtrum aſino liceat deferre equi ornamenta? Rñ. Bal. in l. item apud.§.adijcitur.ff. de iniur. per illum text. ꝙ non: quem tex. not. contra modernos cauſidicos, qui deferunt ueſtes doctoreas. ꝙ eſt in decus Doctorum. de quibus poteſt dici, quod dici ſolet. Purpura vendit Cauſidicos.

Quæſtio tercenteſima octuageſimaoctaua.

Emptor equi à venditore, nõ expreſsis omnibus equi vitijs, infra quantum tempus debet intentare redhibitoriã in iudicio ciuili? Rñ. Ferrettus. in conſi. duellari 22. ꝙ infra ſex menſes, quod eſt legitimum tempus. l. ſciendum.§.fin.ff. de redhibito.& in l. ediles. ff. de edil. edic.& debet condẽnari venditor ad pretium,& damnorũ, expenſarũ, ac intereſſe reſtitutioné. ꝑ tex. in l. in emptione.§. ſi emptor. cũ gl.ff. de contrah. emp.& in l. quæritur. §. ſi venditor.ff. de edi.edic. & cũ vitiũ eſt tale, ꝙ impediat totũ, ritè ſententiã obtinet. l. eũ q. vbi & Bar.ff. de fur.& in l. ediles. compenſatis expenſis victus cum vſu, ſcilicet ipſius equi.

Quæ-

Quæſtio tercenteſima octuageſimanona.

Sed an minor teneatur ex equo ſibi accõmodato culpa ſua perempto? Rñ. ꝙ ſic. quoties adſit conſuetudo in ciuitate, ꝙ contractus facti inter minores, vel à maioribus cum minoribus teneãt. ſecundùm Nico. de Neapoli. in l. ſed hic in fi. ff. de rebus eorũ. per tex. in l. fine. §. Lucius. ff. de admini. tuto. de quo Firma. in ver. Minor conuenitur. Facit l. ꝙ ſi minor. ff. de minori. inibi: Non ſemper autem ea, quæ cum minoribus geruntur, reſtituenda ſunt, nè magno incommodo huius ætatis homines efficerẽtur, nemine cùm his contrahente, & quodammodo eis commercium interdiceretur. Quid modo ſi ambo eſſent minores, & vnus filius familias, alter gerat ſe ꝑ patre familias: an ex accommodato equo ab alio, qui ſe pro patre familias nõ gerat, tenetur? Rñ. ꝙ ſic. Nam priuilegiatus non vtit priuilegio contra pariter priuilegiatũ, qñ tractatur de lucro captando, & alter de damno euitando. Æmil. conſil. 25. Rimi. conſil. 447. in 3. Dolatius, de reſti. mino. c. 218. d. m. Ceph. conſil. 16. l. ſi quis patrem familias. ff. ad Macedo. Barba. conſi. 20. ad fin. in 1. Et filius familias obligatur, & agit ex commodato. l. filius famil. la 1. ff. de actio. & obliga. Firma. in verſic. filius famil. obligatur. Et tenetur filius familias ex contractu prohibito, quatenus ſit fa-

ctus locupletior, & ex culpa, quid modò ſi dolo aſſerat ſe publicum mercatorem in contractu equi cum ignorante ipſum eſſe filium familias: an teneatur. Non obſtante ſtatuto Ferrarię de contractibus minorum? rñ. Alex. quòd ſic, in conſi. 109. nu. 11. in 4. vol.

Quæſtio tercenteſima nonageſima.

Aliquis vouit equum ſuum determinatum Deo. Poteſt ne commutare votum autoritate propria? Reſ. Archiepiſcopus Flo. in ſumma par. 2. tit. 11. §. 8. ver. item not. 3. ꝙ non. ſed opus eſt autoritate eius, qui equum iam traditum, cum non ſit res ſacra, poſſet alienare, & ante traditionem poteſt commutare.

Quæſtio tercenteſima nonageſima prima.

Captus fuit equus ſub haſta in executione ſententiæ, poſtea d. ſententia, beneficio principis fuit reuocata; equus fuit in longinquas partes abductus; an ſufficiat ſoluere pretium ex venditione equi prædicti, redactum ſub haſta? Reſpond. Cagnol. quòd non. in l. 2. nume. 162. C. de reſcin. vendi. quia ſubhaſtatio, & ſolennitas equi prædicta, non arguit iuſtum, pretium domino contradicente, & contrarium probante, ideo ipſum equum reſtituendum eſſe dicit Cagnol. ſi extet, & ſi non extet, iuſtum pretium.

Quæſtio tercenteſima nonageſima ſecunda.

An equus ferens contrabannum, amiſſo con-

contrabanno, publicetur? Reſp. ꝙ ſic. Si eſſet eius, qui defecit in ſolutione gabellę: ſed ſi eſſet alienus, ſecus eſſet. Niſi adeſſet conſuetudo in contrarium. l. quoties. §. dominus. vbi Bar. ff. de publica. & ita conſuluit Marti. Lauden. in conſil. 39.

Quæſtio tercenteſima nonageſimatertia.

Emptor multum ex re, quam emit, iuuatur, & vendens non damnificatur ultra com munem æſtimationem rei: an debeat uēditor eam utilitatem uendere emptori? Reſ. Cagno. in l. 2. nu. 34. C. de reſcin. uen. quòd non: quia non eſt ſua, ſed emptoris, licèt et in foro conſcientiæ poſsit ei uendere damnū, & intereſſe quod incurrit in vēditione, puta equi venditor ſentit damnū, uel intereſſe ſolidorū cētū, licèt equus nō valeat, nec cōmuniter ęſtimetur plus ſolidis quinquaginta, pōt ipſa centum uendere, quia vēditor per hoc, quòd vendit equum ꝑ accidens incurrit tm̄ damnum, & illud totum erit iuſtum pretium equi, ſecundùm omnes doctores noſtros & theologos.

Quæſtio tercenteſima nonageſimaquarta.

Quid ſi ꝓxeneta equorū intrauit ſtabulū dn̄i, & extraxit equū, & uēdidit credēs facere vtilitatē dn̄o: an teneť furti? Rn̄. Ang. in l. 1. C. de fur. circa fi. ꝙ ſic ſi dominus contradicit, de quo Stracha. de aſſecura. in glo. 39. nume. 8. qui tamen diſtinguit, ut ibi per eum.

Quæ-

Quæſtio tercenteſima nonageſimaquinta.

Equus fuit emptus de re eccleſiæ: an ſit ementis? Reſpon. glo. in c. res eccleſiæ 12. q. 1. ꝙ non, niſi reſpectu uſus. deciſ. Pedemon. 32. nume. 2.

Quæſtio tercenteſima nonageſimaſexta.

Quæro prout in dubijs mihi propoſitis? Reſpond. ꝙ non, nec obſtat d. conſ. Crauettę. 97. numer. 4. in 1. uol. quia eſt reprobatum à Gallo. in ſuis nouis intellectibus, & in tract. de eo, quod intereſt, nume. 180.

Facit, quia ad euitandam culpam, non eſt neceſſe aliquem eſſe curioſum in explorando, ut dicit Bal. in l. quæ fortuitis, ad fi. C. de pig. actio. ubi etiam dicit, quod ille non eſt in culpa, qui fecit, quod neceſſe eſt fieri, licèt alij noceat. l. in naue Saupheli. ff. loca.

Item, quando id, quod euenire poteſt, eſt caſualiter, & ex ſui natura, uel hominis diſpoſitione ad caſum contingentem in futurum, non ordinatur de eo, quòd cõtingere poteſt, non habetur conſideratio. Ange. in l. ſi idem cum eodem. ff. de iuriſdic. om. iudi. de quo Afflic. ſuper conſtitu. regni. lib. 2. rub. 12.

Et ideo debitor excuſatur ſi res debita, quæ interijt, omnino & in omnem euentum interitura erat apud dominum, l. ſi plures. in fi. depoſi. l. ſi is. in prin. ff. de iure do. & iſta eſt communis opinio. Pomera. in ſuo commu-

nium

nium opi.libro 2. titul. de mora. quæſtio. 7.

Item facit, quia cum ex facto mei, tibi aliquid nocumenti contra, vel ſaltem extra voluntatem meam datur, hoc potius caſui, quã mihi imputatur, c. de occidendis. 23.q. 5. & ibi glo. quæ multas concor. adducit. l. labeo. ff. de riuis. quem ſolus ad hoc allegat Zaſi. in conſi. 20. nume. 20. in 1. vol. fol. 329.

Item facit, quia cum equus eſſet ſenex, & in ſtatu peſsimo, eodem modo apud ueterinarium quoque fuiſſet interiturus. nam licèt aliàs periculũ rei debitæ, poſt debitoris moram peremptæ, ad ipſum ſemper ſpectet. Bar. l. ꝙ te. num. 10. ff. ſi cer. peta. & eſt communis opinio, ut ibi per Alex. nume. 8. & alios. Attamen, ſi eodem prorſus modo apud creditorẽ fuiſſet interitura, non tenetur debitor, & hęc quidem etiam eſt communis opinio, ut ubi ꝑ Fulgo. & alios. eſt tex. in l. ſi plures. §. ſiue autem. ff. depoſi. in fi. ibi utique cum interitura eſſet ea res, & ſi reſtituta eſſet actori: naturalẽ. n. interitum eſt equum ad actorem pertinere, & l. cum emptor. §. emptio. ff. de reſcin. uẽdi. Graſſus. lib. 2. communium opi. cap. 1. q. 7. pagi. 87. Et culpa non eſt uti re ad uſum deſtinata. l. utique. §. culpa, ubi Bar. ff. de rei uendica. Et culpa debet ſpecificè probari. Alex. in l. ſicut certo, in fi. prin. ff. commo. & in l. ſi qs. §. fi. ff. de edẽ. vide oĩno Syl. cõſ. 49. ꝑ totũ.

Item

Item caſus contingẽs nocet domino. Corne. conſilio. 318. in prin. in 4. uol. qui omnino eſt uidendus: nec dicatur, quòd fuit in mora, deducendo equum alibi, quàm dixerat, ideo teneri, &c. quia nihil refert, & hoc non recipitur in equo locari ſolito. Bart. in l. item quæritur, §. ſi. ulti. col. uer. quærit glo. ff. locati. nam retinens equum pro pluribus diebus quàm commodatus, uel locatus fuerit, non tenetur, ſi credidit dominum permiſſurum, uel equus ſit ſolitus locari, cum uideatur conductor eum recõducere. Firma. in uerſ. conductor equi, num. 13.

2 Immo dici poſſet, quòd ipſe ſtabularius tenetur ad intereſſe ipſi reo conuento, qui non potuit uti equo conducto, ut per Bart. in l. ſi tibi. ff. loca. nam locator tenetur conductori de uitio equi locati, ſi damnũ inferatur gloſ. in l. in rebus. ubi & Bar. ff. commodati. Archiepiſcopus. Flo. in eius ſumma. par. 2. tit. 1. c. 15. de ſpeciebus furti. §. 6. colu. 1. circa princ. unde culpa potius ipſius locatoris equi arguitur, quàm iſtius conductoris, præſertim, cum præſumptio legis adſit aduerſus ipſum locatorem: ab huiuſmodi. n. fraudib. nec nũc quidem ſe abſtinent ſtabularij, ut dicit Vlpia. in l. 1. §. 1. ff. nautæ, caupo. & ſtabu. Fely. in c. nonne. colu. 3. de præſump. & dixi fuſius in meo tractatu de præſumptionibus, & eò magis

gis cum iſte actus ſit ſeparatus à culpa, quo caſu, non præſumitur culpa, niſi probetur? Ruin.conſ.93.nu.7.in 5.vol.

Quæſtio tercenteſima nonageſimaſeptima.

Quid ſi equus fuerit caſtratus, & ob id mortuus: an teneatur ille, qui eum caſtrauit? Reſ. quòd ſic, ſi incuriam ipſius, dolo, negligentia vel culpa fuerit mortuus, vide oīno Caſſa. in conſ.48. per totū, vbi idem dicit, ſi medicus, vel Mareſchalcus male curauit equū ęgrotū.

Quæſtio tercenteſima nonageſimaoctaua.

Clericus emit equum de bonis eccleſiæ. nū quid efficit dn̄s? Reſ. ꝙ non, 13.q.1.res eccleſię.44.diſt.in prin.verſ.ſacerdos.Firma.in verſi.clericus acquirit.Redoanus.in tract.de ſpolijs.q.3.nu.3. & nu.32. & q.9.nu.50. & q. 12. nu.7. & in tract.de rebus eccle.non alie. pag. 290. & 293. nu.8.

Quæſtio tercenteſima nonageſimanona.

Commodatarius equi, nunquid de morte equi tenetur? Reſp.ꝙ non, niſi culpa præceſſerit.l.ſi vt certo.§.ſed interdum. ff.commoda. Firma.ver.conductor, & ver. cōmodatarius.

Quęſtio Quadringenteſima.

Commodatarius equi obligans ſe ad caſus fortuitos, vel ad omne periculum: an teneatur de morte ſine culpa ſua? Reſpon. Bal. in l.1.in 1. col. ver. quæro igitur. C. commoda. poſt glo.ibi. Firma. ver.commodatarius.

Quæſtio quadringenteſima prima.

Legatum eſt factum unius equi, cum plures haberet teſtator equos, de quo nam equo intellexit? Reſpond. de illo, quo frequentius vtebatur. Bal. in l. 1. C. de verbo. ſigni.

Quæſtio quadringenteſima ſecunda.

Statutum dicit, ꝙ currens equum per plateam, puniatur, ut extat Ferrariæ, quomodo intelligatur? Reſpon. Bar. in l. fi. §. ſi propter. ff. de publica. quod intelligitur ſi uoluntariè currat, non ſi uiolenter.

Quęſtio quadringenteſima tertia.

Venditor equi recipit equum, tāquā morboſum ab emptore: an ſibi præiudicet? Reſp. ꝙ ſic. uidetur. n. fateri caſum redhibitionis, & tenetur reſtituere pretium. Bar. in l. ꝙ ſi nolit. §. in factum, per illum text. ff. de edili. edic. Firma. uer. uenditor animalium. uer. 3.

Quæſtio quadringenteſima quarta.

Equus eſt uenditus alibi, quàm Bononiæ, & reſtitutus poſtmodum ex diſtractu, oritur lis inter contrahentes Bononiæ: an pro deciſione iſtius caſus debeat ſeruari ſtatutum Bononiæ, uel ius cōmune, qđ uiget alibi? Reſ. ꝙ quò ad litis ordinationē debet ſeruari ſtatutū Bononiæ. at ſecus, quò ad deciſionē, qa caſus debet decidi & terminari ſm̄ ius commune, uel ſm̄ ius, qđ uiget in loco, ubi actus fuit geſtus, Pariſi. conſ. 120. per tōtū. in 1. uol.

ubi

ubi etiã dicit teſtem, qui in diſtractione contractus equi uenditi fuit, rectè probare, quoties adminiculatur ex dicto alterius teſtis, qui deponat equum uidiſſe penes uenditorẽ, facta reſtitutione de ipſo equo.

Quæſtio quadringenteſimaquinta.

An iudicis officio ſuccurratur, ſi agitur de uenditione equi, quem unus ex ſocijs uenditoribus tradere poteſt, & hoc cõſtat, ſed cauſatur abſentia ſociorum, ut fruſtretur emptorẽ in periſtaſi conſtitutum, uel ut quid ab eo extorqueat? Reſp. ꝙ ſic, põt. n. & debet bonus iudex cõpellere unũ ex talibus ſocijs pręsẽtẽ ad ſatisfactionẽ ſuo, & ſociorũ uel conſortũ nomine, ſiue agat de uenditione, uel locatione equi in ſpecie uel in genere. Gallus in ſuo de diuiduis & indiuiduis parte. 2. nume. 239.

Queſtio quadringenteſimaſexta.

Quis recipit equum in pignus: an pro expenſis equi, famuli, & penſione ſtabuli, habet tacitam hypotecam? Reſpon. Bar. ꝙ ſic. in l. interdum. ff. qui potio. in pigno. ha. Et præfertur anterioribus creditoribus.

Quæſtio quadringenteſimaſeptima.

An uendentes equos ſtatim receſſuris. Si ſtatim eis non ſoluit pretiũ, recuperare põt equos uenditos? Reſ. ꝙ ſic. cũ nõ ſit tranſlatũ dñium, q̃a fides de pretio habita nõ ſit. Vital. in tract. clauſularũ, ſuper clauſula. Et ſpecia-

liter obligauit ipſam rē emptā.nu.19.fol.51.

Quæſtio quadringenteſima octaua.

An cum tu interfeciſti equum mihi commodatum poſſum agere contra te ad intereſſe? Reſpon. Vitalis. in trac. Clauſularum, in q. Si pœnæ, quę adijciuntur in compromiſſo, aut inſtrumentis ex partium conuentione, an licitè, & in foro cōſcientiæ peti poſſunt, & exigi, etiam in foro canonico pagina.476.nu me.4.ver.quæſitum.quòd ſic, per tex.in l. interficiendo.§.ſi tibi, ff. de furtis.

Quæſtio quadringenteſima nona.

Maſſaritiarū ne appellatione venit equus, vel aſinus? Reſpond. Bart. quòd non. in l. 1. ff. de ſuppellecti.lega.

Quæſtio. quadringenteſima decima.

Quis vendit equum 10.ducatis, quem, ſi intra menſem non traderet, uendidit fundū: an fundus ſit tantùm in obligatione? Reſ. Ripa. quòd ſic.in l.ita ſtipulatus num.64., ff. de ver.ob. tanquam vtriuſque partis fauore fundus ſit ſubrogatus. Sylua.cōſ.102.nu.32.in 2.

Quæſtio quadringenteſima decimaprima.

Teſtator legauit equum cū ſella, & eſt mortuus viuente ipſo teſtatore: an ſella debeatur? Reſpond. Papien. in for. libelli pro legato rei ſingularis.nume.62.vide omnino.

Quæſtio quadringenteſima decimaſecunda.

Cauetur, ꝙ pro equo uendito, ſoluantur

quin-

quinq; ſolidi pro aureo,ut in decretoMedio.
ego vẽdidi equũ ꝓ centũ aureis,ſed in proxe
netis expẽdi decẽ:an ꝓ dictis decẽ, ẽt debet
ſolui gabella? Rñ.Cotta.rerũ memora.uer.ſta
tuto Med.ꝙ ſolũ debeo ſoluere ꝓ nonaginta
ex Bar.in l.ꝙ ſi.§.cuidã.ff.de con. & demon.

Quæſtio quadringenteſima decimatertia.

Quid ſi eſſet contentio de equo, qui in ſe-
queſtro remitteretur ſuꝑ hoſpitio:an dilatio
nes eſſent coarctandæ? Reſpon.coarctanda eſ
ſe probat doctus certè uerus, & Menochius.
de arbi.iudi.caſu.52.nu.15.lib. 2.

Quæſtio quadringenteſima decimaquarta.

Promiſi tibi equum, ſine ulla ſpecificatio-
ne, ſi ad liberandum fidem meam tibi obtuli
equum nigrum, quem ob eum colorem acci-
pere nolles, & interim equus moriatur,an ip
ſo iure ab vllo alio equo dando ſum ne libera
tus:an ope exceptionis tantummodo? Reſpõ.
Iodocus.in Enchiridio.parium,uel ſimilium.
ver. obligatio generalis.

Quæſtio quadringenteſima decimaquinta.

An creditor præſumatur equum pignori
datum ſuis expenſis aluiſſe? Reſpon.ꝙ ſic,niſi
contrarium doceatur.d.m.Alcia.in trac.præ
ſumptio.regu. 1.præſump.50. Eckius. in tra.
de iure ſiſtendi.capi.34.nume.2.Natta. conſ.
547.nume.32. Villalobos in ſuo communiũ
opi.uer.pignoratus equus.nume.87.

Quæſtio quadringenteſima decimaſexta.

Quid ſi domus minabatur ruinam, & corruens occidit equum commodatarij, cuius certè ruinam diligentiſsimè reparaſſet, uel ibi non poſuiſſet equum cõmodatum. quid iuris? Reſpon. Abb. in c. 1. de commodato. de quo Pet. Santerna. in trac. aſſecura. par. 3. nu. 67. pagi. 468.

Quæſtio quadringenteſima decimaſeptima.

Si ſtatuto indiſtinctè cauetur, quòd ſoluatur pedagium de equis & iumentis; an etiam intelligatur de ijs, quæ ſui uſus cauſa ſunt? Reſpon. Ancha. in conſ. 264. quod non. ſed de ijs tantũ, quę negociationis cauſa conducuntur, de quo Rolan. à Valle. in conſ. 42. nu. 28. in 3. Natta. in conſ. 158. nu. 6. in 1. Marſil. ſingu. 86.

Quæſtio quadringenteſima decimaoctaua.

Qui ſi fuit uenditus equus, & habitũ pretium, & traditus equus: poſtea impedit princeps, & accipit equũ ab emptore: an debeat releuari emptor à uẽditore? Reſ. Rol. à Vall. in conſi. 45. per totum in 3. uol. ꝙ non. quia eſt caſus fortuitus, qui nocet emptori, & non uenditori. uide omnino.

Quæſtio quadringenteſima decimanona.

An poſsint ſequeſtrari equi, uel muli mulionum, ſtipendiariorum, uel forenſium uenientium ad ciuitatem cum equis & mulis? Reſpond. quòd ſic, quia, cum ſemper ſint in

iti-

itinere, & pedem teneant in ſtapedio, ſemper dicuntur ſuſpecti, ſi ab eiſdem petantur equi uel muli, uel quid aliud, niſi ſatiſdent. Ideo practicatur, quòd ſequeſtrum fit. Angel. in l. ſi fideiuſſor. §. fi. ff. qui ſatiſda. co. facit, quod no. Bart. in l. hæres abſens, in fi. ff. de iudi. ubi dicit, quòd uiatores ſemper dicuntur ſuſpecti. Fran. Curti. in tracta. de ſequeſtris: in §. 2. nume. 30. fol. 488. in ſelectis diuerſorum de aſſecurationibus.

Quæſtio quadringenteſima uigeſima.

Quæro forenſis debitor meus Papiam accedit, ubi non ſortitur forum, nec ratione domicilij, nec delicti, ado poteſtatem, & dico, hunc forenſem eſſe meum debitorem, & ſuſpectum de fuga, & recuſſu, & impetro ſequeſtrari equos: an teneat ſequeſtratio? Reſpon. quòd ſic. ad finem ſcilicet, ut ſatiſdet de iudicio ſiſti, coram iudice competenti, & de re non barratanda. Et hoc modo remittentur partes ad iudicem competentem, uide omnino Curti. in trac. de ſequeſtris. §. 2. nu. 62. in 17. q. inter tract. aſſecura.

Quæſtio quadringenteſima uigeſimaprima.

An lucrum equi pignorati, locati per creditorem computatur in ſortem? Reſpon. Bal. ꝙ ſic. in l. 2. C. de pigno. quatenus, ſcilicet eſt ſupra ſumptus.

Quæſtio quadringenteſima uigeſimaſecunda.

An quæſitum cum equis communibus, debet eſſe commune cum ſocijs communibus? Reſ. ꝙ non. quia equi carent ſenſu, & ideo ꝑ eos nō acquiritur. Bal. conſ. 41. ad fi. in 1. uol.

Quæſtio quadringenteſima uigeſimatertia.

Amicus meus, me inſcio, fugit cum equo meo, uel famulo meo. an ei uidear opem præſtare ad maleficium? Reſp. Bal. in conſ. 250. nume. 4. quòd non. uol. 1.

Quæſtio quadringenteſima uigeſimaquarta.

An merces equi à uiſitante conducti exſolui debet ab eccleſia veſitata? Reſp. quòd non, vt no. ſcriben. relati per Philip. Fran. in c. 1. §. procurationes, de cenſibus in 6.

Quæſtio quadringenteſima uigeſimaquinta.

Bidello mortuus fuit equus conductus in itinere, probauit equum ſibi fuiſſe mortuum in itinere, ſed non probauit in ſpecie fuiſſe illum equum, quem conduxerat, an ſufficiat? Reſpon. quòd non. Ioan. And. in c. auditis. de præſcrip. vbi in ſpecie de hoc Grammati. conſilio ciuili. 1. nume. 13.

Quæſtio quadringenteſima uigeſimaſexta.

Aliquis promittit de euictione pro equo uendito alicui per aliquem, quod equus ſibi non leuabitur: equus de facto ſibi eſt leuatus & derobatus: an tenebitur? Rñ. ꝙ nō: quia eſt promittere factum alienum, ꝙ eſt vltra natu

ram

ram contractus, & ſic non ualeret ſtipulatio. uide Grammati.in conſ.ciuili.22.per totum.

Quæſtio quadringenteſima uigeſimaſeptima.

Super liquidatione pretij equi, uel muli, teſtes deponunt, ꝙ equus erat bonus, bellus, & craſſus, & quòd ualebat triginta ducatos aureos, & quòd ipſi teſtes tanti emiſſent: an rectè probent pretium, & ualorem equi prædicti? Reſpon. Grammati.conſi.ciuili.35. per totum, quòd ſic.

Quæſtio quadringenteſima uigeſimaoctaua.

Qualiter probabitur equus occiſus ab aliquo clam & de nocte? Reſ.Gram.conſ.ciuili. 45.per totum.vide Ioã.de Amicis.in cõſ.83. vbi defenſio pro equo occiſo cum partiſana.

Quæſtio quadringenteſima uigeſimanona.

Quid ſi equum furto tibi ſubtraxi, & tu ob iram indignatus ſimiliter furto ſubtrahis mulam meam: an fiet mutua delicti compẽſatio? Reſpon. Ambo uenimus puniẽdi, licèt magis punitur, qui prouocauit, & qui grauius deliquit. Gramma.conſ.ciuili.69.nume.21.

Queſtio quadringenteſima trigeſima.

An quælibet ciuitas, ſiue Caſtrum, poteſt imponere gabellam equis delatis cauſa cõmertij? Reſpond. quòd ſic. Grammati.conſil. ciuili.69.nume. 17.

Quæſtio quadringenteſima trigeſimaprima.

Petitur equus, qui eſt mortuus, & conſequen-

quenter ſuccedit æſtimatio. Si cauſa ipſa eſſet ordinaria: an poſſet ferri ſnīa ſuper ęſtimatione? Reſpond. quòd non. cum non fuerit petita. Fallit, ſi procedatur ſummariè, quia poterit fieri condemnatio in æſtimatione, quia non poteſt negari iſtam ſententiam fuiſſe latam iuxta formā petitionis, ibidē prope petita, licèt, non ſecundùm ipſam petitionem. Lanfr. in clem. ſæpe. in uer. libellus. 3. colu. de verbo. ſigni. de quo Grammati. conſi. ciuili. 94. nume. 4.

Quæſtio quadringenteſima trigeſimaſecunda.

Puer quidam habebat equum, qui cucurrit, & pauperiem fecit, quia quidam incidens ligna metum equo incutit, quæritur an teneatur d. puer damnum reficere, uel ille, qui incidebat ligna, cauſam dedit, vt pauperiem fecerit? Reſpond. quòd aut iſte puer fuit in dolo uero, aut præſumpto, uel in culpa: Si in dolo uero, & tenetur: aut in dolo præſumpto uel in culpa. Et tunc in utroque caſu reſtituit in integrum. Si quidem culpa incidentis ligna fecerit pauperiem. datur actio in factum contra eum, uel utilis Aquilia. Si uerò culpa pueri equitantis? datur reſtitutio in integrū, nec tenetur eius pater, ſi eum cum equo miſit ad aquandum, aut equus commota ferita te illud fecit, & contra ſui naturam, abſque alicuius culpa, & nemo tenebitur. ita Gram-

mati.

matic.conſilio.139.per totum uide omnino.

Quæſtio quadringenteſima trigeſimatertia.

An ſocius teneatur ex morte equi, uel iumenti ſocio? Reſpond. Ioan. de Amicis conſi. 38. quòd non. uide omnino.

Quæſtio quadringenteſima trigeſima quarta.

An clericus poſsit emere pullum equinum nutriendum, ut eum carius poſtea uendat? Reſpon. quòd ſic. Redoanus. in tract. de ſpolijs q.2.nu.14.

Quæſtio quadringenteſima trigeſimaquinta.

An ualeat pactum, quod ſi uendo tibi equũ hoc pacto, quòd ſi diſplicuerit tibi intra certum tempus? Reſpond. quòd ſic. Natta. conſi. 213. nume.4. in 1. uol.

Quæſtio quadringenteſima trigeſimaſexta.

An pendente appellatione fiat ſequeſtratio equi, de quo litigatur, & eius mercedis, & uecturæ? Reſpon. quòd ſic. Natta. conſilio. 584. nume.3. in 3. uol. ubi, quando ſequeſtrantur & fructus naturales & ciuiles, pendente appellatione, & ibi per quem iudicem fiat d. ſequeſtratio: an per iudicem à quo uel ad quem, & ſi non habetur ſtabulum pro equo ſequeſtrato poteſt unum conduci, & ita etiã una domus pro fructibus ſequeſtratis, conduci poteſt.

Quæſtio quadringenteſima trigeſimaſeptima.

Teſtator armabat equum diuerſis modis, ut

vt quia qũando ibat ad torneamẽta ponebat ſibi phaleras, ideſt ornamenta cum gemmis & auro, ſed quando accedebat ad prælium, erant phaleræ de corio, & legauit armaturas equi, quæ nam debentur? Reſp. Bar. in l. 1. ver ſic. ſed pone. C. de uerb. ſignifi. quòd mediocres debentur, quia medium eſt uiri prudẽtis & legis à ſapientibus inſtitutæ. allegat l. qui Lancem. ff. de auro & argento lega. & hoc, niſi propter eximiam nobilitatem teſtatoris atque legatarij aliquid amplius præſumatur. Natta conſi. 626. nu. 19. & ibi: quando legatum largè, uel ſtrictè interpretatur?

Quæſtio quadring. trigeſimaoctaua.

Quæro quõ habet teſtificari teſtis ſup deterioratione equi? Rñ. Lanfr. de Oria. in trac. de teſtibus. nu. 21. vbi dicit, quod debet teſtis eſſe certus, & oportet, ꝙ deponat de duobus temporibus ſi velit deponere ſuper deteriora tione rei. Nam debet deponere de ualore, tpe quo quis commodauit equum, deinde de va lore reſpectu temporis, quo fuit redditus. Ecce dicit teſtis. Equus, quem accommodauit Titius Seio tempore commodati ualebat decem, & erat equus pinguis, & ſanus: tpe autẽ, quo reſtituitur ſibi equus, non ualebat, niſi ſex, & erat macer, & claudus &c.

Quæſtio quadring. trigeſimanona.

Quis de alieno ſtabulo equum arripuit,

quo

quo conſcenſo, inimici manus aufugeret: an deliquiſſe cenſetur? Rñ. quòd non. Nec furti tenetur. l. verum. ff. de furt. argu. l: quemadmodum. §. item labeo. ff. ad l. Aquil. Royſius. deciſ. 3. nu. 288.

Quæſtio quadring. quadrageſima.

An cicatrix, uel deformitas in equo ęſtimatur? rñ. ꝙ ſic. cum per eã minus ualeret equus ipſe, & minori pretio venderetur. Anto. Gomez. in trac. de delic. c. 6. de iniuria. nume. 12. fol. 388. vide omnino.

Quæſtio quadring. quadrageſimaprima.

Si dico, ꝙ vendidiſti mihi equũ ſtellatũ in fronte. Si ſit facta probatio de equo, ſed non de qualitate frontis ſtellatę: an concludat probatio? Rñ. Bald. ꝙ non. in l. edita. col. fin. C. de eden. de quo Iaſ. in l. non hoc. n. 13. C. vñ legi.

Quæſtio quadring. quadrageſimaſecunda.

Quædam mulier dedit in ſocjdam cuidam ruſtico equam cum pulla, quæ nouem ſcutis æſtimatæ fuerunt, eo pacto, quòd capitale eſſet ſaluum, & fętus communiter diuideretur, qua ſocida durante, quædam filia parua dicti ruſtici duxit equam prædictam ad fontem, vt biberet extimeſcens equam ſinit illam abire à ſe met ipſa, quæ ſiniſtrorſum incedens, propè quandam rupem, de ea cecidit, & eſt mortua. Quæritur cuius nam ſit damnum; an dictæ mulieris in to-

tum,

tum, uel in parte? Reſponde. Deciſio Peruſina. 10. quòd ad ruſticum pertinet emendare damnum, cum bene non cuſtodiuit equam, uide tu Bal. in conſi. 441. col. 2. poſt med. lib. 1. ubi loquitur de committente cuſtodiam pecorum puero quòd in culpa non dicitur, quādo ita erat conſuetudo cuſtodiendi beſtias per pueros, de quo Crauetta. conſ. 8. num. 22. uide omnino.

Quæſtio quadring. quadrageſimatertia.

Aduena emit equum non ad credentiam, an ſi non ſoluat poteſt capi, & detineri, tanquam ſuſpectus & fugitiuus? Reſpon. Paul. de Caſt. in l. hæres. §. 1. nu. 13. ff. de iudi. quòd ſic, quia cenſetur actum, ut ſtatim ſoluat, ideo ſi non ſoluit, poteſt capi, & detineri, quia ſuſpectus & ſugitiuus eſt.

Quæſtio quadring. quadrageſimaquarta.

Quiſpiam emit equū uitioſum, ob idque egit redhibitoria, ſed pendente iudicio, uitium illud omnino ceſſauit, an ceſſare debet ipſa redhibitoria actio? Reſp. quòd ſic. Tiraquellus. in ſuo. Ceſſante cauſa. par. 1. nume. 221. & ibi, quis eorum tenetur ad expenſas?

Quæſtio quadring. quadrageſimaquinta.

Faber ferrarius, ſiue Mareſcallus, ſi quid in arte ſua præter equum & bonum commiſerit, ad quæ tenetur? Franc. Mar. deciſio. 523. parte. 1.

Quæ-

Quæſtio quadring. quadrageſimaſexta.

An ad probandum equum fuiſſe ſanum, & eius ualorem, & culpam commodatarij, ſit neceſſe, quòd teſtis reddat rationem dicti ſui etiam non interrogatus? Alex. conſil. 185. in ulti. uol. & ibi quod ſi locator adhibuit medicum tardè ad curam equi infirmi, an imputetur ei, ſicut ſi nullum adhibuiſſet, & quid ſi in uno deponit falſum: an in omnibus perdant fidem? uide omnino Bal. in conſil. 404. in 2. uol. & in conſi. 22. in 3. uol.

Quæſtio quadring. quadrageſimaſeptima.

Quidam legauit mihi decem equas, & fecerunt fœtus: an ex mora conſequar fœtus? Reſpon. Ange. in l. equis. ff. de nautico fenore, quòd ſic: ſecus ſi legauit equos.

Quæſtio quadring. quadrageſimaoctaua.

Si uideo foren ſem in ciuitate tranſeuntem cum equo meo: an poſſum iudicis officium implorare, ut poſsit ſtare mecũ in iſto loco, uel quòd equus deponatur, & conſignetur penes quendam. Caſt. in l. acceptam. num. 11. C. de uſuris.

Quæſtio quadring. quadrageſimanona.

Commodans equum, quem ſciebat non poſſe ferre laborem: an teneatur? Reſpon. tenetur contraria commodati ipſi commodatario ad intereſſe, ſi propter hoc, quòd equus in uia defecit, damnificatus eſt, ſed ſi gratis

commo-

commodauit,& pereat,non tenetur commodatarius.Caſtr. in l.eum,qui rem.ff.commo. per ibi dicta. ſubdens,ꝙ multi laici idiotę(vt pluries vidit)errant, dicentes, ꝙ quando res commodatur gratis,ſi pereat qualitercunque teneatur commodatarius emendare, & habent iſtud quaſi pro lege,& tamen ſecundum ipſum hoc eſt erroneũ, ut patet in d.l.ꝙ not.

Quæſtio quadring. quinquageſima.

Stante ſtatuto,quòd mulier,uel minor nõ poſsit alienare ſine conſenſu conſanguineorum,quid ſi vendunt equum ſine illa ſolennitate,& moriatur poſtea, cuius nam erit periculo?Reſpond.ut per Iaſ.in l.non omnis.§.1. nume.6. ff. ſi cert. peta.quòd perijt periculo ementis.

Quæſtio quadring. quinquageſimaprima.

Si ruſtico dedi equum paſcendum,& de eo retineo dominium,ſi perit culpa,uel dolo ruſtici,tenetur reficere damnum mihi.Doct.in l.ſi paſcenda.C.de pac.ubi & Iaſ.num.2. Nec ſufficit probare interitum,& pellem portare domino,niſi probet caſum fortuitum,uel ipſam mortem naturalem.

Quæſtio quadring. quinquageſimaſecunda.

Si qs,puta ambaſciator, uel alius eſſet per miſſus ducere ſex euectiones,i.equitaturas: an poſsit inter illas famulũ ducere pedeſter? Rñ.ꝙ ſic.Abb.in c.in ſingulis.n.1.de ſta.mon.

Quæ-

Quæſtio quadring. quinquageſimatertia.

Habentes equos caualcatę: an ſemper ſtare debent parati? Reſp. quòd ſic. Bal. in l. nam ſalutem. §. ſciendum. ff. de offi. præfe. vigil.

Quæſtio quadring. quinquageſimaquarta.

Actio de dolo non concurrit cum actione de pauperie, ſed pone tres equitantes, fuit vnus, qui exit de medio, vt equi ſociorum inuicem rixarentur, uel quis eleuauit ſtangã de medio inter duos equos rixoſos: an teneatur actione de dolo? Reſpond. quòd ſic, quia fuit dolus, cum non ligauit, vt non poſſet vnus alium mordere, non autem tenetur lege aquilia, quia factum deſiderat. vide Bal. in l. Et eleganter. §. quadruplex. ff. de dolo malo.

Quæſtio quinquageſima quinta.

Si conductor Ronzini deteriorauit Ronzinum, ita quòd nõ eſt amplius equitabilis: an teneatur? Reſ. tenet̃ ad vecturam totius tẽporis, & ad intereſſe totius deteriorationis. Bal. in l. ſi uno anno. §. itẽ, cũ quidã in lectu. antiqua. ff. loca. Odof. tñ in con. inci. locaui tibi mulã, conſuluit, ꝙ conductor equi non tenet̃ ad mercedem poſt mortem equi, vſq; ad ſolutionis æſtimationem, etiam ſi fuerit factum pactum, ꝙ qualibet die equus intelligeretur locatus, ꝓ quinq; ſolidis, uide apoſtollan. ad Bal. ubi ſupra. litera a, & Spec. in titu. de locato. §. iam dicendum. uerſic. ſed ecce locaui.

Quæſtio quadring. quinquageſimaſexta.

Mulio, vel equorum locator, an teneatur ſoluere paſſagium muli, vel equi ſcholari locati pro libris portandis? Reſpon. ꝙ ſic. Bald. in l. cum in plures. §. veſtimenta: in apoſtil. in fin. ff. loca. idem repitit in §. vehiculum. in ea. l. in apoſtil.

Quæſtio quadringent. quinquageſimaſeptima.

Proxeneta equorum concluſit mercatum de equo, qui erat venalis: an ſit perfectum? Reſpon. ꝙ non. quia officium Proxenetæ non eſt concludere, ſed tractare: niſi à partibus haberet mandatum. Bal. in l. multum. col. 2. nu. 3. C. ſi quis alteri, uel ſibi. vide Stracham. de Proxenetis.

Quæſtio quadring. quinquageſimaoctaua.

Equus ne traditur per capiſtrum, vel frenum? Reſp. ꝙ ſic, & aliàs non poteſt bene, nec aptè tradi. & equus ducitur, & ideo dominiũ transfertur per viſum. Fab. inſti. de rerum diuiſ. §. itẽ ſi quis. nu. 3. aliàs; ſi tradat capiſtrũ non ſuper equo, nec equo fortè in pſentia exiſtẽte, & in iſto caſu, non videt traditus. vt ibi.

Quæſtio quadring. quinquageſimanona.

An vendi poſsint Mareſcalis ſine pœna res vendi prohibitæ, pro medella ſcilicet facienda vno equo? Reſpon. quod ſic, pro bono, & perſonæ notæ & fideli, de quibus veriſimile eſt, quod indigent pro bono. Ioan. Fab. inſti.

de

de public.iudi. §. item lex Cornelia, ad fin.

Quæſtio quadring. ſexageſima.

Equus non dicitur deferratus, niſi aliàs fuerit ferratus. Ioan. Fab. Inſti. quibus more contrahitur obl. in prin. num. 2.

Quæſtio quadring. ſexageſimaprima.

Dicit aliquis tu ſurripuiſti meum equum, & probat: an ſuo iuramento ſtabitur de æſtimatione ipſius equi? Reſpon. Ioan. Fab. inſti. de verbo. ob. §. non ſolùm, nu. 5. quòd ſic.

Quæſtio quadring. ſexageſimaſecunda.

Volebas ire Pariſius, rogaſti me, quòd traderem tibi equum meũ, conceſsi, quid iuris? Reſpond. ꝙ hic eſt certus vſus, & tempus tacitum, quo poteris iuiſſe & rediјſſe, hoc eſt cõmodatum, ſed ſi non ſit tempus tacitum, uel expreſſum, tunc eſt præcarium, & ideo quando libet, reuocatur, ut concedo tibi habitationem illius domus. Ioan. Fab. in §. ſequens. nume. 23. inſti. de actio. vbi communem eſſe opinionem dicit.

Quæſtio quadring. ſexageſimatertia.

Si promiſiſti mihi equum, qui conſueuit portare frenum: an debes mihi frenum? Reſp. quòd ſic, ſicut in venditione. l. Ediles. §. 1. cũ ibi no. ff. de edili. edic. Ioan. Fab. inſti. de acti. §. actionum autem. nu. 8.

Quæſtio quadring. ſexageſimaquarta.

Contraximus ſocietatem ſuper certis mer

cationibus, pacto incontinenti appoſito, q̄ ego darem tibi equum meum pro tuo, quia fortè tu debebas pręſtare operam, & ire ad mercata, & meus equus erat melior quã tuus certè præſcriptis uerbis eſt bonę fidei, vel fortè contracta ſocietate ſtatim conueniſti equum meum ducere ad forum pro vendendo quem tradidi tibi æſtimatum pro decem certè actio præſcriptis verbis locum habet, & eſt bonę fidei. Ioan. Fab. inſti. de actio. §. actionum autem. nume. 12.

Quæſtio quadring. ſexageſimaquinta.

Quietaui de debito te, in quo mihi tenebaris, vt mihi dares equum tibi adeſt ex facto meo, ideo agò præſcriptis verbis, vt des: ſed ſi manumiſi ſeruũ meũ, vt dares mihi equum, tunc ex manumiſsione illa tibi nihil adeſt, & ideo agitur de dolo, Ioan. Fab. inſti. de actio. §. actionum. nume. 17.

Quæſtio quadring. ſexageſimaſexta.

Quid ſi à me fundum conduxiſti, & colonus factus es meus, & quotannis obligaris mercedis nomine aliquid præſtare mihi. & induxiſti in eundem fundum complura, inter quæ & equum: an talis equus pro mercede erit mihi obligatus? Reſpon. quòd non niſi ex pacto conuentum ſit, ita ex Theophilo. in §. eſt & ſeruiana. inſti. de actio. deducit doctus certè, verus & Menochius, in tracta. de adi-

piſcen.

piſcen. poſſeſsio. remedio. 3. nume. 41.

Quæſtio quadrin. ſexageſimaſeptima.

Quæro quis nam dicatur equus ſuccuſſarius? Reſpon. humaniores. Ambro. & cæteri, quòd eſt ille, quem uulgo dicimus, che trotta qui concutendo ſeſſorem graditur.

Quęſtio quadring. ſexageſimaoctaua.

Equa datur ad paſcendum, quid iuris de fętu ipſius? Fir. uer. ſocietas diuiditur uer. 40.

Quæſtio quadring. ſexageſimanona.

Emptio ne contrahitur, ſi dico, uolo uendere Titio abſenti equum pro decem, & unus referat ſibi, & dicat ſe uelle emere? Reſpõ. Fa. de Monte, quòd non, in tractatu, de emp. & uendi. q. 5. nume. 46. tomo. 8.

Quęſtio quadring. ſeptuageſima.

Emptor emens latenter equum uitioſum, quas intentare poſsit actiones? Reſpon. Ioan. de. S. Bla. in tracta. de actio. §. in rem. numer. 43. tomo. 16.

Quæſtio quadring. ſeptuageſimaprima.

Emptor, ſi ratione uitij rem emptam reſtituere cogitur: an pretium ei reſtituere cogitur uenditor? Reſpond. quòd ſic. Fabian. de Monte. in tracta. de empt. & uendi. quæſt. 8. ſub nume. 7.

Quæſtio quadring. ſeptuageſimaſecunda.

Emptor equarum, ſi recepiſſet fructu ex equabus emptis, & moram commſ

ſerit in ſoluendo pretium, an venditor dictos fructus tanquam intereſſe petere poteſt? Reſpō. quòd ſic. Fabia de Mon. in tract. de emp. in q. 6. prin. nu. 19. fol. 53. tomo 8.

Quæſtio quadring. ſeptuageſimatertia.

Emens equum alienum ſcienter: an pretium repetitur? Reſpon. Firma. in tract. de epiſco. in §. ſupereſt. nu. 119. tomo 2. fol. 256. quòd non. nec de euictione agitur.

Quæſtio quadring. ſeptuageſimaquarta.

Emens pluries equos furtiuos, an furti particeps præſumatur? Reſpon. quòd ſic. Montaltus in tract. de reproba. ſententiæ Pilati. articulo. 2. nu. 6. tomo 3. fol. 13.

Quæſtio quadring. ſeptuageſimaquinta.

Emens vilius equum, vt carius vendat, nō ex cupiditate, ſed vt ſuis prouideat neceſsitatibus, & familiæ, an peccet? Reſpond. quòd non. Lauren. de Rodulphis. in tra. de uſuris. in §. ſalubriter. nume. 151. fol. 61. tomo. 9. tractatuum. parte. 3. aliàs ſecus.

Quæſtio quadring. ſeptuageſimaſexta.

Emere an quis poſsit equum pro ſe & alio intra terminum nominando, & non nominato? Reſpon. Fabia. de Mon. quòd ſic. in tracta. de empt. & vend. quæſt. 3. princ. numero 19. fol. 26.

Quæſtio quadring. ſeptuageſimaſeptima.

Emens equum furtiuum à fure, teneturne

ne furti? Reſp. quòd ſic. l. ſi liberam. C. quòd com eo. Alex. in l. rem alienam. ff. de contrahen. emp. ubi idem dicit in uendente. Fulgo. conſi. 175. in 2.

Quæſtio quadring. ſeptuageſimaoctaua.

Emptor equi furtiui, poteſt ne conueniri etiam à poſſeſſore, cui fuit equus furatus? r ñ. ꝙ ſic. glo. in l. ſi coloni. C. de agrico. & cenſi. lib. 11. Bal. in l. in ciuilẽ. C. de furtis. ubi Bar & glo. no. & no. in l. manifeſtiſsimi. §. ſed cum in 2. eo. tit. & in l. & ideo. §. Nerratius, ff. de condi. furti.

Quæſtio quadring. ſeptuageſimanona.

Emens equum à fure: an præſumatur ſciẽs uel ignarus? Reſpond. glo. & Bart. in l. in ciuilem. C. de fur. ſi autem emit ab alio, præſumitur in bona fide. Bald. in rub. de inueſtit. de re alie. fac.

Quæſtio quadring. octuageſima.

Emens equum à fure, conuetus ad eum reſtituendum, an teneatur furem in iudicio nominare? Reſp. ꝙ non, niſi ex urbanitate uelit. l. in ciuilem, & ibi Bar. C. de furtis.

Quæſtio quadring. octuageſimaprima.

Emptor equi furati, an teneatur equum reſtituere dño, ꝓtio ſibi non reſtituto? Reſ. ꝙ ſic. l. in ciuilem, ubi docto C. de furtis. niſi emerit à latrunculis, & hoſtibus, lege, mulier in opus. ff. de captiuis. Item, niſi fuerit,

proteſtatus, ſe emere nomine domini vel illius, cuius intereſt. Hoſtienſis in ſumma de pœnis.§.fin.ver. quid ſi emat.Bertachi.verſ. emptor rei furtiuæ.uerſi.3.ubi plenius..

Quæſtio quadring. octuageſimaſecunda.

Emptor equi accipiens illum experiendum per octo dies, ſi currat ad pallium, ſeu brauium, & vincat, uel aliter lucretur cum equo: an teneatur domino, ideſt venditori reſtituere lucrum etiam ſi emere velit? Reſpon. quòd ſic.l.apud Labeonem.in prin.ff.de præſcrip.uerb.Firma.uerbo. emptor animalium uerſic. 6.

Quæſtio quadring. octuageſimatertia.

Emptor equi furtiui, ſi ſciebat furtiuum non valet emptio. Bal. in rub. C. de contrah. empt.quæſtio.5.per tex.no.in l. ſi emptione. §.item ſi emptor.ff.eo.titu.

Quæſtio quadring. octuageſimaquarta.

Emptio equi ad incantum an ualet? Reſp. quòd ſic, etiam facta oblatione pretij ex interuallo poſt ſubhaſtationem. Bar. in l. ſi tempora.q.1.C.de fide inſtru.lib.10.

Quæſtio quadring. octuageſimaquinta.

Emptio præſumitur fieri nomine proprio in dubio.Bar.in l. Imperator.in fi. ff.de lega. 2.per.l.& magis.ff.de ſolu.Bar.in l.ſi patruus, C.communia utriuſque iudi.

Quæ-

Quæstio quadring. octuageſimaſexta.

Emptio equi pro pretio declarando per tertium, mortuo Titio ante pretium declaratum, an ualet? Reſpō. quòd non. Bal. in l. 2. §. ſed ſi quis. 4. col. C. communia de leg. per. l. fi. C. de contrahen. emp.

Quæstio quadring. octuageſimaſeptima.

Quomodo inſtrumentum concipiatur emptionis fęni pro equo? Specula. tit. de emp. & uendi. §. 1. in 6. forma.

Quæſtio quadring. octuageſimaoctaua.

Emens à prodigo equum, uel ab eo, cui bonis eſt interdictum, an præſumatur in mala fide? Reſ. præſumi, ſi ſciat venditorem ſtatim conſumpturum. glo. & Imola. in c. ſi diligenti. de præſcrip. & no. in l. ſi quis cum ſciret, & ibi Bar. Imola & doc. de verborum obliga.

Quæstio quadring. octuageſimanona.

Emptores equorum deprædatorum in bello: an ſint tuti in conſcientia? Reſpon. Fely. in c. quæ in eccleſiarum. colu. 9. uerſi. 2. no. de conſtitu.

Quæſtio quadring. nonageſima.

Emptor equi dubitans de venditore, quòd ſit malę vitæ, quid habet agere? Reſpon. quòd poteſt cogere venditorem ad ſibi tradendum equum uenditum, & debet deponere pecuniã apud tertium, ut ſi fortè ſibi euincatur equus ſit tutus de pretio. Ioan. de Prato in l. ſi reus

in ſi.ff.de procurato.per no. per Bar. in l.ſi cũ cor. de ſolu. vel poteſt ſoluere uni creditori anteriori, & facere ſibi cedi iura,ut per Bart. Cœpolam cautela.318.

Quæſtio quadring. nonageſimaprima.

Emptor agit ne actione de dolo contra eũ, qui equum emptum valde commendauit,animo decipiendi? Reſpond.quòd ſic.l.quòd venditor.& ibi Bar.ff. de dolo.

Quæſtio quadring. nonageſimaſecunda.

Emptor equi poteſt agere actione ex empto contra uenditorem; vt ſibi equus liber tradatur, quando eſt alteri obligatus.Et poteſt excipere contra eũ de dolo, qñ pretiũ petit.l. ex ꝑdijs,& ibi ꝑ docto.C.de euictioni.

Quęſtio quadring. nonageſimatertia.

Emens ne equum in ſubhaſtatione cum autoritate iudicis,pro maiori pretio ultra dimidiam iuſti pretij,dicatur læſus, & ideo agat l.2.C.de reſcin. venditione? Reſp.Bald. in d. l. 2. & per Bar.& Alex.in l.ſi quis cum aliter. ff.de verbo. obligatio.

Quæſtio quadring. nonageſimaquarta.

Emptor equi debet intra ſexaginta dies equum emptum uenditori refutare. alias non agit poſt, niſi aliud tempus fuerit à partibus pręfixum.l.quòd ſi nolit.§.ſi quis. ff. de edil. actio.Firma.in reperto. uer. Emptor agit de euictione.

Quæ-

Quæſtio quadring. nonageſimaquinta.

Emptor poteſt ne petere contra venditorem equi, quòd dictus equus uenditus, & alteri pignoratus, liberetur, etiam ſi non fuit facta denunciatio litis motæ. glo. in l. qui Romæ. C. de eui. Bal. in l. ex cōuentione. in fi. C. de pac. Fir. fuſius. in reportorio. ver. 44.

Quæſtio quadring. nonageſimaſexta.

Emens equum: an credere teneatur proteſtanti ne emat? glo. & Bal. in l. ſi fundum. C. de rei vendica.

Quæſtio quadring. nonageſimaſeptima.

Emens equum à pupillo, agens ad equum debet probare, quòd emit cum autoritate tutoris, alias ſuccumbit. gl. 31. q. 2. Lotharius. & per Ioan. And. in c. circa. de ele. & Matthe ſila: nume. 15.

Quæſtio quadring. nonageſimaoctaua.

Emptor agit ad intereſſe contra uenditorem, qui non notificauit emptori defectum empti equi, qui propter illud minus venderetur in futurum. Bal. in l. 2. C. de pericu. rei vēdi. & per Bar. in l. quæro. ff. de actio. emp.

Quæſtio quadring. nonageſimanona.

Emens equum morboſum, uel uitioſum ignoranter, quomodo agat? Specula. de renun. & conclu. ver. ſunt, & ſeq.

Quæſtio quingenteſima.

Emptor equi, qui voluit implere contra-

ctum,

ctum, poteſt ne conueniri, niſi purget morã intra modicum tempus, ut impleat, & arrham non perdat? Rñ.ꝙ ſic.Bal.in l.2.q.7.C. quando liceat ab emp.diſce.

Quæſtio quingenteſimaprima.

Emptor equi, ſi non habet ꝙ ſoluat, quid habet agere? Rñ.ſit cautus,ut excipiat contra uenditorem,ꝙ rem liberam non tradidit, ex eo,quia eſt obligatus pro dote uxoris, uel alijs creditoribus,quia donec diſcutiatur, uel donec equus liber tradat,nõ tenet ad pretiũ. Bal.in l.qui rem.& l.ex prædijs.C.de euictio.

Quæſtio quingenteſima ſecunda.

Emptor accipiens equum, ut oſtendat peritioribus, non tenetur de caſu fortuito contingenti in eo.dum haberet alteri oſtendere. l.ſit gratuitam.§. ſi cum mihi ueſtimenta. de præſcrip.uer.l.apud Labeonem.§. fi. eo.titu. ſed de dolo & culpa ſic.

Quæſtio quingenteſima tertia.

Emptor accipiens equum experiendum intra certos dies, cum pacto, ꝙ niſi placuerit, pro ſingulis diebus ſoluat uenditori certum quid dietim, ſi emptio eſt pfecta:an teneatur de periculo interim cõtingente in equo,& ſic ad pretiũ? Rñ.ꝙ ſic.ſi autem non eſt perfecta tenetur tm̃ ad mercedem pro ſingulis diebus: caſus eſt no.in l.apud Labeonem.§.item apud Labeonem.ff.de præſcrip. uerb.

Quæ-

Quæſtio quingenteſimaquarta.

Emptor an teneatur ad pretiũ equi, licèt perempti apud vẽditorem? Rñ. ꝙ ſic. l. fi. & ibi Bal. C. de pericu. & commo. rei vendi.

Quæſtio quingenteſima quinta.

Emptor ſi cognoſcat vitium in re empta: an poſsit ad pretium conueniri? Rñ. gl. quòd non. Inſtitu. de ſuſpec. tuto. §. pen.

Quæſtio quingenteſima ſexta.

Emens equum à procuratore mandatum habente ad vendendum, ſi ſoluit ei pretium, an teneatur ad illud iterum? Rñ. ꝙ non, ſed liberatur. Bar. in l. filiæ. ff. de ſolutio.

Quęſtio quingenteſima ſeptima.

Emptor equorũ, quos latrones vendentes acceperũt ab hoſtibus: an teneãtur reſtituere? Reſp. quòd ſic. l. latrones. ff. de capti. Bald. in l. hoſtes. eo. tit.

Quæſtio quingenteſima octaua.

Emens equũ ab executore teſtamenti, con feſſo recepiſſe pretium: an ſi tutus à legatarijs? Reſpond. quòd ſic. etiam, ſi eis executor non ſatisfecerit de pretio. Bar. in l. alio. ff. de alimen. & ciba. legat.

Quæſtio quingenteſima nona.

Emptor equi cogitur præciſè ne ſoluere pretium venditori? Reſpond. quòd ſic Bart. in l. 1. in princ. poſt gloſſ. ff. de actionib. empti. quia cogitur facere pretium uenditoris,

cum

cum ſit debitor pretij in genere.gl. & Bar. in l. ex empto.in princ.ff.de actio. emp.

Quæſtio quingenteſima decima.

Emens equum vitioſum, ſi poſtea certificatur de eius vitio: an poſsit alteri vẽdere? rñ. ꝙ non, quia teneretur. Paul. de Caſt. in l. ſi te bonis. per glo. ibi. C. de iure deli. qđ verum eſt ſi tacuerit vitium, vt ibi.

Quæſtio quingenteſima decimaprima.

Emptio equi vitioſi quanto minoris, qualiter procedat? Reſp. Ioan. Bap. de S. Blaſio. in tract. de actione & eius natura. §. in rem. nu. 48. Tomo 16.

Quæſtio quingenteſima decimaſecunda.

Emptor, & venditor equi, qualiter in pretio, & valore ſe habere debent? Reſpon. Ioan. Nider. in tracta. de contractibus mercatorum c. 11. nu. 15.

Quæſtio quingenteſima decimatertia.

Emptori equi vitioſi facilius ne ſuccurritur cum vitium eſt latens, quàm cum facile poteſt deprehendi? Rñ. ꝙ ſic. d. m. Alcia. in tracta. de eo, quod intereſt. nu. 89.

Quæſtio quingenteſima decimaquarta.

Empti ſi ſint plures equi vno pretio: an vna ſit emptio & vnus contractus? Reſpond. quòd ſic. Fab. de Mon. in tract. de emp. & vendi. q. 5. prin. nu. 25. Tomo 8.

Quæ-

Quæſtio quingenteſima decimaquinta.

Vendens equum alicui, ſi dicat emptori, ego confido de te vſque ad decem dies, & nō vltra, an dominium reuertatur ad ipſum vendentem poſt decem dies, ſine retraditione equi, pretio intra illud tempus non ſoluto? Reſpon. quòd ſic. Bertach. in tracta. de epiſcopis. §. ſupereſt. nume. 135, tomo 20.

Quæſtio quingenteſima decimaſexta.

Vendere qui tenetur equum: an ad equū oſtendendum emptori teneatur? Reſpond. ꝙ ſic. Fabia. de Monte. in tract. de emptio. & vendi. q. 2. ſub nume. 60. tomo. 8.

Quæſtio quingenteſima decimaſeptima.

Vendere equum mihi promittēs infra certum tempus: ſi alteri vendat, contra quem agere poſſum? Fabia. de Mon. in tract. de emp. & vendi. q. 9. nume. 18.

Quæſtio quingenteſima decimaoctaua.

Vendere quis ne poteſt carius equum homini experto, quàm ſimplici? Reſpon. ꝙ ſic. Ioan. Nid. in tra. de contra. Marcato capit. 2. nu. 14. tomo. 8. vbi etiam dicit: ꝙ vendere carius quàm valeat res ſcienter, nūquam licet, capi. 3, nume. 4. Et quis vendere rem ſuam iuſto pretio præſumitur, Cœpola. de ſimulatione contractus. nume. 139. tomo. 9.

Quæſtio quingenteſima decimanona.

Venditio equi facta, ꝙ niſi ſtatim pretium, ſol-

ſoluatur, equus ſit inemptus: an ſi vnus numus deficiat, valet vẽditio? Rñ. ꝙ non Gigas. de penſio. q. 92. nu. 11. Tomo. 4.

Quæſtio quingenteſima vigeſima.

Emere equum promittens nomine alicuius, poteſt ne agere contra ementem, vt ipſum equum emptum ei tradat? Reſpon. quòd ſic. actione mandati, ſi præceſsit mandatum: aliàs negociorum geſtorum, ex illa promiſſione. vt per Soci. in conſi. 228. col. fi. verſi. ex quibus. in 2. vol. per glo. communiter approbatam. in l. legitima. ff. de pactis.

Quæſtio quingenteſima uigeſimaprima.

Venditio equi poſita in alterius voluntate: an valeat? Reſpon. quòd non. Tamen ſi traditio interuenit, valet. Fabia. de Monte. in tra ctatu de emptio. & vendi. nu. 73. fol. 39. Tomo 8. & an valeat. d. venditio ita facta, quando pretium in alterius voluntatem remittitur? ibi. & an ualeat vẽditio, & ſit perfecta, ſi quis vendat equum pro iuſto pretio, nullo appoſito declaratore, uel appoſito, ſed mortuo? ibi. nu. 25. fol. 37.

Quæſtio quingenteſima uigeſimaſecunda.

Vẽditio equi in arbitrium ne tertij fieri poteſt? Reſpon. quòd ſic. Afflic. in tracta. de iure protho. in §. ſcriptum. ſub nume. 13. Nam contractus poſſunt conferri in arbitrio alieno magis latè, quàm vltimę voluntates, vt

tenet

tenet glo. 1. in fi. in l. 3. ff. de teſta. & ideo clauſula, quod inſtrumentum extendatur ad conſilium ſapientis, in contractibus operatur, vt ſapiens addere illis poſsit. vt dicit Beaedictus de Vado Semproniano. in additio. ad reperto. Feli. in ver. clauſula, quod inſtrumentum. nu. 3. allegat Feli. in c. ex literis. de fide inſtru. & poteſt imponere pęnam ſapiens, in non obſeruāte. uide Io. Graſſam. in ſua formula mandati. in uer. ad conſilium ſapientis; & Docto. in l. ex ea parte. ff. de uerbo. ob. & ibi maximè per Taſ. uide etiam d. m. Cepha. in conſi. 28. & conſi. 88. & omnino atque omnino Neniza. in conſi. 64. per totū. ubi quid poſsit ſapiens. & licèt non poſsit mutare ſubſtantiam contractus, poteſt tamen addere omnia, quæ bonus uir arbitraretur, etiam inuſitata, ut dicit Pax à Scala: in ſuo tract. de conſilio Sapientis. tit. de contractibus. c. 3. quòd no. contra quoſdam ſciolos.

Quæſtio quingent. uigeſimatertia.

Venditio equi fuit facta duobus, nec apparet cui primò traditus fuerit. cui præſumitur primò traditus? Reſpond. quòd illi, qui pretium numerauit, Guido pp. in tracta. de præſumpt. ſub nume. 26. Thomo 13.

Quæſtio quingent. uigeſimaquarta.

Venditio equi, an ante traditionem eſt perfecta? Reſp. quòd non. Neguſ. de Pigno. in 3

membro.par.2.ſub nu.73. tomo 8. & ideo ab ea nudo conſenſu receditur; à venditione tamen parte inuita recedere non licet. Fabia. de Mon. in tract. de emptio. & vendi. q. 8. pen. ti. 1. etiam ſi ſit minor, nulla ſubſiſtente, ſcilicet cauſa iuſta. ibidem. & quomodo libellus formetur, quando venditio reſcindi petitur. ibi. nu. 24. fol. 50.

Quæſtio quingent. uigeſimaquinta.

Venditio an poſsit retinere equum venditum pro vno nũmo pretij non ſoluti. Corſet. in tract. de minimis. in 2. part. ſub nu. 6. to. 1.

Quæſtio quingent. uigeſimaſexta.

Venditor equi, an ipſum præcisè tradere tenetur? Rñ. quòd ſic, nec liberatur præſtando intereſſe. Grammarus. in tracta. de permutatione, nu. 29. tomo. 4.

Quæſtio quingent. uigeſimaſeptima.

Venditor, an poſsit aliqua cantela uerborum vti vt inducat emptorem ad emendum equum? Rñ. quòd non. Ioan. Nider. in trac. de contractibus mercatorum. n. 8. c. 3. & ſi inducit emptorem ad emendum plus, dolo, quam vendi debuiſſet, uel ecõuerſo peccatum committit. vt in trac. de uſuris, nu. 64. tomo 9.

Quæſtio quingent. uigeſimaoctaua.

Venditor, ſi fuit condemnatus ad reſtituendum equum tenetur reſtituere, ſed an poſsit cogi manu militari? Reſpond. quòd ſic. Odo-

fre.

fre.in tract.de 1.& 2.decre.nu.25. tomo 16.

Quæſtio quingent.uigeſimanona.

Venditio equi pro quanto erimus in concordia an valet? Reſpon.quòd ſic,ſecuta concordia in pretio: aliàs non, ſed poteſt iudex audiri, vt arbitraretur facta traditione equi. Bal.in l.fi.in 1.q.C.de contrahen.emptio.

Quæſtio quingenteſima trigeſima.

Venditio equi collata in uoluntate partis, quòd ad pretium,an valeat? Reſp.quòd non, l.in vendentis.C.de contrah.empt.& ibi plenè.Bal.in 1.col.verſ.primò quæro.l.quòd ſæpe.§.1.Bar.& in l.ſi res.& in l.hæc uenditio.ff. eo.tit.ſed ſecuta traditione, pōteſt agi actione præſcrip.uer. ad pretium, declarandum, & declaratum ſoluendum. Alexan.in l.1.ff.de contrah.emp.Bal.in c.1.de feu.da.in vec. leg. commiſſ.Alex.in l.ſi fundus.§.pōt.de pigno.

Quæſtio quingent.trigeſimaprima.

Venditio equi an fieri poteſt, cum pacto, quòd dominium non tranſeat, niſi pretio totaliter ſoluto, quo caſu non eſt noua retraditio neceſſaria, pretio non ſoluto. Bal. in rub. C.de contrah.emp.q.13.

Quæſtio quingent. trigeſimaſecunda.

Venditio equi valet pro quanto pretio emptor vęndidit ne altera? Rñ.Bal.quòd ſic. in l. in emētis.3.q.C.de cōtrah. emp.& valet uēditio ēt, ſi ubi,& qñ cōferť ĩ arbitrio emptoris.

Quæſtio quingent. trigeſima tertia.

Venditio equi valet ne per verba vis emere procem? volo. Rñ. quòd ſic. Idem ſi vendo, ſi vis emere? emo ſi vis vendere. Bal. in l. in ementis. 5. q. C. de contrahen. emp.

Quæſtio quingent. trigeſimaquarta.

Equus poteſt ne tradi vendendus alteri, certo pretio pro quo, uel eius pretio, detur æſtimatoria contra recipiẽtem? Rñ. quòd ſic. l. 1. in princ. & ibi Bar. ff. de æſtimat.

Quæſtio quingent. trigeſimaquinta.

Venditio, an valeat abſq; cõſenſu eius, ad quem equus ſit reuerſurus? Reſp. quòd non. l. in diem, vbi Bar. ff. de aqua plu. arcen.

Quæſtio quingent. trigeſimaſexta.

Venditionem equi quis impedit ad quid teneatur? Reſpon. domino tenetur actione de dolo, uel in factum. l. rem quandam. vbi & Bar. ff. de dolo.

Quæſtio quingent. trigeſimaſeptima.

Venditor equi, an præſumatur dominus? Rẽſpon. quòd non. niſi probetur. Bal. in l. fin. C. de aſſertio. tollen. per illum tex. in uer. uenditor oſtendat: & licet probare ſuum eſſe. l. 1. & ibi Bal. de bon. mater. in 1. col. per illũ text. in uer. docere.

Quæſtio quingent. trigeſimaoctaua.

Venditor equi, an præſumatur uendidiſſe iuridicè? Reſpon. quòd ſic: niſi probetur con

trarium;

trarium.l.1.& ibi Bal.in 1.no.C.de rebus non alienan.

Quæſtio quingent. quadrageſima.

Venditor equi, licèt non teneatur redhibitoria, quia equus non ſit uitioſus, ſi tñ equũ recipit, quia emptor non ſit contentus, tenetur ne de eo pretium reddere? Rñ.Bal. in l.fi. C.de edili.actio.in 2.col.in prin. uer. ſed pone, quòd res.

Quæſtio quingent. quadrageſimaprima.

Venditor equi pęnitens quomodo teneatur emptori? Rñ.glo.& Docto.in l.1.in fi.ff.de actio.emp.

Quęſtio quingent.quadrageſimaſecunda.

Vẽditor equi, pręſumitur ne ſcire defectus ſeu qualitates equi morboſi? Rñ.ꝙ ſic. Corn. conſ.80.litera b.in 3.par.

Quæſtio quingent. quadrageſimatertia.

Venditor conuentus redhibitoria pro equo uendito: tenetur ne ad pretium, & ad id quod ſoluit pro gabella de contractu? Rñ. ꝙ ſic: & ſi nolit reſtituere pretiũ, tenetur ad duplum.& dicitur nolle reſtituere, ſi ſe non præparat ad reddendum.Bal.in l.fi.in 2.col. uer. ſed nunquid redhibitione facta. iuncto uerſi. ſed pone, lata eſt ſententia. C. de edil. actio. Ang.in l.debet.ff.de edili.edic.

Quæſtio quingent.quadrageſimaquarta.

Venditor equi ſuſpectus, cogitur ne trade-

re,

re;etiam ſine pretio? Rñ.quòd ſic,dum tamē pretium deponatur.Ioã.de Prato.in l.ſi reus in ſi.ff.de procurato.

Quæſtio quingent. quadrageſimaquinta.

Equus ſi cadit in foueam per aliquem fa ctam, quid iuris? Rñ.prout no.in c.2.de iniu rijs,& damno dato.Cœpola in tit.de ſerui.vr bã.prædio.c.47.vide omnino; ſi lubet.

Quæſtio quingent. quadrageſimaſexta.

Equa,ſi ſit data in ſocidam per quinquennium, ſi pereat, quomodo emendetur? Reſp. Bertachi.in uer.animal.verſi.11.

Quæſtio quingent. quadrageſimaſeptima.

Equus in damno repertus per officialem, vel ſaltuarium retentum,vel pro pignore captum,ſi pereat,debet per officialem, vel ſaltuarium emendari ne? Rñ.ꝙ ſic:l.quemadmo dum.§.magiſtratus.ff.ad l.aquil. Bertachi. in ver.animal.in damno.

Quæſtio quingent. quadrageſimaoctaua.

Equus alienus fuit à lupo reacceptus: an debet domino reſtitui? Rñ.ꝙ ſic, l. Pōponius in ſi.ff.fami.hærciſ.Cœpo.in tract.de ſerui.ruſtico.prædio. C. de aucup. & in l. columbas; ad ſi.ff.fami.hærciſcun.

Quæſtio quingent. quadrageſimanona.

Equus ſi immittatur ī ſegetes alienas, quo modo agatur contra immittentem? Rñ. Spec. de offi.iudi.§.1.verſic.item imploratur, & in

tit.de

tit.de cau.poſſ.§.4.ver.ſed & ſi circa fi.& ſi reperiatur in damno dando in fundo alieno inuocentur teſtes, & fiat, prout in l.quintus. ff. ad l.aquil.

Quæſtio quingent. quinquageſima.

Si culpa ruſtici ſit amiſſa equa, qui eam habebat in cuſtodiam, vel fures abſtulerunt, aut lupus comedit; an debeat emendare damnum domino? Reſ. ꝙ ſic: ſi capitale erat ſaluum domino: aliàs ſecus. Ambr.de Vigna. in trac. de vſur.nu. 179. tomo 9. & ruſticus erat laborator & colonus, quia dominus & colonus ſunt Soc. l. cum duobus. §. ſi in coeunda. ff. pro ſocio. qui textus nõ reperitur alibi ſecundum Petr.de Vbal.in trac. de duobus fratribus.in 6.par.q.13.nu. 14. ideo non tenetur, niſi in quantum facere poteſt, & poſtquam equus eſt amiſſus, & à lupo editus, fruſtra quid de eo amplius loqui tentare valeo.

Laus Deo, & glorioſæ Virgini.

FINIS.